N. 36

ASSEMBLEE
PLENAIRE VERGADERING

SEANCE DE L'APRES-MIDI
NAMIDDAGVERGADERING

SOMMAIRE:

PROJET ET PROPOSITION DE LOI (Vote):

Proposition de loi modifiant l'article 73, § 1er, des lois sur les pensions militaires, coordonnées le 11 août 1923, p. 1086.

Projet de loi ouvrant de nouveaux crédits provisoires à valoir sur les budgets pour l'année budgétaire 1980, p. 1086.

PROJET DE LOI (Discussion):

Projet de loi spéciale des Régions et des Communautés, p. 1087.

Discussion et vote des articles (suite):

A l'article 5: *Orateurs:* **MM. Waltniel, De Bondt, Perin, Mme Staels-Dompas, MM. Vandekerckhove, Storme, Mme Panneels-Van Baelen, MM. Moureaux, Lallemand, M. Calewaert,** ministre de la Fonction publique et des Réformes institutionnelles, **MM. Vanderpoorten, Van der Elst, M. Martens,** Premier ministre, **MM. Lagasse, Maes, Bertrand,** p. 1087.

A l'article 6: *Orateurs:* **MM. De Bondt, Lagasse, de Bruyne, Moureaux, Van Ooteghem, Vandekerckhove, Lepaffe, M. Calewaert,** ministre de la Fonction publique et des Réformes institutionnelles, **M. de Wasseige, M. Gramme,** ministre de l'Intérieur et des Réformes institutionnelles et ministre de la Politique scientifique, p. 1102.

A l'article 7: *Orateur:* **M. De Bondt,** p. 1110.

A l'article 8: *Orateurs:* **MM. De Bondt, Vandezande, M. Martens,** Premier ministre, **MM. Moureaux, Peeters,** p. 1111.

A l'article 9: *Orateurs:* **M. Vandekerckhove, M. Martens,** Premier ministre, **MM. Peeters, Maes, De Bondt, Moureaux, le chevalier de Stexhe,** p. 1115.

A l'article 10: *Orateurs:* **MM. De Bondt, Peeters, Maes, Lagasse, Vandekerckhove,** p. 1120.

VERIFICATION DES POUVOIRS:

Orateur: **M. Flagothier,** rapporteur, p. 1098.

INHOUDSOPGAVE:

ONTWERP EN VOORSTEL VAN WET (Stemming):

Voorstel van wet tot wijziging van artikel 73, § 1, van de wetten op de militaire pensioenen, gecoördineerd op 11 augustus 1923, blz. 1086.

Ontwerp van wet waarbij nieuwe voorlopige kredieten worden geopend welke in mindering komen van de begrotingen voor het begrotingsjaar 1980, blz. 1086.

ONTWERP VAN WET (Bespreking):

Ontwerp van bijzondere Gewest- en Gemeenschapswet, blz. 1087.

Artikelsgewijze bespreking en stemming:

Bij artikel 5: *Sprekers:* de **heren Waltniel, De Bondt, Perin, Mevr. Staels-Dompas,** de **heren Vandekerckhove, Storme, Mevr. Panneels-Van Baelen,** de **heren Moureaux, Lallemand,** de **heer Calewaert,** minister van Openbaar Ambt en Institutionele Hervormingen, de **heren Vanderpoorten, Van der Elst,** de **heer Martens,** Eerste minister, de **heren Lagasse, Maes, Bertrand,** blz. 1087.

Bij artikel 6: *Sprekers:* de **heren De Bondt, Lagasse, de Bruyne, Moureaux, Van Ooteghem, Vandekerckhove, Lepaffe,** de **heer Calewaert,** minister van Openbaar Ambt en Institutionele Hervormingen, de **heer de Wasseige,** de **heer Gramme,** minister van Binnenlandse Zaken en Institutionele Hervormingen en minister van Wetenschapsbeleid, blz. 1102.

Bij artikel 7: *Spreker:* de **heer De Bondt,** blz. 1110.

Bij artikel 8: *Sprekers:* de **heren De Bondt, Vandezande,** de **heer Martens,** Eerste minister, de **heren Moureaux, Peeters,** blz. 1111.

Bij artikel 9: *Sprekers:* de **heer Vandekerckhove,** de **heer Martens,** Eerste minister, de **heren Peeters, Maes, De Bondt, Moureaux, ridder de Stexhe,** blz. 1115.

Bij artikel 10: *Sprekers:* de **heren De Bondt, Peeters, Maes, Lagasse, Vandekerckhove,** blz. 1120.

ONDERZOEK VAN GELOOFSBRIEVEN:

Spreker: de **heer Flagothier,** verslaggever, blz. 1098.

PROPOSITION DE RESOLUTION (Vote):

Orateur: M. Wyninckx, p. 1101.

PROPOSITION DE LOI (Dépôt):

Page 1123.

Mme Mathieu-Mohin. — Proposition de loi visant à autoriser le port du nom d'un des conjoints après divorce.

VOORSTEL VAN RESOLUTIE (Stemming):

Spreker: de heer Wyninckx, blz. 1101.

VOORSTEL VAN WET (Indiening):

Bladzijde 1123.

Mevr. Mathieu-Mohin. — Voorstel van wet houdende machtiging van de ene echtgenoot om de naam van de andere echtgenoot te dragen na echtscheiding.

PRESIDENCE DE M. LEEMANS, PRESIDENT
VOORZITTERSCHAP VAN DE HEER LEEMANS, VOORZITTER

M. De Seranno, secrétaire, prend place au bureau.

De heer De Seranno, secretaris, neemt plaats aan het bureau.

Le procès-verbal de la dernière séance est déposé sur le bureau.

De notulen van de jongste vergadering worden ter tafel gelegd.

La séance est ouverte à 14 h 25 m.

De vergadering wordt geopend te 14 u. 25 m.

VOORSTEL VAN WET TOT WIJZIGING VAN ARTIKEL 73, § 1, VAN DE WETTEN OP DE MILITAIRE PENSIOENEN, GECOORDINEERD OP 11 AUGUSTUS 1923

Stemming

PROPOSITION DE LOI MODIFIANT L'ARTICLE 73, § 1ER, DES LOIS SUR LES PENSIONS MILITAIRES, COORDONNEES LE 11 AOUT 1923

Vote

De Voorzitter. — Wij moeten nu stemmen over het geheel van het voorstel van wet tot wijziging van artikel 73, § 1, van de wetten op de militaire pensioenen, gecoördineerd op 11 augustus 1923.

— Il est procédé au vote nominatif sur l'ensemble de la proposition de loi.

Er wordt tot naamstemming overgegaan over het voorstel van wet in zijn geheel.

161 membres sont présents.

161 leden zijn aanwezig.

Tous votent oui.

Allen stemmen ja.

En conséquence, le projet de loi est adopté.

Derhalve is het ontwerp van wet aangenomen.

Il sera transmis à la Chambre des représentants.

Het zal aan de Kamer van volksvertegenwoordigers worden overgezonden.

Ont pris part au vote:

Hebben aan de stemming deelgenomen:

MM. Adriaensens, Akkermans, Bailly, Bascour, Basecq, Bataille, Belot, Mme Bernaerts-Viroux, MM. Bertrand, Boey, Bogaerts, Bonmariage, Bruart, Busieau, Calewaert, Canipel, Capoen, Carpels, Claeys, Coen, Conrotte, Cooreman, Coppens, Cornelis, Croux, Cudell, Cugnon, Cuvelier, Dalem, Daulne, Mme De Backer-Van Ocken, MM. De Baere, De Bondt, de Bruyne, Deconinck, Decoster, De Graeve, De Kerpel, Deleeck, Mme De Loore-Raeymaekers, MM. Delpérée, De Meyer, Demuyter, Mme De Pauw-Deveen, MM. De Rore, De Rouck, Descamps, De Seranno, Désir, De Smeyter, le chevalier de Stexhe, de Wasseige, Deworme, Dewulf, D'Haeyer, Mme D'Hondt-Van Opdenbosch, MM. Donnay, Dulac, Dussart, Egelmeers, Féaux, Férir, Février, Flagothier, Geens, Gerits, Gijs, Gillet (Jean), Mme Gillet (Lucienne), M. Gillet (Roland), Mme Goor-Eyben, MM. Goossens, Guillaume (Emile), Guillaume (François), Hanin, Mme Hanquet, M. Henrion, Mme Herman-Michielsens, MM. Hismans, Hostekint, Houben, Hoyaux, Hubin, Humblet, Jorissen, Kenens, Kevers, Lacroix, Lagae, Lagasse, Lagneau, Lahaye, Lallemand, Lambiotte, Lavens, Lecoq, Lepaffe, Lindemans, Lutgen, Maes, Mainil, Mme Mayence-Goossens, MM. Mesotten, Meunier, Moureaux, Nauwelaerts, Mme Nauwelaerts-Thues, MM. Neuray, Noël de Burlin, Nutkewitz, Mme Panneels-Van Baelen, MM. Paque, Paulus, Payfa, Pede, Peeters, Mme Pétry, M. Piot, Mme Planckaert-Staessens, MM. Poulain, Poullet, Radoux, Renard, Mme Rommel-Souvagie, MM. Seeuws, Smeers, Mme Smitt, M. Sondag, Mme Staels-Dompas, MM. Storme, Sweert, Tilquin, Toussaint (Michel), Toussaint (Théo), Mme Turf-De Munter, MM. Vandenabeele, Van den Broeck, Van den Eynden, Van den Nieuwenhuijzen, Vanderborght, Van der Elst, Vanderpoorten, Vandersmissen, Vandezande, Van Elsen, Vangeel, Vangronsveld, Vanhaverbeke, Van Herreweghe, Van Nevel, Vannieuwenhuyze, Van Ooteghem, Verbist, Vergeylen, Verhaegen, Verleysen, Vernimmen, Waltniel, Windels, Wyninckx et Leemans.

ONTWERP VAN WET WAARBIJ NIEUWE VOORLOPIGE KREDIETEN WORDEN GEOPEND WELKE IN MINDERING KOMEN VAN DE BEGROTING VOOR HET BEGROTINGSJAAR 1980.

Stemming

PROJET DE LOI OUVRANT DE NOUVEAUX CREDITS PROVISOIRES A VALOIR SUR LES BUDGETS POUR L'ANNEE BUDGETAIRE 1980.

Vote

De Voorzitter. — Wij moeten nu stemmen over het geheel van het ontwerp van wet waarbij nieuwe voorlopige kredieten worden geopend welke in mindering komen van de begrotingen voor het begrotingsjaar 1980.

Het woord is aan de heer Vanderpoorten.

De heer Vanderpoorten. — Mijnheer de Voorzitter, onze fractie zal dit ontwerp van wet niet goedkeuren omdat wij het niet kunnen aanvaarden dat de regering tot nog toe, op enkele uitzonderingen na, geen enkele begroting aan het Parlement ter goedkeuring heeft voorgelegd. Bij mijn weten werden in de Senaat slechts drie begrotingen goedgekeurd, namelijk de begroting van Verkeerswezen, die van Post, Telegrafie en Telefonie, en de begroting van Financiën. Slechts één begroting werd in beide Kamers goedgekeurd.

Anderzijds is het betreurenswaardig dat voor deze aangelegenheid de commissie voor de Financiën in zulk tempo heeft moeten werken, dat zelfs voor een ingewikkelde materie als deze van dit ontwerp, wij ons hebben moeten tevreden stellen met een mondeling verslag dat hier in de loop van de ochtendvergadering werd uitgebracht.

Wij wensen dat de regering ten spoedigste werk zou maken van het indienen en het bespreken van de begrotingen. Daarom zullen wij tegenstemmen. *(Applaus op de liberale banken.)*

De Voorzitter. — Wij gaan over tot de stemming.

— Il est procédé au vote nominatif sur l'ensemble du projet de loi.

Er wordt tot naamstemming overgegaan over het ontwerp van wet in zijn geheel.

172 membres sont présents.

172 leden zijn aanwezig.

121 votent oui.

121 stemmen ja.

51 votent non.

51 stemmen neen.

En conséquence, le projet de loi est adopté.

Derhalve is het ontwerp van wet aangenomen.

Il sera soumis à la sanction royale.

Het zal aan de Koning ter bekrachtiging worden voorgelegd.

Ont voté oui:

Hebben ja gestemd:

MM. Adriaensens, Akkermans, André, Bailly, Basecq, Bataille, Belot, Bogaerts, Bruart, Bury, Busieau, Calewaert, Canipel, Carpels, Chabert, Claeys, Conrotte, Cooreman, Coppens, Cornelis, Croux, Cudell, Cugnon, Dalem, Daulne, Mme De Backer-Van Ocken, MM. De Baere, De Bondt, De Clercq, Deconinck, De Graeve, De Kerpel, Deleeck, Mme De Loore-Raeymaekers, M. De Meyer, Mme De Pauw-Deveen, MM. De Rore, De Seranno, De Smeyter, le chevalier de Stexhe, Deworme, Dewulf, Mme D'Hondt-Van Opdenbosch, MM. Donnay, Dulac, Egelmeers, Féaux, Férir, Flagothier, Geens, Gerits, Gijs, Mmes Gillet (Lucienne), Goor-Eyben, MM. Goossens, Gramme, Guillaume (François), Hanin, Mme Hanquet, MM. Hismans, Hostekint, Houben, Hoyaux, Hubin, Kevers, Kuylen, Lacroix, Lagae, Lallemand, Lambiotte, Lavens, Lecoq, Lindemans, Lutgen, Mme Maes-Vanrobaeys, MM. Mainil, Mesotten, Meunier, Nauwelaerts, Mme Nauwelaerts-Thues, M. Noël de Burlin, Mme Panneels-Van Baelen, MM. Paque, Paulus, Mme Pétry, M. Piot, Mme Planckaert-Staessens, MM. Poulain, Poullet, Radoux, Mmes Remy-Oger, Rommel-Souvagie, MM. Seeuws, Smeers, Mme Smitt, MM. Sondag, Spitaels, Mme Staels-Dompas, MM. Storme, Sweert, Tilquin, Toussaint (Théo), Mme Turf-De Munter, MM. Vandenabeele, Van den Eynden, Van den Nieuwenhuijzen, Vanderborght, Vangeel, Vangronsveld, Vanhaverbeke, Van Herreweghe, Van Nevel, Vannieuwenhuyze, Verbist, Vergeylen, Verhaegen, Verleysen, Vernimmen, Windels, Wyninckx et Leemans.

Ont voté non:

Hebben neen gestemd:

M. Bascour, Mme Bernaerts-Viroux, MM. Bertrand, Boey, Bonmariage, Bril, Capoen, Coen, Cuvelier, Daems, de Bruyne, Decoster, Delpérée, De Rouck, Descamps, Désir, de Wasseige, D'Haeyer, Dussart, Février, Gillet (Jean), Gillet (Roland), Guillaume (Emile), Mme Herman-Michielsens, MM. Humblet, Jorissen, Kenens, Lagasse, Lahaye, Lepaffe, Maes, Mmes Mathieu-Mohin, Mayence-Goossens, MM. Moureaux, Neuray, Nutkewitz, Payfa, Pede, Peeters, Perin, Renard, Toussaint (Michel), Vandekerckhove, Van den Broeck, Van der Elst, Vanderpoorten, Vandermissen, Vandezande, Van Elsen, Van Ooteghem et Waltniel.

ONTWERP VAN BIJZONDERE GEWEST- EN GEMEENSCHAPSWET

Voortzetting van de beraadslaging en van de stemming over de artikelen

PROJET DE LOI SPECIALE DES REGIONS ET DES COMMUNAUTES

Continuation de la discussion et du vote des articles

De Voorzitter. — Wij zetten de behandeling voort van de artikelen van het ontwerp van bijzondere Gewest- en Gemeenschapswet.

Het woord is aan de heer Waltniel.

De heer Waltniel. — Mijnheer de Voorzitter, Mijnheer de Eerste Minister, Mevrouw de Minister, Heren Ministers, geachte collega's, het artikel 5 roept — en dat zal u zeker niet verbazen — bij de PVV-fractie heel wat bezwaren op. Te oordelen naar wat wij in de commissie hebben vastgesteld en naar wat er hier gisteren is gebeurd, is dit artikel bij sommige leden van andere partijen ook niet in goede aarde gevallen.

Dit artikel 5 regelt de samenstelling van de gewestraden. Over de samenstelling van de Vlaamse en de Waalse gewestraad zal uiteraard niet veel moeten worden gediscussieerd. De kaarten liggen helemaal anders wat betreft de samenstelling van de Brusselse gewestraad.

Ik wil even in herinnering brengen dat het oorspronkelijke ontwerp van bijzondere Gewest- en Gemeenschapswet bepaalde dat deel uitmaken van de Brusselse gewestraad die Franstalige gekozenen en gecoöpteerden die in het kiesarrondissement Brussel gevestigd zijn, dus in het administratief arrondissement Brussel en in het administratief arrondissement Halle-Vilvoorde en anderzijds die Nederlandstalige gekozenen en gecoöpteerden die in het Brusselse gewest, dus het administratief arrondissement Brussel wonen.

Wij hebben nagegaan wat de Raad van State ter zake heeft geadviseerd. In het advies dat deze Raad heeft verstrekt, wordt heel lakoniek opgemerkt dat in de memorie van toelichting geen verantwoording wordt gegeven voor deze eigenaardige beschikking.

Iedereen weet dat deze bepaling bij de bespreking in de commissie heel wat reactie heeft uitgelokt, ook bij de CVP-leden van deze commissie.

Een PVV-amendement ter zake werd niet aangenomen, doch een amendement met dezelfde strekking, ingediend door onze geachte voorzitter Leemans en door de heer Lindemans, werd wel aangenomen, tot groot ongenoegen van onze Franstalige collega's.

Ingevolge de politieke perikelen die daarop volgden, heeft de regering een nieuw amendement ingediend dat de tekst werd van het hui dig artikel 5.

Mijnheer de Voorzitter, geachte collega's, onze bezwaren tegen deze regeling, die uitsluitend tot doel heeft de vroegere toestand te behouden doch deze in een nieuw kleedje te steken, blijven ongewijzigd. In de eerste plaats werd afbreuk gedaan aan het logisch principe dat een raad welke het beleid en beheer van een landsgedeelte regelt, samengesteld moet zijn uit de leden welke dit landsgedeelte bewonen. Zulks is het geval voor een gemeente, voor een provincie en noem maar op. Het zou dus logisch zijn dat de Brusselse Gewestraad uitsluitend samengesteld werd uit verkozenen die op de dag van hun verkiezing het Brussels Gewest bewonen. Dit is trouwens de strekking van het eerste deel van het amendement dat wij hebben ingediend.

Met de huidige regeringstekst van artikel 5 zouden twee Franstaligen uit het Vlaamse arrondissement Halle-Vilvoorde en één Vlaamse verkozene uit het Waalse arrondissement Nijvel deel uitmaken van de Brusselse Gewestraad. Nu moet men eens trachten ons een degelijke en zinnige verklaring te geven voor deze abnormale regeling. Dat is een.

In de tweede plaats is er hier sprake van een discriminatie. Waarom wordt onder punt 3 van paragraaf 2 vermeld dat deel uitmaken van de Brusselse Gewestraad de gekozen leden van de Kamer van volksvertegenwoordigers en van de Senaat die geen deel uitmaken van de Cultuurraad voor de Nederlandse Cultuurgemeenschap, noch van de Raad van het Waalse Gewest? Waarom kan dat omgekeerd ook niet zijn? Is het trouwens niet potsierlijk vast te stellen dat volgens deze bepaling men in de Brusselse Gewestraad komt, niet omdat men iets is maar wel door eliminatie, omdat men iets niet is: men is geen lid van de Cultuurraad voor de Nederlandse Cultuurgemeenschap en geen lid van de Raad van het Waalse Gewest.

De Brusselse Gewestraad wordt zo het toevluchtsoord van degenen die elders geen onderdak hebben gevonden, de heimatlozen.

Men moet zijn pet afnemen voor degenen die een dergelijke mentale acrobatie hebben kunnen opbrengen om een machiavelistische oplossing van die aard uit te werken. Het heeft geen zin rond de pot te draaien en te verbergen dat deze regeling enkel tot stand is gekomen om twee Franstaligen, de FDF-ers Mevr. Mathieu-Mohin en de

heer Clerfayt, die niet in het Brussels Gewest wonen, toe te laten in de Brusselse Gewestraad te zetelen.

Die regeling dateert uit de tijd dat het FDF nog deel uitmaakte van de regeringscoalitie. Het was één van de toegevingen welke aan die partner werden gedaan. De tijden zijn echter veranderd.

Geachte collega's, hier richt ik mij vooral tot de collega's uit de Vlaamse partijen, deze bepaling houdt echter, naast het onlogische en onverantwoorde, nog een bijzonder gevaar in. Wij hebben inderdaad vastgesteld, bij de bespreking van en de stemming over artikel 1 inzake de begrenzing der gewesten, dat de woorden « bij overgangsmaatregel » behouden blijven, in weerwil van het fei. dat het tijdelijk karakter van deze wet reeds ingeschreven was in artikel 68. Ik heb toen gezegd dat, door het behoud van deze overbodige uitdrukking, een politieke betekenis tot uiting komt, waarbij de poort wijd open wordt gesteld voor latere aanspraken van de Franstaligen inzake de begrenzing van het hoofdstedelijk gewest.

De bepalingen van artikel 5 passen volledig in deze context. Als men thans reeds gaat toestaan dat Franstaligen uit Halle-Vilvoorde zitting hebben in de Brusselse Gewestraad, hoe kan men dan later bij de onderhandelingen over de definitieve gewestvorming, blijven volhouden dat Brussel tot de 19 gemeenten moet beperkt blijven?

Door deze bepalingen wordt de Vlaamse onderhandelingspositie voor de definitieve fase volledig ontzenuwd. Mocht ik Franstalige zijn, ik zou niet aarzelen om de inhoud van dit artikel in te roepen bij de onderhandelingen over de definitieve fase.

Aan de Franstaligen en de Nederlandstaligen uit de Brussels Gewest zou ik zeggen: u hebt hier een enige gelegenheid om uw leuze « Brussel aan de Brusselaars » in werkelijkheid om te zetten. Hebt u werkelijk behoefte aan een Franse inbreng uit Vlaanderen en een Vlaamse inbreng uit Wallonië?

Aan de collega's uit deze Hoge Vergadering wou ik vragen of het ogenblijk nu niet gekomen is om proper werk te leveren, proper op juridisch, legistiek en politiek gebied. De staatshervorming die wij tot stand brengen is te belangrijk om, zelfs in de tweede fase, bepalingen op te nemen die eigenlijk afgestemd zijn op personen en politieke doelstellingen, niet op principes.

Wat de politieke doelstellingen aangaat, Mijnheer de Eerste Minister, weten wij en begrijpen wij, zonder het zelfs maar in het minst te aanvaarden of goed te keuren, dat deze regeling werd getroffen onder druk van de FDF-partner in de regeringscoalitie. Daarmee moet u thans, in principe althans, geen rekening meer houden. Wat houdt u tegen om dit artikel te wijzigen, opdat een logische en verantwoorde oplossing uit de bus zou komen?

Ik kan u de verzekering geven, Mijnheer de Eerste Minister, dat wij uw houding en uw antwoord ter zake met belangstelling en met een vleugje hoop tegemoet zien. *(Applaus op de liberale banken en op sommige banken van de Volksunie).*

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer De Bondt.

De heer De Bondt. — Mijnheer de Voorzitter, Mijnheer de Eerste Minister, geachte collega's, mijn uitgangspunt in de bespreking van artikel 5 van het ontwerp is datgene wat de Eerste minister in de mond wordt gelegd door de rapporteurs en wat u vindt op bladzijde 58. Het betreft een uiteenzetting van de Eerste minister die de commissie deed begrijpen — op een ogenblik dat het ontwerp van 1 oktober 1979 ter sprake was in eerste lezing — dat men met immobilisme principieel onoplosbare problemen niet te lijf kan gaan en dat wat sommigen een schaduwzijde aan het artikel noemden, nu eenmaal een poging was om zonder principiële toegevingen te doen, voortgang van zaken in het dossier tot stand te brengen.

Mijn uiteenzetting hier knoopt aan bij die verzuchting van de Eerste minister. Ik behoor tot degenen die hem daar bijvallen.

De tekst van het thans besproken artikel is de tekst van een regeringsamendement dat het gevolg was van de aanvaarding in eerste lezing van een amendement van de heer Lindemans op artikel 5.

Die aanvaarding was klaarblijkelijk niet in goede aarde gevallen bij sommige leden van de commissie, wat de regering ertoe heeft gebracht de tekst te herschrijven.

Het artikel werd in eerste lezing aangenomen door de commissie in de versie die thans voorligt. Het werd niet meer gewijzigd na de totstandkoming van de regering Martens II, niettegenstaande het feit dat de toepassingsdatum van de wet die wij thans bespreken en derhalve ook de einddatum wat de toepassing betreft van het bestudeerde artikel 5, werd verplaatst van 31 december 1982 naar 31 december 1984. U zult allicht vinden dat zulks vanzelfsprekend is. Als op basis van het akkoord voor de regering-Martens II de vervaldag van eind 1982 naar eind 1984 wordt verplaatst hoeft dat ook te zijn voor artikel 5.

Daar kan men inkomen voor zover men niet uit het oog verliest, dat de betekenis van artikel 5 ten gronde wordt gewijzigd omdat de in het artikel beschreven samenstelling die gemotiveerd werd door de uiteenzetting van de Eerste minister, die u op bladzijde 58 van het verslag kunt lezen, in een volkomen ander daglicht komt te staan wanneer het jaartal 1982 wordt vervangen door 1984 omdat dan de noodzaak bestaat dit artikel ook toe te passen na de eerstvolgende parlementsverkiezingen. Dat was niet de bedoeling van de oorspronkelijke regeringstekst omdat in de optiek van die tekst kon worden aangenomen dat *fine* 1982 de definitieve staatshervorming haar beslag zou hebben gekregen, en dat bijvoorbeeld, wat de gewestraden betreft zou zijn overgegaan tot de rechtstreekse verkiezing van daarvoor door het volk aangeduide mandatarissen — waarvan wij voorstander zijn — zodanig dat wij zulke ingewikkelde geschiedenissen zoals hier in artikel 5 niet meer nodig hadden en er ter zake geen aanleiding meer zou zijn tot politieke controversen.

Men is dus wel gedwongen artikel 5 nu nauwkeurig te lezen vanuit het gezichtspunt dat dit artikel geldigheid heeft tot einde 1984 en dus toepassing vindt na de eerstkomende parlementsverkiezingen.

Ik tracht dit te doen en wend mij bijgevolg tot de regering. Het is een beetje « specieus », maar het is niet mijn schuld dat het artikel ingewikkeld is.

Paragraaf 1, 2°, van het artikel 5 laat eventueel toe dat een verkozene uit het arrondissement Leuven, aldaar op een « Franstalige lijst » verkozen en wonende in het arrondissement Nijvel, door het grillige spel van de lijstverbinding — dat probleem kennen wij, gezien de situatie van onze collega Mevr. Bernaerts, lid zou zijn van de Waalse Gewestraad. De verkozene zou eveneens bij toepassing van artikel 1, paragraaf 1, 1°, van de wet van 3 juli 1971 en van artikel 59*bis*, paragraaf 1, eerste lid, van de Grondwet, lid zijn van de Nederlandse Cultuurraad en krachtens artikel 3, 3°, van de wet die we momenteel bespreken, meteen ook lid zijn van de Vlaamse Gewestraad.

De regering zal de desbetreffende paragrafen nog eens goed moeten lezen om daarop een passend antwoord te vinden. Want, de heer Lagasse was in de algemene bespreking zo openhartig te zeggen dat zijn partij die in het Brussels gewest toch niet onbelangrijk is, een intelligente uitleg zal geven aan de artikelen die wij thans bespreken.

In het bijzonder het secundo van paragraaf 1 van dit artikel moet door de regering nog eens nader worden bekeken om de moeilijkheid die ik heb geciteerd uit de weg te gaan. Ik ben er grondig van overtuigd dat het niet de bedoeling van de regering kan zijn om met betrekking tot de oplossing van het probleem van twee Franstaligen, die momenteel niet in het Brussels gewest wonen en die krachtens het regeerakkoord toegang krijgen tot de Brusselse Gewestraad, ons na de eerstvolgende verkiezingen op te zadelen met vele andere problemen waar weer veel tijd zal moeten worden aan besteed.

Mijnheer de Voorzitter, ik wil nog enkele woorden zeggen over paragraaf 3 van artikel 5.

Mijnheer de Eerste Minister, mijns inziens, ik verwijs ook naar het verslag om mijn thesis kracht bij te zetten, is die paragraaf 3 helemaal niet houdbaar omdat leden van het Parlement zowel van de Kamer van volksvertegenwoordigers als van de Senaat krachtens een verkiezing of voor zover het provinciale senatoren van Brabant zijn of nationaal gecoöpteerde senatoren, volgens hun eedaflegging in een taalgroep zijn ingedeeld. Het is niet houdbaar dat men krachtens paragraaf 3 van dit artikel deze leden op een andere wijze in een taalgroep zou indelen. Deze paragraaf, die ook uitwerking heeft na de eerstvolgende parlementsverkiezingen, speelt het FDF het middel in de hand om artikel 28 paragraaf 8 waarin in een alarmbel wordt voorzien voor de beide taalgroepen in de Brusselse Gewestraad, krachteloos te maken onmiddellijk. Het is voldoende dat een van hun gekozenen de eed eerst in het Nederlands aflegt opdat de Vlamingen in de Brusselse Gewestraad, vermits daar drie vierde nodig zijn om de alarmbel te laten functioneren, deze procedure nooit meer zouden kunnen gebruiken zonder de hulp in te roepen van de leden van de Executieve van de Brusselse Gewestraad of van het Brusselse lid van de Executieve van de Nederlandse gemeenschap.

Mijnheer de Eerste Minister, ik maak u attent op uw verklaring die in de voorlaatste alinea op bladzijde 60 van het verslag is afgedrukt. Ik ben een weinig beschroomd om ze van op deze tribune voor te lezen omdat ik u niet meer dan nodig, in verlegenheid wil brengen. Wil u zo vriendelijk zijn het verslag op bladzijde 60 open te slaan en genoemde alinea te lezen.

Ofwel hebt u zich zwaar vergist, ofwel hebben de rapporteurs, — en ik heb alle begrip daarvoor — uw gedachten niet juist weergegeven, wat gezien de omvang van het verslag, echter niet als een gebrek mag worden aangezien.

Wat u echter daar zegt, is onhoudbaar vermits u voor Mevr. Bernaerts een dubbele indeling toepast.

Als Eerste minister kunt u toch geen verklaringen afleggen met betrekking tot de indeling in taalgroepen die strijdig zijn met artikelen uit de Grondwet die u kent en met artikel 1 van de wet die in uitvoering van een grondwetsartikel is genomen. Ik zal wel niet de enige zijn die daarop uw aandacht wil vestigen.

Ik druk mij stout uit omdat ik de dingen klaar en duidelijk wil zeggen. Bij het tot stand komen van de regering-Martens II is men bij de redactie en het coördineren van de teksten wat haastig en wat slordig te werk gegaan. Daardoor werd er niet voldoende aandacht besteed aan artikel 5.

Ik heb een amendement ingediend, dat ik echter nu niet zal toelichten. Ik ben echter niet de vader van de tekst. De bepalingen zijn immers overgenomen uit het wetsontwerp nr. 461, dat destijds in de speciale Kamercommissie, die onder uw voorzitterschap stond, door alle partijen, dus niet alleen de meerderheidspartijen, werd goedgekeurd. Die tekst lost de problematiek van het te paard zitten van het artikel op twee legislaturen op. In de eerste legislatuur wordt er inderdaad tegemoet gekomen aan de wens om de twee FDF-leden die niet woonachtig zijn in het Brusselse gewest van de Brusselse Gewestraad te laten deel uitmaken. De tekst is echter zo geformuleerd dat zulks niet meer hoeft na de eerstvolgende parlementsverkiezingen. Daardoor vermijdt men dus een formulering betreffende de taalgroepen aan te houden die niet te rechtvaardigen is. Mevr. Bernaerts kan immers niet op twee manieren in een taalgroep worden ingedeeld. Met de tekst overgenomen uit het wetsontwerp 461 vermijdt u bovendien de aberraties waarvan ik er een heb geïllustreerd. Er zijn er nog andere, maar ik wil het FDF niet het plezier doen, die hier te komen verkopen. De FDF-leden zijn verstandig genoeg om mogelijke misbreuken zelf op te sporen.

De tekst overgenomen uit het wetsontwerp 461 is, ik herhaal het, op dat vlak *clean*.

Ik vraag niet dat de regering zou terugkomen op de politieke inhoud van artikel 5. Ik wil fair en tegemoetkomend zijn tegenover de regering. Bij het begin van mijn toespraak heb ik er trouwens op gewezen dat men de verklaring van de Eerste minister, afgedrukt op bladzijde 58 van het verslag, niet uit de weg kan gaan. Het probleem dat nu rijst, kan echter bij de volgende parlementsverkiezingen uit de weg worden gegaan. Tot lering van velen en ook, neem ik aan, tot lering van de betrokken FDF-leden, beklemtoon ik dat er in het verleden begrip bestond voor de noodzaak om dit probleem in de toekomst te vermijden. Overigens kan men bij de bespreking van het wetsontwerp 260 misschien de nodige garanties geven om die oplossing nog te verstevigen.

Mijnheer de Eerste Minister, indien het u onmogelijk is het door mij gesuggereerde amendement tot het uwe te maken, zou ik toch graag van u vernemen hoe, op basis van het artikel 5, het artikel 27 speelt zoals is bepaald. Niemand in het Vlaamse land begrijpt dit en ook niemand in den lande in het algemeen zal dit begrijpen. Het gaat er immers niet om of het in het ene geval om twee personen en in het andere geval om tien personen gaat. De rechtsbevoegdheid van een publiekrechtelijk orgaan over een bepaald territorium wordt uitgeoefend door ingezetenen, woonachtig in dat territorium. Dat is een algemene regel bij ieder publiekrechtelijk orgaan. Dat is zo op het internationale vlak, op het Europese vlak, op het nationale vlak en op het vlak van de provincie en de gemeenten. Dat is de evidentie zelf, dat is een vuistregel. Waarom zou u daarvan afwijken? Ik weet wel concrete moeilijkheden moeten met concrete oplossingen te lijf gegaan worden. Als u dan gedwongen door de politieke noodzaak tot een akkoord te komen hiervan moet afwijken voor een luttel aantal leden die gaarne tot de Brusselse gewestraad zouden behoren — en ik kan erin komen — dan moet u natuurlijk een symmetrie aanvaarden die aan de andere kant betrekking heeft op een negental leden van de Nederlandse Cultuurgemeenschap.

Ik ben optimist en ik hoop dat ik u een dienst bewijs met deze opmerking te maken. Ik verwacht dat de regering de tekst zoals in mijn amendement uitgedrukt tot de zijne zal willen maken. *(Applaus op enkele banken.)*

M. le Président. — Mesdames, Messieurs, j'insiste, une fois encore, pour que les interventions ne dépassent pas les cinq minutes prévues par le règlement. *(Applaudissements sur certains bancs de la majorité.)*

Mme Pétry. — Il fallait couper la parole aux contrevenants, Monsieur le Président!

De heer Wyninckx. — Het reglement is het reglement.

De Voorzitter. — Ik heb de heren Waltniel en De Bondt wat langer laten spreken omdat zij allebei een amendement bij dit artikel hebben ingediend. Mag ik toch nog even erop aandringen dat wij allen respect zouden hebben voor elkaar en ons zouden houden aan het reglement.

La parole est à M. Perin.

M. Perin. — Monsieur le Président, Monsieur le Premier Ministre, le groupe PRL n'a pas d'objection à formuler à l'encontre de l'article 5 qui consacre l'existence des conseils régionaux. Permettez-moi néanmoins, malgré la brièveté du temps qui nous est imparti, de poser une question.

Hier cet article a donné lieu à une suspension de la discussion du projet. C'est donc qu'il y avait désaccord entre les membres de la majorité. Aujourd'hui, mine de rien, le Sénat reprend la discussion de l'article 5. Un accord semble donc être intervenu. Quel est-il? Curiosité illégitime, me direz-vous, mais M. Lagasse et moi-même l'avons dit publiquement, l'exigence d'un des groupes de la majorité portait sur les élections communales à Bruxelles et dans la grande agglomération bruxelloise. Si vous êtes présent, Monsieur le Premier Ministre, ainsi que vos amis — nous constatons avec une grande satisfaction votre retour d'Espagne en bonne forme —, c'est que vous les avez convaincus par un accord, et non par des tours de passe-passe ou des procédures d'hypnotisme.

Quel est cet accord? L'opposition a le droit de le savoir. Le climat d'hier était exécrable; c'était un climat de IVe république! Je ne sais si votre projet passera le cap du Sénat.

Notre groupe vous a tendu la perche sur cet article, comme sur tous les autres, avec des amendements raisonnables.

M. Paque. — Une mauvaise perche.

M. Perin. — Votre majorité a rejeté, sur le plan communautaire, notre amendement sur le 3° de l'article 3. Votre majorité a rejeté hier à la Chambre un amendement de notre président, M. Jean Gol, à la loi-programme. La dernière passerelle qui vous était offerte, vous l'avez fait sauter, vous ou votre impossible majorité!

De heer Jorissen. — Zij hebben de communisten nog.

M. Perin. — Il reste bien les camarades communistes qui vous sauveront peut-être.

M. Meunier. — Vos anciens camarades!

M. Perin. — Si, par miracle, vos deux projets étaient adoptés, il reste l'échéance explosive du 31 décembre 1982.

Notre groupe aurait voté au moins «à la carte» les articles qui emportent notre conviction au fond voire l'ensemble du projet si vous aviez consenti à certains amendements.

Réunis en groupe, nous avons décidé de voter contre tous les articles, et même contre l'article 5 dont il s'agit.

Je regrette intellectuellement cette situation, mais les responsabilités doivent être recherchées là où elles se trouvent. Quand une passerelle est dressée, il faut négocier avec ceux qui la tendent. Vous ne l'avez pas fait, tirez-en les conséquences.

Je voudrais ajouter un mot, à titre strictement personnel, sans engager la responsabilité de mon groupe, mais uniquement la mienne.

Après avoir entendu toutes les déclarations qui ont été faites ces derniers temps et particulièrement au cours du présent débat, après avoir vu, échec après échec, tous les événements de ces dernières années, je ne parviens plus, en conscience, à croire en l'avenir de notre Etat.

Il est difficile de rester parlementaire d'un Etat auquel on ne croit plus et dont le système politique paraît absurde, et représentant d'une nation — selon les termes de la Constitution — qui n'existe plus.

Je remets ce jour ma démission de sénateur au président de cette assemblée.

Mon motif est simple et triple.

La Belgique est malade de trois maux, incurables et irréversibles.

Le premier mal, je l'ai dit antérieurement, est le nationalisme flamand, qu'il s'avoue ouvertement ou non. *(Exclamations sur les bancs de la Volksunie.)*

Le second, c'est que la Belgique est livrée à une particratie bornée, souvent sectaire, partisane, partiale, parfois d'une loyauté douteuse au respect de la parole donnée et de la signature, mais très douée pour la boulimie, avec laquelle elle investit l'Etat en jouant des

coudes, affaiblissant son autorité, provoquant parfois le mépris public.

Le troisième mal, irréversible et incurable, c'est que la Belgique est paralysée par des groupes syndicaux de toutes natures — des médecins aux syndicats traditionnels — intraitables et égoïstes, irresponsables, négativistes et destructeurs finalement de toute capacité de l'Etat de réformer quoi que ce soit en profondeur. Et il n'y a rien, ni homme, ni mouvement d'opinion, pour remettre tout cela à sa place et dégager l'autorité de l'Etat au nom d'un esprit collectif que l'on appelle ordinairement la nation, parce que, dans ce pays, il n'existe plus de nation.

Voici, Monsieur le Président, ma démission de sénateur. Je reprendrai, en conséquence, en solitaire, le chemin difficile des vérités insupportables. Adieu. *(Applaudissements sur les bancs libéraux et sur certains autres bancs. — M. Perin remet sa lettre de démission au président du Sénat et quitte l'hémicycle.)*

De Voorzitter. — Het woord is aan Mevr. Staels-Dompas.

Mevr. Staels-Dompas. — Mijnheer de Voorzitter, Mijnheer de Eerste Minister, Dames en Heren Ministers, geachte vergadering, na zo een dramatische verklaring van de heer Perin is het zeer moeilijk hier het woord te moeten voeren. Inderdaad, meerderen van ons zullen zich misschien afvragen of ook wij niet beter naar huis zouden gaan. *(Applaus op sommige banken van de PVV en de Volksunie.)*

Ik wil toch enkele beschouwingen maken bij de samenstelling van de Brusselse gewestraad.

Ten eerste: in een wet met bijzondere meerderheid is in een uitzondering voorzien voor twee personen, met daarnaast nog een derde eraan toegevoegd. Dit is een ondenkbare parlementaire procedure.

De heer Pede. — Zeer juist!

Mevr. Staels-Dompas. — Een wet met bijzondere meerderheid, dat weten wij allen, wordt hooguit één keer om de tien jaar aangenomen in dit Parlement.

Wij weten wel dat er bij gewone wet af en toe een regeling wordt getroffen voor één of enkele personen.

Zo kennen wij allen de wet waarbij uitzondering wordt gemaakt voor de kabinetschef van de Koning, in de magistratuur. Daarnaast is er onder andere ook de wet ten voordele van twee pleitbezorgers in de streek van Dendermonde.

Dat waren echter wetten aan te nemen met gewone meerderheid, die veel gemakkelijker ongedaan kunnen worden gemaakt.

Hier gaat het echter om een wet met tweederdemeerderheid. Het is ondenkbaar in zo'n wet te bepalen dat voor twee personen individueel een uitzondering wordt gemaakt. Ik doe dan ook een oproep tot deze Hoge Vergadering om zich hier niet te laten verleiden tot het goedkeuren van deze karikatuur.

Ten tweede: in de commissie heb ik de besprekingen rond deze problematiek van dichtbij meegemaakt, weliswaar slechts als plaatsvervanger.

In het ontwerp stond een tekst, waartegen unaniem verzet rees van Vlaamse zijde. Door de regering werd dan een nieuwe tekst uitgewerkt waardoor enerzijds voldoening moest worden gegeven aan twee FDF-leden, en waar anderzijds een PVV-lid uit Nijvel werd toegevoegd. De PVV heeft zich daar dan blijkbaar toch toe geleend! Dat moest gebeuren om de Vlamingen de illusie te geven dat zij gelijk werden behandeld met de Franstaligen.

Ik ben Vlaming, ik woon in het randgebied rond Brussel, en ik voel mij gediscrimineerd door de voorziene uitzondering in de samenstelling van de Brusselse Gewestraad voor twee FDF-ers.

Ten derde: hier richt ik mij speciaal tot de Vlaamse socialisten.

Er wordt voorzien in een uitzondering voor een PVV-verkozene uit Nijvel.

Nu heb ik de regeringsverklaring van april van vorig jaar, en de regeringsmededeling van januari van dit jaar zeer zorgvuldig nageslagen en uitgeplozen, om te weten te komen of dat wel in een van die twee regeringsverklaringen stond.

Bij mijn weten komt het er nergens in voor en gaat het hier om iets wat in de commissie werd beslist.

Ik stel dan ook uitdrukkelijk de vraag aan de Vlaamse socialisten of zij die regeling kunnen goedkeuren aangezien ze geen bepaling is uit een regeringsverklaring.

Ten vierde: tegen elke logica in mogen mensen die niet op het grondgebied van het Brusselse gewest wonen mee beslissen over de grondgebonden materies van dat gewest, voor een PVV-verkozene zelfs vanuit Nijvel. Nochtans telt voor haar de woonplaats want dit werd duidelijk bepaald in het bewust artikel. Van logica gesproken... *(Rumoer).*

Mijnheer de Voorzitter, ik kom wel op een zeer ongelukkig moment om mijn uiteenzetting te houden maar ik zal toch proberen verder te gaan.

De Eerste minister verklaarde in de commissie — ik citeer het verslag —: « De Eerste minister aanvaardt dat de regeling van paragraaf 2, 3°, niet logisch of ideaal is. De voorgestelde regeling heeft echter de verdienste een bestaand probleem op te lossen. Door de woonplaats als criterium te nemen, hoort Mevr. Bernaerts ontegensprekelijk thuis in de Brusselse Gewestraad, want zij is in één van de negentien gemeenten gedomicilieerd. Vermits zij de eed in het Nederlands heeft afgelegd, behoort zij tot de Nederlandse taalgroep. » Bij mijn weten — wij hebben het kunnen vaststellen bij de telling van de stemmen — behoort Mevr. Bernaerts in de Senaat tot de Franse taalgroep. Misschien is zij een kameleon en kan zij hier tot de Franse taalgroep behoren en in de Brusselse Gewestraad tot de Nederlandse taalgroep. Logica is toch wat anders!

In dit verband moet ik nog aanstippen dat Brussel wel heel arm moet geworden zijn, niet alleen wat de financiën maar ook wat zijn inwoners betreft, dat het de mensen uit de periferie broodnodig heeft om het gewest te kunnen besturen.

Ten vijfde: Deze wet zou de voorlopige maar onomkeerbare pacificatie moeten inluiden in Brussel en Vlaams-Brabant. Hoe kan men deze poging tot pacificatie echter ernstig nemen indien men van bij het begin, Mijnheer de Eerste Minister, een hypotheek legt op deze pacificatie? De samenstelling van de Brusselse Gewestraad is een ingebouwde tijdbom die vroeg of laat zal ontploffen. Nogmaals voorrechten verlenen aan Franstaligen in het Vlaams randgebied die zich niet hebben willen aanpassen en zich ook niet zullen aanpassen, is ongehoord. Tot aan de volgende verkiezingen had ik dit wel kunnen aanvaarden daar dit in de eerste regeringsverklaring is ingeschreven en ik mij daaraan wens te houden. Dat deze toestand ook na de eerstvolgende verkiezingen zo zal blijven, is voor Vlaams-Brabant onaanvaardbaar. Bij de volgende verkiezingen zal men immers meerdere mensen van het FDF in dit gebied laten opkomen. De Franstalige Brusselaars zullen hun stem daarop uitbrengen en men zal dit beschouwen als een soort referendum om bij de daaropvolgende besprekingen de aanhechting van bepaalde delen van het randgebied op te eisen. Dit kan dan gaan — want het kiesarrondissement Halle-Vilvoorde is groot — tot tegen Aalst, Ninove, Mechelen en bijna tot Leuven.

Mijnheer de Eerste Minister, dit is een tijdbom, u moet er zich goed rekenschap van geven. Wij wensen het nu eens en voor altijd te zeggen: aan Vlaams-Brabant wordt niet geraakt, nu niet en ook niet in de toekomst. *(Applaus op sommige banken van de meerderheid).*

De heer Wyninckx. — Mevr. Staels heeft vragen gesteld aan de Vlaamse socialisten die in de eerste plaats een antwoord vergen van die CVP-ers die in de commissie, samen met de Vlaamse socialisten, bevestigend hebben geantwoord op het voorstel van de regering.

De heer Jorissen. — De Vlaamse socialisten dienen de moed te hebben om ook tegen te stemmen, anders zijn het geen « Vlaamse » socialisten meer.

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer Vandekerckhove.

De heer Vandekerckhove. — Mijnheer de Voorzitter, Mijnheer de Eerste Minister, Heren Ministers, geachte collega's, na de pijnlijke beslissing die een eminent lid van onze vergadering zoëven heeft genomen, is het enigszins moeilijk om onze argumenten te ontwikkelen. Ik kan wel begrip opbrengen voor zijn beslissing doch met zijn opmerkingen in verband met het « nationalisme flamand » kan ik niet akkoord gaan.

De argumenten waarom wij de schrapping vragen van het derde punt van paragraaf 2 werden hier reeds gedeeltelijk ontwikkeld. In de eerste plaats gaat het niet op in een algemene wet paragrafen *intuito personae* in te schrijven. Tweedens is het niet juist iemand bevoegd te maken voor territoriale materies in een gebied waar hij zijn woonplaats niet heeft. Tevens werden hier elementen van ongelijkheid ingebouwd.

Paragraaf 1 bepaalt duidelijk dat men zijn woonplaats in het Waalse gewest moet hebben, woonplaats zijnde een geografische omschrijving dus de toepassing van *le droit du sol*, waar men het zo dikwijls over heeft wanneer wij spreken over de Voerstreek of over andere bedreigde gebieden in Vlaanderen. Dit is een rechtstreeks in de wet ingeschreven toepassing daarvan terwijl in paragraaf 2 het Vlaamse grondgebied wijd wordt opengezet voor de Franstaligen die

van daaruit dan nog in het Brusselse gewest kunnen worden opgenomen.

Een derde element, nu misschien meer dan ooit belangrijk, is er een van politieke eerlijkheid. Wanneer na de gebeurtenissen van « Egmont » Vlaanderen heeft gezegd dat het Vlaamse randgebied rond Brussel onaantastbaar is, wanneer alle Vlaamse politieke partijen dit in hun kiespropaganda aan de kiezers zeggen, dan moeten wij de politieke eerlijkheid opbrengen om het ook hier in deze Senaat tegen de Franstaligen te zeggen. *(Applaus op de banken van de Volksunie.)*

De heer Jorissen. — Zeer juist.

De heer Vandekerckhove. — We moeten hun durven te zeggen dat ze zich illusies maken indien ze menen dat dit niet zo is. Dit gebiedt de politieke eerlijkheid. Tot een gesprek komen kan alleen nog op basis van politieke eerlijkheid en niet meer in een wederzijds huwelijksbedrog. Als dit niet gebeurt zullen velen in deze Senaat twijfelen aan de zin en de rol van hun mandaat. *(Applaus op de banken van de Volksunie.)*

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer Storme.

De heer Storme. — Voorzitter, geachte vergadering, ik zal u niet verhelen dat ik, zoals velen onder ons vermoed ik, onthuts ben door de verklaring die daarnet door collega Perin werd afgelegd. Ik genoot het genoegen en het voorrecht vorige week nog met hem en met professor Francis Delpérée in Namen te spreken over « La Belgique a-t-elle encore un sens? ». U zal begrijpen dat na de gesprekken die wij toen hebben gevoerd, ik nu wel ontroerd ben.

Ik heb in mijn uiteenzetting bij de algemene bespreking uw aandacht gevraagd voor de grondwettigheid van het ontwerp en voor de goede werking van de instellingen die wij daarmede op « orbite » zullen schieten. Ik heb de eerste maal een voorbeeld van ongrondwettigheid aangehaald in verband met het artikel 3, § 3. Ik heb toen gezegd dat ik weiger te behoren tot de « selectieve constitutionalisten » in dit land, die niet constitutioneel achten wat hun niet aanstaat en wel constitutioneel wat hun wel aanstaat. Ik heb toen ook gezegd dat tot mijn spijt de ongrondwettigheid van artikel 3, § 3, vaststond, hoewel dit artikel tegemoetkomt aan een reële verzuchting van wat leeft in Vlaanderen, alleszins in mijn partij.

U zal daarom à fortiori begrijpen dat ik bij de bespreking van het artikel 5 grondwettelijke bezwaren zal naar voren brengen met betrekking tot bepaalde delen van deze tekst.

Ik zal mij tot drie beschouwingen beperken, gelet op de weinige tijd waarover wij beschikken.

Luidens artikel 5 is de taalgroep de peiler waarop deze instellingen worden opgebouwd. Ik herinner aan de tekst van artikel 32*bis* van de Grondwet toegevoegd in 1970: « Voor de bij de Grondwet bepaalde gevallen, worden de gekozen leden van elke Kamer in een Nederlandse en een Franse taalgroep ingedeeld op de bij de wet vastgestelde wijze. » Zulks geldt dus *alleen* voor die gevallen waarin de Grondwet uitdrukkelijk bepaalt dat de taalgroepen functioneren.

Voorts lees ik in een van de meest gebruikte handboeken over deze grondwetsherziening, het herhaaldelijk geciteerd boek van collega de Stexhe, dat ingevolge de bepaling van artikel 32*bis* de taalgroepen een rol spelen:

« 1° Pour la constitution des deux conseils culturels, comme prévu par l'article 29*bis*;
2° L'adoption des lois qui requièrent une majorité spéciale et qui sont visées aux articles 1, 3*bis*, 59*bis* et 107*quater*;
3° La signature de la motion d'exception, la sonnette d'alarme, organisée par l'article 38*bis* de la Constitution, qui établit une procédure spéciale... », etc.

De functionering van de taalgroepen kan krachtens artikel 32*bis* maar geschieden in de uitdrukkelijk in de Grondwet vermelde gevallen opgesomd in deze lijst uit het handboek van collega de Stexhe.

Mijn tweede beschouwing betreft het gekende, betwiste en ook beruchte stuk van paragraaf 2, derde alinea, waarin de binding met het gewest wordt overboord gegooid. Bij een vorige uiteenzetting heb ik er reeds op gewezen dat deze binding met het gewest fundamenteel is waar het gewest specifieke bevoegdheden krijgt inzake grondgebonden materies.

Dit is trouwens de zienswijze van de Raad van State. Op bladzijde 12 van bijlage I zegt de Raad van State: « Volgens artikel 107*quater* worden de gewestraden samengesteld uit verkozen mandatarissen. Die uitdrukking, wil men ze enige reële inhoud geven, onderstelt in de persoon van de gekozene een binding met het gewest waarin of waarvoor hij gekozen is. »

Een derde en laatste beschouwing moet mij van het hart. Los van de grondwettelijke bezwaren die tegen dit artikel kunnen worden ingeroepen, staat de vraag of het in ons land — en daarin kan ik in zekere mate de heer Perin begrijpen — zo is geworden dat anderstaligen een smet zouden zijn indien zij respectievelijk in de Waalse en in de Vlaamse Gewestraad zitting zouden hebben. Wij hebben het in Vlaanderen 120 jaar meegemaakt dat Franstalige Vlamingen ons gewest vertegenwoordigden in het Parlement.

We hebben ze, weliswaar met veel geduld dat weinigen in dit land op het ogenblik nog zouden opbrengen, kunnen integreren. Waarom zouden wij nu die poging niet doen en bij de stemming over dit artikel deze nieuwe kans niet aangrijpen? *(Applaus op de banken van de Volksunie.)*

De Voorzitter. — Het woord is aan Mevr. Panneels.

Mevr. Panneels-Van Baelen. — Mijnheer de Voorzitter, Mijnheer de Eerste Minister, Mevrouw de Minister, Heren Ministers, geachte collega's, de vooropgestelde staatshervorming, indien ik het goed begrepen heb, beoogt vooral het verschaffen van meer autonomie aan de gemeenschappn en de gewesten. Daarom was het ook noodzakelijk deze vooraf duidelijk te omschrijven, omschrijving die alleen maar kan stoelen op de taalgebondenheid wat de gemeenschappen betreft, en de plaats van wonen en leven wat de gewesten betreft. Hetgeen dan ook is gebeurd in artikel 59*bis* en 107*quater* van de Grondwet. Alleen een strikte eerbiediging van deze stelregel kan het systeem mogelijk maken.

Als nu toch moet worden afgeweken van deze fundamentele stelling om aan een bepaalde, bestaande situatie niet te raken, dan moet dit geschieden bij uitzondering en zo beperkt mogelijk, in het vooruitzicht deze uitzonderingssituatie zo vlug mogelijk af te bouwen.

Waarom telt de Raad van het Brussels Gewest leden die woonachtig zijn buiten de grenzen van dit gewest?

In het verslag hebben we kunnen lezen dat de Eerste minister de Franstaligen aanspoort tot bescheidenheid, want principieel staan zij zeer zwak en werd voor hen een uitzondering gemaakt.

Op het vlak van de feiten echter vraagt hij de Vlamingen oog te hebben voor de zeer beperkte draagwijdte van wat wordt voorgesteld. Het gaat namelijk slechts om twee personen. Hieraan zou ik graag het woord « voorlopig » willen toevoegen.

Deze geachte collega's mogen dus in de Brusselse Gewestraad zitting hebben maar eveneens mogen zij hun invloed uitoefenen in het Vlaamse Gewest.

Zij krijgen dus een dubbele macht toegewezen, ondanks de bepaling in de Grondwet » dat alle Belgen gelijk zijn voor de wet ».

Ligt hier niet een eerste groot probleem van onze Vlaamse gemeenten rond Brussel? Wordt het « zich niet aanpassen van onze Franstalige landgenoten » niet aangewakkerd door de mogelijkheden die we hiermee verlenen aan deze twee personen?

Ikzelf woon in een gemeente gelegen op een boogscheut van Brussel-Hoofdstad. Daar zijn geen problemen tussen Vlamingen en Walen, omdat er momenteel nog geen expansionistische Franstaligen zijn die de mensen daar voortdurend opjutten.

Zoals ik reeds in de inleiding zei, vraag ik mij af waarom er niets in deze overgangsfase wordt bepaald om het te beperken tot deze twee uitzonderingsgevallen, want morgen kunnen zich andere personen aandienen gestimuleerd door deze eenzijdige gunstregel, waardoor nieuwe problemen zouden ontstaan in andere gemeenten van Halle-Vilvoorde gelegen in het Vlaamse gewest. Om dit gevaar af te wenden, dient, mijns inziens, deze anomalie strikt beperkt te worden gehouden tot de bestaande gevallen, en moet ervoor worden gezorgd dat deze situatie zich niet herhaalt bij de volgende parlementsverkiezingen. Daarbij kan ik moeilijk aanvaarden dat men telkens zaken vergelijkt die niet te vergelijken zijn, namelijk Brussel en de randgemeenten. Als men wil vergelijken, dan moet men dit doen met de minderheden in Wallonië en de minderheden in Vlaanderen.

Brussel, onze hoofdstad, het derde gewest, moet de rol vervullen van het tweetalig gebied waar de twee cultuurgemeenschappen in elkaar vloeien en mekaar kunnen ontmoeten. En vermits de bevoegdheden van het gewest gebonden zijn aan het territorium, moet er ook op dit vlak voor alle burgers aldaar gelijkheid zijn en geen apartheid. Dit betoog is bedoeld als poging om vanuit een zuivere situatie te kunnen vertrekken, die tenslotte iedereen ten goede komt. Ik ver-

wacht dan ook begrip voor deze tussenkomst die een vreedzame samenwerking beoogt tussen en met alle inwoners van dit land.

Mijnheer de Voorzitter, Mijnheer de Eerste Minister, graag zou ik dit ontwerp ontdaan zien van de smet die steekt in 2/3 van dit artikel. *(Applaus op verschillende banken.)*

M. le Président. — La parole est à M. Moureaux.

M. Moureaux. — Monsieur le Président, mes chers collègues, il nous faut continuer! La déclaration de François Perin a ému plus d'un membre de cette assemblée. Il est vrai que les hommes de grand courage et de grande dignité montrent souvent le chemin. Encore faut-il que des groupes d'hommes animés de la volonté d'aboutir frayent la voie. C'est la leçon de l'histoire!

Il ne nous reste plus qu'à poursuivre notre chemin jalonné de nombreux problèmes, d'une dimension sans doute parfois peu perceptible par rapport à de grands moments. Nous n'avons pas le choix!

L'article 5 délimite uniquement la composition des conseils régionaux wallon et bruxellois. C'est déjà là une réponse à diverses interventions qui ont eu lieu. Le conseil régional néerlandais a, lui, été délimité à l'article 3, 3°, qui stipule que le conseil comprend les membres du Conseil culturel de la Communauté culturelle flamande.

De heer De Bondt. — Artikel 27!

M. Moureaux. — Relisez attentivement l'article 3, 3°, Monsieur De Bondt.

Nous n'acceptons pas que l'on essaie de présenter cet article 5 comme une sorte de règlement de problèmes personnels.

C'est évidemment le contraire qui est vrai. L'article 5 tranche des questions de principe. M. Vandekerckhove a dit des choses exactes dans son intervention et je vais y revenir. Le FDF n'accepte pas que des membres du groupe CVP ou le Premier ministre disent que notre position est faible et qu'une exception a été faite en ce qui concerne Mme Mathieu, M. Clerfayt ou Mme Bernaerts. Il n'y a pas d'exception.

M. Van Ooteghem. — D'extension.

M. Moureaux. — Il n'y a pas d'extension, il y a une répartition des membres de la Haute Assemblée et de la Chambre des représentants. Il s'agit de l'application de l'article 107*quater* disant que les conseils sont composés de « mandataires élus ». Le choix a été fait de composer les Conseils régionaux en répartissant les sénateurs et députés en trois groupes. A partir de ce système, il faut déterminer où vont siéger les mandataires, que ce soit au Conseil flamand, au Conseil wallon ou au Conseil bruxellois.

Je n'imagine pas que des membres de cette assemblée, bien que certains amendements veuillent aboutir à ce résultat, aient le désir de choisir ceux qui, parmi les membres de la Chambre des représentants ou du Sénat, ne feraient partie d'aucun des trois conseils. Une telle solution serait antidémocratique. On ne peut exclure des membres légitimement élus et les mettre en dehors du jeu. Ce serait de plus contraire à la convention pour la sauvegarde des droits de l'homme qui impose que les élus soient démocratiquement désignés.

Mevr. Staels-Dompas. — En Mevr. Bernaerts dan?

M. Moureaux. — Vous savez que je n'ai que cinq minutes dans la discussion générale et j'en ai déjà perdu quatre à cause d'interruptions intempestives. Laissez-moi continuer. La réalité est que le choix qui a été fait est lié au territoire. Il est évident que la région de Bruxelles telle qu'elle est délimitée à titre provisoire dans l'article 1er ne comprend que les 19 communes dans l'état actuel du projet. *(Exclamations.)* Mais il est aussi évident que les francophones n'ont pas accepté cette délimitation comme définitive. De plus, ils n'ont pas accepté que soient exclus de la région de Bruxelles les 100 000 francophones de la périphérie qui ont envoyé au Parlement un certain nombre de représentants. On avait d'ailleurs, dans le Pacte d'Egmont, résolu le problème des habitants de la périphérie par le biais du droit d'inscription. Nous sommes loin de ce système dans le projet 261. Parce que la délimitation était provisoire, on a donné la possibilité aux représentants élus des francophones de la périphérie de siéger dans ce qui est leur représentation naturelle. En effet, pour nous, Beauval et Rhode-Saint-Genèse font partie de la région bruxelloise. Il était donc tout naturel que l'on fasse siéger dans le Conseil bruxellois les élus de ces communes ou quartiers qui sont situés à la périphérie de Bruxelles. Voilà la raison très claire du compromis qui a été fait.

De heer Maes. — En dan mogen ze beslissen over zaken waarmee ze niets te maken hebben.

M. Moureaux. — Monsieur Maes, vous interrompez constamment à tort et à travers et surtout à contretemps.

Nous avons simplement trouvé dans cet article une solution transactionnelle, provisoire, relative, d'une part, au territoire et, d'autre part, à la représentation démocratique des régions. Voilà la vérité toute simple, toute claire. Il n'y a pas de discrimination et, lorsque vous parlez de mettre sur le même pied les élus néerlandophones et les élus francophones, c'est une mauvaise présentation des choses, Madame Staels. En fait, par l'article 3*tertio*, vous avez instauré un choix. Les néerlandophones élus à Bruxelles siègent dans deux conseils; ils participent aux travaux non seulement du conseil flamand, mais aussi du conseil régional bruxellois. Cette option a-t-elle été offerte aux autres? Non, on les a exclus — si j'ai bien compris, c'était la volonté du CVP — de toute possibilité d'être membres d'un autre conseil que le conseil bruxellois. Dès lors, contrairement à ce que vous dites, il n'y a ni déséquilibre ni favoritisme.

Tout simplement, dans le cadre d'une délimitation toute provisoire de la région de Bruxelles aux 19 communes, on a autorisé les représentants démocratiquement élus des 100 000 francophones de la périphérie, à siéger dans leur conseil naturel, qui est le conseil bruxellois. *(Applaudissements sur les bancs du FDF-RW et sur certains bancs libéraux.)*

M. le Président. — La parole est à M. Lallemand.

M. Lallemand. — Monsieur le Président, chers collègues, l'article 5 reflète les compromis qui ont dû se nouer entre les différents partis de la majorité. Il met aussi en évidence les difficultés structurelles que connaît notre démocratie et que François Perin a cruellement mises en évidence, il y a quelques instants, en remettant sa démission au président de cette assemblée.

Il est bien vrai que cet article ne répond pas à une logique satisfaisante et que sont en contradiction deux exigences, la définition du territoire de la région bruxelloise ne s'accorde pas avec la composition du conseil qui sera chargé de défendre les intérêts régionaux de Bruxelles. C'est, en effet, un illogisme, mais il faut souligner qu'au terme d'innombrables discussions, la majorité d'aujourd'hui et celle d'hier n'avaient pas pu trouver d'autre solution.

Le FDF avait accepté aussi cette formulation qui fonde, en réalité, le caractère transitoire de la réforme. Il ne fallait pas interrompre M. Moureaux lorsqu'il disait que la définition du territoire de Bruxelles est transitoire, c'est assurément exact, comme est tout aussi provisoire la composition du conseil régional de Bruxelles. Ces incertitudes sur l'avenir doivent nous conduire, sur tous les bancs de la majorité, à rechercher un accord définitif puisque les institutions que nous voulons nous donner dans la phase II ne peuvent satisfaire complètement ceux qui en votent la création, aussi bien dans les partis de la majorité que dans ceux de l'opposition. Il paraît bien évident qu'il n'est pas d'accord possible, entre les divers opposants linguistiques à l'actuelle majorité.

Ce qui se révèle dans les débats, c'est que plus on s'écarte de la majorité, plus on s'écarte de toute solution aux problèmes communautaires. Cela nous est encore apparu, hier, lorsque M. Perin disait ne pouvoir voter aucun des amendements de M. Vanderpoorten, son partenaire idéologique flamand, puisque l'un se trouve aux antipodes de ce que l'autre propose pour la région bruxelloise.

C'est la raison pour laquelle, mes chers collègues, je crois qu'il n'est pas d'autre voie possible que de voter l'article en discussion, en ayant conscience qu'il exprime un compromis provisoire qui ne survivra pas à 1984.

C'est dans cet esprit en tout cas, que le groupe socialiste unanime le votera en vous demandant de songer aux conséquences considérables, détestables, qu'aurait le rejet d'un tel article.

Je terminerai en disant, à titre personnel, que le départ de M. Perin m'a profondément ému. C'est un homme d'honneur, un esprit indépendant qui se grandit par sa démission dans la mesure où il a estimé que ses conceptions morales l'empêchaient de remplir son mandat.

Je crois qu'un tel geste doit être salué quels que soient les différends qui nous séparent, notamment sur la réforme de l'Etat.

Je tiens à dire ici mon émotion et à saluer M. Perin une dernière fois. *(Applaudissements sur les bancs de la majorité, du FDF-RW et du PRL.)*

M. le Président. — Je propose au Sénat une suspension de séance d'un quart d'heure, afin de me permettre avec les services du Sénat de répondre aussi vite que possible à la situation créée par la démission de M. Perin. *(Assentiment.)*

Dès la reprise, nous entendrons M. le ministre Calewaert.

La séance est suspendue.

De vergadering is geschorst.

— La séance est suspendue à 15 h 50 m.

De vergadering wordt geschorst te 15 u. 50 m.

Elle est reprise à 16 h 10 m.

Ze wordt hervat te 16 u. 10 m.

M. le Président. — La séance est reprise.

De vergadering is hervat.

Het woord is aan minister Calewaert.

De heer Calewaert, Minister van Openbaar Ambt en Institutionele Hervormingen. — Mijnheer de Voorzitter, geachte collega's, het is ongetwijfeld met een zekere ontroering, enkele collega's hebben daarvan reeds blijk gegeven, dat wij de beslissing hebben gehoord die de heer Perin heeft getroffen en die hij in deze vergadering heeft aangekondigd. Het is een beslissing van iemand waarvoor in deze vergadering bijzondere belangstelling en eerbied bestaat. Hij was een parlementslid die steeds met een totale overgave zijn functie heeft vervuld en iemand waarop men ter gelegenheid van zware juridische problemen herhaalde malen een beroep heeft gedaan.

Met al de eerbied en al de achting voor de heer Perin, menen wij dat hij zich bij het ontslag dat hij vandaag heeft aangeboden, vergist heeft. Want, hij heeft immers gezegd dat dit land ten dode is opgeschreven, nu wij een poging doen om dit zieke land te redden. Dat is de reden waarom wij hier zijn. Dat is de reden waarom naar oplossingen wordt gezocht en naar staatsstructuren die mogelijk in een sterkere mate dan de unitaire staatsinstellingen aan de nieuwe behoeften beantwoorden.

Het is exclusief aan het Parlement dat de keuze wordt gelaten op welke wijze voor de meest fundamentele problemen, zoals de economische en de financiële moeilijkheden en de werkloosheid, een oplossing kan worden gevonden via de gepaste bestaande structuren of via de nieuwe structuren die wij trachten te ontwerpen.

Dat zijn de fundamentele vragen waarvoor wij ons momenteel bevinden en die ter gelegenheid van het ontslag van de heer Perin zeer duidelijk naar voor zijn getreden.

Artikel 5 is ongetwijfeld een politiek geladen artikel en in verband met het politieke aspect van dat artikel zal de Eerste minister het antwoord van de regering geven. Ik heb nu enkel het woord gevraagd omdat grondwettelijke bezwaren werden geopperd, in hoofdzaak dan door de heer Storme, die zegt dat hij geen selectieve constitutionaliteit wenst. Daarin heeft hij gelijk. Ik heb daar bij de algemene bespreking reeds enkele woorden over gezegd. Na de eerste discussie over de al dan niet grondwettigheid van 3° van artikel 1, namelijk de inrichting van de asymmetrie, wordt nu, in verband met een concreet geval, beweerd dat artikel 5 ongrondwettig is.

Mijnheer de Voorzitter, geachte collega's, ik wil zeer duidelijk de aandacht van onze collega vestigen op de zin van de taalgroepen. Zijn eerste argument was immers dat de taalgroepen hier op ongrondwettige wijze worden aangewend.

Wanneer u zegt dat die taalgroepen alleen kunnen worden aangewend voor de in de Grondwet bepaalde gevallen en hiervoor verwijst naar de artikelen 1, 3*bis*, 59*bis* en 107*quater* en ook naar de alarmprocedure van artikel 38*bis*, dan wil ik toch uw aandacht vestigen op het advies ter zake van de Raad van State.

Het advies van de Raad van State L 13334/1/2 zegt op bladzijde 9, ik citeer letterlijk:

« 3. Volgens het ontwerp zullen de Gewestraden zijn samengesteld uit de gekozen leden van elke Kamer van het Parlement, uitgaande van de taalgroep waartoe zij behoren, met een speciale regeling voor de samenstelling voor de Raad of van het Brusselse Gewest.

« Die regeling is, zoals de Raad van State het reeds heeft vastgesteld in zijn advies van 25 juli 1978 over de artikelen 1 tot 33 in het ontwerp 461, waarin een soortgelijke regeling was opgenomen, in overeenstemming met de thans geldende bepalingen van de Grondwet: zij voldoet aan het in artikel 107*quater* gestelde vereiste dat de gewestelijke organen uit verkozen mandatarissen moeten zijn samengesteld. »

Dit advies geeft een zeer duidelijk antwoord op de bezwaren van de heer Storme.

Wat uw tweede bezwaar betreft, Mijnheer Storme, weet u dat wij een andere visie hebben. Wanneer u zegt dat met « gekozen mandatarissen » enkel rechtstreeks gekozenen kan bedoeld zijn, die een binding hebben met een gebied, zoals de Raad van State dit inderdaad in zijn advies over de verkozen mandatarissen zegt, dan heb ik daarop geantwoord, rekening houdende met wat gezegd werd op het ogenblik dat artikel 107*quater* tot stand kwam.

De heer De Bondt. — Mijnheer de Minister, uw wetsontwerp werd inderdaad bijgevallen door het advies van de Raad van State. U verliest echter uit het oog dat het toen ging om artikel 4 van dit ontwerp en om een formulering die niet inhield dat Mevr. Bernaerts tot twee verschillende taalgroepen zou behoren. Indien u echter de tekst waarover wij het nu hebben aan de Raad van State zou hebben voorgelegd, zou het advies in een andere zin worden geformuleerd.

De heer Calewaert, Minister van Openbaar Ambt en Institutionele Hervormingen. — Mijnheer De Bondt, ik heb mij blijkbaar zeer onduidelijk uitgedrukt. Ik heb niet geantwoord op uw argumentatie. Ik heb geantwoord op de grondwettigheidsbezwaren van de heer Storme met te vermelden dat het advies van de Raad van State inderdaad zeer duidelijk is. *(Applaus op de banken van de meerderheid.)*

De heer De Bondt. — Het is de huidige tekst die u verdedigt, maar niet de oorspronkelijke.

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer Vanderpoorten.

De heer Vanderpoorten. — Mijnheer de Voorzitter, Mijnheer de Eerste Minister, Heren Ministers, geachte collega's, naar aanleiding van de bespreking van dit artikel heeft zich daarstraks een pijnlijke aangelegenheid voorgedaan door het weggaan van onze collega, de heer Perin.

Als liberale Vlaming wens ik niet achter te blijven bij degenen die hulde hebben gebracht aan de grote kwaliteiten en verdiensten, aan het briljante redenaarstalent en aan de bijna oneindige creativiteit waarvan de heer Perin telkens blijk heeft gegeven.

Naar aanleiding van dit moeilijk debat in deze Senaat wens ik toch duidelijk te stellen dat ik blijf geloven in de Belgische natie. Wij zijn parlementsleden en wij spelen allemaal onze rol daarbij de argumenten gebruikend die wij ernstig achten. De argumenten van de regering zijn echter niet beter dan de argumenten die de oppositie naar voren tracht te brengen, in volle eerlijkheid en naar ik vermoed ook volgens uw gevoelen, in volle hoffelijkheid.

Wij weten dat de parlementaire democratie niet alleen in ons land maar overal waar ze nog bestaat een ernstige crisis doormaakt. Ik weiger echter te geloven in mirakeloplossingen die plots naar voor zouden kunnen worden getoverd om deze crisis op te lossen.

De parlementaire democratie heeft natuurlijk grote gebreken. Maar alle andere regimes, zoals wij dat, helaas, dagelijks kunnen horen, hebben nog veel grotere gebreken. En ik wil niet van de voordelen van de parlementaire democratie afzien.

Ten grondslag daarvan liggen bepaalde beginselen die stoelen op de noodzakelijke grootmoedigheid en edelmoedigheid en in mijnen hoofde op zin voor humanisme dat steunt op redelijkheid en ethische integriteit. Ik geloof nog — en ik zal dit geloof blijven behouden — in deze democratie en de mensen die haar bevolken.

Wanneer een huis in brand staat, dan moet men niet beginnen te discussiëren over de oorzaken van de slechte constructie, maar dan moet men die brand zo spoedig mogelijk trachten te blussen.

Mijnheer de Eerste Minister, Heren van de regering, geachte collega's, wij zoeken naar oplossingen voor één van de problemen die ons land al zo lang kwellen. Wij doen dit in openhartigheid, maar ook met de overtuiging om aan dit land en aan deze natie een betere structuur en betere instellingen te geven dan die waarvan we denken dat ze achterhaald zijn.

Daarom, geachte collega's, zijn wij hier nodig in de zetel en op de plaats waar de wetgever zijn woord moet spreken en waar hij beslissingen moet afdwingen, en niet elders. Het is niet eenvoudig om dat in alle omstandigheden te doen. Ieder van ons heeft dagelijks zijn problemen en zorgen en is dagelijks geconfronteerd met de moeilijkheden van het leven. Wij moeten ons echter vermannen en een oplossing vinden. Dat zal mogelijk zijn wanneer wij allen het onze bijdragen, ieder op zijn manier, met de nodige kritiek en pogingen om het te verbeteren, in het Parlement. Daarom zal ik tot het einde toe hier blijven met de hoop om die natie dan toch nog in stand te houden. *(Applaus op talrijke banken.)*

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer Van der Elst.

De heer Van der Elst. — Mijnheer de Voorzitter, Mijnheer de Eerste Minister, Dames en Heren Ministers, geachte collega's, onze gewezen collega, de heer Perin, heeft in zijn pakkende afscheidsrede gemeend het Vlaams nationalisme verantwoordelijk te moeten stellen, of te moeten vermelden als één van de factoren in de ondergang van de Belgische Staat.

Ik heb altijd gedacht dat wij als federalisten in zekere mate bondgenoten waren en hetzelfde wilden. Ik heb de heer Perin toch altijd beschouwd als een federalist en hij heeft desaangaande tot nu toe steeds klare taal gesproken.

Zijn wij als federalisten verantwoordelijk voor deze gang van zaken of zijn het de unitaristen? Hebben wij geen oplossing gezocht die beantwoordde aan de verzuchtingen van de beide volksgemeenschappen in dit land?

Men kan ons verwijten dat wij geen genoegen hebben kunnen nemen met de unitaire staatsstructuur van 1830, maar er is in dit land sedert 1830 te veel gebeurd dat de Vlamingen ertoe gebracht heeft uit te kijken naar een aangepaste staatsstructuur.

Wij, als Vlaams nationalisten, hebben geopteerd voor een oplossing van het nationaliteitenconflict binnen de bestaande Staat, voor het federalisme.

Ik weet dat dit in het Vlaams nationalistische kamp in het verleden aanleiding heeft gegeven tot verdeeldheid.

Ik weet dat er in de periode tussen de twee wereldoorlogen stemmen zijn opgegaan tegen het voortbestaan van de Belgische Staat, maar ik mag zeggen dat ik er in geslaagd ben in deze naoorlogse periode het Vlaams nationalisme te leiden naar wegen van gematigdheid, naar wegen die ertoe leidden genoegen te nemen met een hervorming van de bestaande Staat.

Zelf heb ik nog onlangs, van op dit spreekgestoelte, uitdrukkelijk afstand genomen van het separatisme.

Wij hebben, tot onze grote schade trouwens, het bewijs geleverd in een recent verleden, dat wij bereid waren positief mee te werken bij het zoeken naar een oplossing en op een bepaald ogenblik kon men zelfs geloven dat die oplossing tot stand was gekomen.

Het is simplistisch de Vlaams nationalisten verantwoordelijk te stellen, zeker vanwege iemand die zichzelf als federalist heeft bekend.

Wij kunnen even simplistisch redeneren en evenzeer de Franstaligen verantwoordelijk stellen die geen begrip willen opbrengen voor Vlaamse standpunten hoewel deze standpunten dezelfde zijn als die welke door de Walen worden ingenomen wanneer het Wallonië betreft.

Wanneer wij de integriteit en de homogeniteit van het Vlaams grondgebied verdedigen, doen wij niets anders dan wat de Walen als vanzelfsprekend beschouwen wanneer het Wallonië betreft.

Wij stellen vast dat het zoeken naar een oplossing voor ons nationaliteitenconflict inderdaad uiterst moeilijk is, maar dat is geen reden om te verzaken, dat is geen reden om de hoop te verliezen. Wij blijven ervan overtuigd dat het mogelijk moet zijn een oplossing te vinden. Dit is één van de redenen, Mijnheer de Eerste Minister, waarom wij het betreuren dat u hardnekkig poogt deze voorlopige gewestvorming door te drijven die, naar onze opvatting, een hinderpaal zal zijn voor de definitieve oplossing die dringend noodzakelijk is en waaraan wij, zoals in het verleden, bereid blijven mede te werken. *(Applaus op de banken van de Volksunie.)*

De Voorzitter. — Wij gaan nu over tot de behandeling van de amendementen op artikel 5.

Nous procédons à la discussion des amendements à l'article 5.

Gezien de grote draagwijdte zullen wij eerst het amendement ingediend door de heer De Bondt behandelen. Het luidt:

Remplacer cet article par les dispositions suivantes:

« § 1er. Le Conseil de la Région wallonne est composé des membres des groupes linguistiques français de la Chambre des représentants et du Sénat qui ne font pas partie du Conseil de la Région bruxelloise.

§ 2. Le Conseil de la Région bruxelloise est composé:

1° Des membres des groupes linguistiques néerlandais de la Chambre des représentants et du Sénat élus par le collège électoral de l'arrondissement de Bruxelles;

2° Des membres des groupes linguistiques français de la Chambre des représentants et du Sénat élus par le collège électoral de l'arrondissement de Bruxelles;

3° Des membres des groupes linguistiques français et néerlandais du Sénat élus par le Conseil provincial du Brabant et par le Sénat et domiciliés dans la Région bruxelloise au jour de leur prestation de serment.

§ 3. Jusqu'au renouvellement intégral des Chambres qui suivra l'entrée en vigueur des dispositions de la présente loi, les membres des groupes linguistiques néerlandais de la Chambre des représentants et du Sénat élus par le collège électoral de l'arrondissement de Bruxelles ne peuvent faire partie du Conseil bruxellois que s'ils étaient domiciliés dans la Région bruxelloise au jour de leur élection.

§ 4. Pour les cas déterminés dans la présente loi, les membres du Conseil bruxellois sont répartis en un groupe linguistique français et un groupe linguistique néerlandais selon qu'ils appartiennent aux groupes linguistiques français ou néerlandais de la Chambre des représentants et du Sénat.

§ 5. Le domicile visé au § 2, 3°, et au § 3 est celui qui a été constaté par la Chambre des représentants ou le Sénat lors de la validation de l'élection du membre concerné, visée à l'article 34 de la Constitution. »

Dit artikel te vervangen als volgt:

« § 1. De Raad van het Waalse Gewest is samengesteld uit de leden van de Franse taalgroep van de Kamer van volksvertegenwoordigers en van de Senaat die geen deel uitmaken van de Raad van het Brusselse Gewest.

§ 2. De Raad van het Brusselse Gewest is samengesteld uit:

1° De door het kiescollege van het arrondissement Brussel gekozen leden van de Nederlandse taalgroepen van de Kamer van volksvertegenwoordigers en van de Senaat;

2° De door het kiescollege van het arrondissement Brussel gekozen leden van de Franse taalgroepen van de Kamer van volksvertegenwoordigers en van de Senaat;

3° De leden van de Franse en Nederlandse taalgroep van de Senaat die gekozen zijn door de provincieraad van Brabant en door de Senaat en die op de dag van hun eedaflegging hun woonplaats in het Brusselse Gewest hebben.

§ 3. Tot bij de algehele vernieuwing van de Kamers die volgt op de inwerkingtreding van de bepalingen van deze wet kunnen de door het kiescollege van het arrondissement Brussel gekozen leden van de Nederlandse taalgroepen van de Kamer van volksvertegenwoordigers en van de Senaat alleen deel uitmaken van de Brusselse Raad, als zij op de dag van hun verkiezing hun woonplaats in het Brusselse Gewest hadden.

§ 4. Voor de bij deze wet bepaalde gevallen worden de leden van de Brusselse Raad in een Nederlandse en een Franse taalgroep ingedeeld naargelang zij behoren tot de Nederlandse of de Franse taalgroep van de Kamer van volksvertegenwoordigers en van de Senaat.

§ 5. De in § 2, 3°, en § 3 bedoelde woonplaats is die welke vastgesteld werd door de Kamer van volksvertegenwoordigers of door de Senaat bij de geldigverklaring van de verkiezing van het betrokken lid, bedoeld in artikel 34 van de Grondwet. »

Het woord is aan de heer De Bondt.

De heer De Bondt. — Mijnheer de Voorzitter, Mijnheer de Eerste Minister, geachte collega's, het amendement dat ik de eer heb u voor te stellen, vindt u terug onder document nr. 18. Het draagt mijn naam hoewel het niet uit mijn pen is gevloeid. U zal vaststellen dat het gaat om een fotocopie van een tekst uit het ontwerp nr. 461 betreffende de samenstelling van de Brusselse Raad zoals die werd aangenomen door de bijzondere Kamercommissie.

Het amendement strekt ertoe tot de eerstvolgende parlementsverkiezingen aan de schikkingen die de regering had voorgesteld, geen wijzigingen aan te brengen en de gebreken die aan de tekst van de regering kleven met het oog op de periode volgend op de eerstvolgende parlementsverkiezingen te vermijden, in de veronderstelling dat intussen maatregelen zullen genomen zijn met betrekking tot de kieswetgeving, maatregelen die reeds van toepassing waren bij de jongste verkiezingen van het Europees Parlement.

Ik hoop op die manier bij te dragen tot de regeling van een vraagstuk dat terzelfder tijd een afspraak inhoudt met betrekking tot het verleden en toch een zuivere toestand voor de toekomst verzekert. Aldus ontgaan wij meteen, Mijnheer de Eerste Minister, de moeilijkheid ontstaan ingevolge uw tekst ten aanzien van de dubbele aanhorigheid van een zelfde lid van één van de Wetgevende Kamers tot twee taalgroepen — wat niet opgaat — door dit artikel ook na 1982 toepasselijk te maken.

Uw collega, minister Calewaert, heeft in zijn antwoord aan de heer Storme, een tekst verdedigd die achterhaald is en waarover wij nu niet spreken. De tekst die vandaag aan de orde is moet onze aandacht gaande houden.

Ik herhaal dat ik dus niet de auteur ben van dit amendement. Het gaat niet over mijn tekst maar ik zou het op prijs stellen — en het zou een geruststelling zijn voor de Senaat — indien de regering deze

tekst zou willen overnemen omdat dan duidelijk zou blijken dat het hier niet gaat om een initiatief van een lid van de meerderheid dat wel wat kritiek heeft op andere punten van dit ontwerp en men aldus de indruk zou krijgen dat ik iets beoog, rekening houdend met mijn afwijzing van de vorige artikelen. Het is alleen de bedoeling te komen tot een tekst die de afspraak met betrekking tot de leden van het FDF die niet te Brussel wonen naleeft, die de moeilijkheid van de dubbele aanhorigheid wat de taalgroepen betreft, vermijdt en ervoor zorgt dat — indien de aanpassing van de kieswetgeving, die onvermijdelijk is, geschiedt vóór de parlements- en provincieraadsverkiezingen — er geen discussie meer mogelijk is na de eerstvolgende parlementsverkiezingen.

De Voorzitter. — Het woord is aan de Eerste minister.

De heer Martens, Eerste Minister. — Mijnheer de Voorzitter, Dames en Heren, naar aanleiding van de behandeling van dit amendement wens ik ook de betekenis van het hele artikel nog even toe te lichten.

In de eerste plaats wil ik doen opmerken dat ook in tweede lezing dit artikel door de commissie werd aangenomen met 17 tegen 3 stemmen, bij 1 onthouding, zoals het ook in eerste lezing was aanvaard.

Ik ben de eerste om toe te geven dat de regeling die werd aangehouden voor de samenstelling van de Brusselse Gewestraad niet ideaal is. Die regeling houdt echter verband met de onvolkomenheid van onze kieswetgeving zoals die meer bepaald te Brussel en in de hele provincie Brabant nog altijd wordt toegepast.

Wat Brussel betreft, kan niemand betwisten dat wegens het niet-splitsen tot op heden van het kiesarrondissement Brussel, de twee leden over wie het gaat, behoren tot de Franse taalgroep van de Kamer waarvan zij lid zijn en dit omdat men heeft toegelaten dat de eedaflegging bepalend zou zijn voor het behoren tot een taalgroep voor de verkozenen onder meer van het niet-gesplitste kiesarrondissement Brussel.

Een tweede probleem houdt verband met de kiescolleges van de provincie Brabant en met het optreden van bepaalde politieke partijen.

Sta mij toe op het volgende te wijzen. U weet dat ik bepaalde verantwoordelijkheden heb gedragen als voorzitter van een politieke partij, de belangrijkste in het Vlaamse land. Ook mijn partij werd verschillende keren geplaatst voor de keuze al dan niet kandidatenlijsten in te dienen in het arrondissement Nijvel. Vanaf het ogenblik dat zich een staatshervorming aftekende waarbij de homogeniteit van de taalgebieden ook zou worden vertaald in kiesomschrijvingen, heb ik trouwens in overleg met mijn collega van de PSC niet de verantwoordelijkheid willen nemen voor het indienen van Vlaamse CVP-kandidatenlijsten in het arrondissement Nijvel omdat wij ons aldus wilden voorbereiden op een staatshervorming die de homogeniteit van de kiesomschrijvingen zou respecteren, en omdat daardoor de mogelijkheid werd geschapen dat Franstalige kandidatenlijsten zouden worden ingediend in het arrondissement Leuven waardoor het probleem nog ingewikkelder zou zijn geworden.

De heer Waltniel heeft aangedrongen op proper werk. Daar ben ik het volledig mee eens. Ik stel enkel vast dat uw partij, zoals de Volksunie overigens, de verantwoordelijkheid heeft genomen om bepaalde kandidatenlijsten in te dienen in het arrondissement Nijvel waardoor Mevr. Bernaerts, als gevolg van de apparentering, werd verkozen als gekozene van het arrondissement Nijvel.

De heer Van der Elst. — Wij werden daartoe verplicht door de bestaande kieswetgeving.

De heer Martens, Eerste Minister. — Ik maak u geen enkel verwijt, ik stel alleen vast dat de toepassing van de bestaande kieswetgeving, die volkomen legaal is aangezien zij de kieswetgeving is, leidt tot anomalieën, niet alleen in het kiesarrondissement Brussel maar ook in de gehele provincie Brabant.

Ik stel dus feiten vast. Ikzelf en mijn partij hebben de verantwoordelijkheid genomen om, ten einde bepaalde moeilijkheden te vermijden en in het vooruitzicht van de gewestvorming, geen kandidatenlijsten in te dienen in het arrondissement Nijvel.

C'est la raison pour laquelle, en commission, j'ai demandé aux francophones de faire preuve de discrétion et d'une certaine réserve sur les cas de Mme Mathieu-Mohin et de M. Clerfayt. Les mêmes recommandations peuvent être faites au sujet du PVV et de Mme Bernaerts.

Nous sommes confrontés à des faits. Notre loi électorale n'est pas encore adaptée à la situation nouvelle que nous voulons créer, notamment par le présent projet de loi.

Cette anomalie existe tant en ce qui concerne le groupe linguistique francophone de la Chambre et du Sénat qu'en ce qui concerne la composition du Conseil culturel de la communauté culturelle française.

En toute logique, on devrait accepter qu'après la scission de l'arrondissement électoral de Bruxelles, les élus de l'arrondissement de Hal-Vilvorde, quoique francophones peut-être, soient membres, selon la loi, du groupe linguistique néerlandophone, du Conseil culturel flamand.

Qu'ont fait la commission et le gouvernement? Ils ont tenté de trouver une solution pragmatique.

Ik ben de eerste om toe te geven, en de overgrote meerderheid van de commissieleden deelt dit standpunt, dat wij inderdaad niet de ideale formule hebben kunnen vinden, wel een pragmatische.

Ik ben getroffen zowel door het ontslag van de heer Perin als door de commentaar hierop van de heer Vanderpoorten die heeft gezegd: « Mirakeloplossingen kunnen wij hier niet vinden. »

Dit is één van die gevallen, voor mij onaangenaam en onlogisch — en waarschijnlijk hebben zij gelijk die beweren dat ik een te zeer cartesiaanse geest heb —, maar het is de vrucht van een reeks inconsequenties en moeilijkheden die niet allemaal op het ogenblik onmiddellijk kunnen worden opgelost.

Je pense aussi que les élus du Brabant wallon, l'arrondissement de Nivelles, ont, bien qu'ils se montrent flegmatiques, polis et raisonnables dans ce débat, quelques remarques à formuler à propos de ce règlement.

Telle est mon opinion. La volonté du gouvernement est d'arriver à un règlement en vue non seulement de la réforme définitive, mais aussi en vue de la suppression, dès que possible, de telles anomalies. C'est l'évidence même! Sur le plan politique, si l'on va dans le sens d'une réforme définitive, il faut aussi régler ce point.

Intussen zitten wij echter met deze gevallen. Ik onderstreep dat niet alleen de regering maar ook de leden van de commissie hebben gepoogd voor een bijna onoplosbaar probleem een regeling uit te werken. De regeling die wij u thans voorleggen is zeker niet ideaal maar heeft wel het voordeel, voor een overgangsperiode, een pragmatische oplossing tot stand te brengen.

Ik waarschuw voor overdrijving van de mogelijke gevaren. Ik begrijp perfect de zorgen van Mevr. Panneels. Mevr. Panneels, evenals Mevr. Staels en verschillende andere leden, hebben uiting gegeven aan hun zorg voor het gebied waar zij wonen en waarvoor zij als redelijke mensen een oplossing willen vinden. Ik ken ook de bezorgdheid van de heer De Bondt om tot klare structuren te komen. ik vraag hen begrip op te brengen voor de pragmatische oplossing die de regering in de commissie heeft voorgesteld en die door de commissie met een ruime meerderheid is bijgevallen. Wij moeten hopen dat het een redelijke toepassing krijgt.

Ik zal nooit vergeten dat bepaalde leden van de Kamer van volksvertegenwoordigers het ontwerp van wet op de organisatie van de Europese verkiezingen maandenlang hebben tegengehouden vanuit de redenering dat de niet-splitsing van het kiesarrondissement Halle-Vilvoorde een vloed van Franstalige propaganda zou meebrengen en dat men bijna tot in Mechelen Franstalige kandidaten zou kunnen verkiezen.

Dames en Heren, de uitslag van de Europese verkiezingen heeft een totaal ander resultaat gehad. Van alle mogelijke onheilsvoorspellingen die maandenlang werden gedaan in de betrokken Kamercommissie en in politieke vergaderingen, waardoor het ontwerp van wet maandenlang werd tegengehouden, is niets in huis gekomen. Nadien heeft de heer Verroken, want over hem ging het, geen woord meer gesproken over wat een groot gevaar zou hebben betekend. De sociologische en politieke evolutie is dusdanig dat dit niet meer tot de realiteit kan behoren en dat een dergelijke verfransende invloed niet meer mogelijk is.

De heer De Bondt. — De uitslag was vooraf vervalst omdat het aantal zetels aan de twee gemeenschappen forfaitair waren toegewezen.

De heer Martens, Eerste Minister. — De uitslag van de verkiezingen — ik tracht daarin zo objectief mogelijk te zijn — in het kiesarrondissement Halle-Vilvoorde is niet geweest wat men heeft voorspeld. Het is het omgekeerde resultaat geweest.

Ook indien wij er niet zouden in slagen vóór eventueel vervroegde verkiezingen, wat nooit is uit te sluiten, een splitsing van het kiesarrondissement Halle-Vilvoorde en een regeling in het kader van de provincie Brabant tot stand te brengen, meen ik dat het overdreven is te beweren dat er grote gevaren zouden aan verbonden zijn.

De heer De Bondt. — Wij stemmen over een tekst.

De heer Martens, Eerste Minister. — Ik deel hieromtrent de zorg van de leden. Maar indien wij trachten zoveel mogelijk de inconveniënten te reduceren, leidt dit tot de oplossing die wij hebben voorgesteld, zowel in het ene als in het andere geval. Van de eerste tekst van de regering kon men zeggen dat men eenzijdig tewerk ging in hoofde van de regering, louter ten gunste van de Franstalige verkozenen, maar in de uiteindelijke tekst aangenomen door de commissie, heeft men dezelfde criteria voor de beide taalgemeenschappen toegepast.

De heer Vandezande. — Dat is helemaal niet juist.

M. Martens, Premier Ministre. — Monsieur le Président, Mesdames, Messieurs, je ne peux laisser passer cette occasion sans évoquer aussi la démission de M. Perin.

J'ai eu l'occasion et le privilège de collaborer avec lui pendant des années, notamment lors du premier gouvernement Tindemans. Il n'était pas facile de négocier, pour la première fois, une participation au gouvernement des partis régionaux et, à un certain moment, du seul parti régional wallon, le Rassemblement wallon. On a quand même pris ce risque qui fut à l'origine de l'adoption de la loi dite Perin-Vandekerckhove.

J'ai beaucoup apprécié la collaboration de M. Perin. Je ne pense pas exagérer en disant qu'il s'est montré, sur le plan de la réforme de l'Etat, un représentant intelligent de la communauté francophone de notre pays qui, plus que d'autres peut-être, avait compris qu'en ce moment, une attitude partiale et une intransigeance exagérée risquent de faire échouer toute possibilité d'une quelconque réforme de l'Etat.

M. Delmotte. — Très bien!

M. Lallemand. — Très bien!

M. Martens, Premier Ministre. — Je connais suffisamment M. Perin pour savoir que son intuition...

M. Lagasse. — Vous écouterez la radio ce soir!

M. Martens, Premier Ministre. — ...lui a fait sans doute pressentir les conséquences d'une attitude trop rigoriste, Monsieur Lagasse, et les risques qu'un abandon des objectifs que le gouvernement s'est fixés, feraient courir à cette réforme souhaitée de l'Etat.

Quant à moi, et dans la ligne de ce qu'a dit M. Vanderpoorten, je ne suis pas prêt, en tant que membre du Parlement, du gouvernement et en ma qualité de Premier ministre, à abandonner une tâche difficile, et je me battrai jusqu'au bout pour que cette possibilité offerte par le projet de loi du gouvernement soit saisie et sa réalisation menée à bien. *(Vifs applaudissements sur les bancs de la majorité.)*

M. le Président. — La parole est à M. Lagasse.

M. Lagasse. — Monsieur le Président, Messieurs les Ministres, Mesdames, Messieurs, je n'ai pas l'intention de répliquer à la dernière partie de l'intervention du Premier ministre: il a cru devoir donner son interprétation du geste de notre ancien collègue, M. Perin; je préfère laisser à M. Perin lui-même le soin d'expliquer le sens qu'il a voulu donner à son départ. Et si certains d'entre vous ont des hésitations à ce sujet, qu'ils écoutent donc les entretiens qui ont été donnés par M. Perin à la radio et à la télévision; ils verront combien M. le Premier ministre peut se faire des illusions.

M. Paque. — Nous ne pourrons pas écouter la radio, puisque nous serons encore ici ce soir.

M. Lagasse. — Si j'ai demandé à intervenir, alors que ce n'était pas prévu initialement, c'est parce qu'il était impossible de laisser passer sans une mise au point les interventions de plusieurs membres, c'est-à-dire de plusieurs militants du CVP, relativement à l'article 5. En effet, il semble que malgré les explications, pourtant fort claires, données à ce sujet par plusieurs de nos collègues — je songe évidemment à M. Moureaux, mais tout autant à l'intervention très remarquée de M. Lallemand... et, soit dit par parenthèse, j'attends toujours la voix d'un PSC, bruxellois ou wallon, parce les membres de ce groupe me paraissent singulièrement taiseux cet après-midi...

M. le chevalier de Stexhe. — Quand je parle, vous me le reprochez!

M. Lagasse. — Cela dépend de ce que vous dites, mais si vous venez répéter ce qu'a dit M. Lallemand tout à l'heure, je vous applaudirai.

M. Hanin. — Si vous dites ce que pense M. Lagasse, il est d'accord!

M. Lagasse. — Je sais que, cet après-midi, les cinq minutes accordées sont particulièrement longues, tout au moins lorsqu'il s'agit d'intervenants d'autres formations politiques, mais quant à moi je vous promets de respecter les limites imposées, Monsieur le Président, puisqu'il semble qu'elles valent surtout pour notre parti. *(Exclamations sur de nombreux bancs.)* Puisque je dispose de peu de temps, veuillez donc être attentifs et ne pas m'interrompre.

Certains d'entre vous essaient de faire croire, envers et contre tout, que l'article 5, et plus spécialement son alinéa 3 dont on a déjà beaucoup parlé, constituerait un privilège fait à certaines personnes ou à un parti déterminé: Vous savez bien qu'il n'en est rien. Et vous savez, vous CVP, que vous avez accepté cette solution; votre parti, les présidents successifs du CVP, l'ont acceptée à neuf reprises, j'en ai fait le compte: tout d'abord à Egmont; vous l'avez confirmée au Stuyvenberg, cela a été répété à Lambermont et au 16, rue de la Loi, lorsqu'on a rédigé le projet n° 461; vous avez renouvelé votre accord à la Chambre lorsque ce projet a été adopté.

Mevr. Staels-Dompas. — Dat is allemaal voorbij.

M. Lagasse. — Ensuite, il y a eu l'accord du mois d'avril dernier: cet accord préparé par M. Vanden Boeynants, qui a été repris par le chef du gouvernement actuel, et vous l'avez reconfirmé par la voix de vos ministres, lorsqu'on a élaboré les nouveaux textes et vous avez encore confirmé votre position en commission, en première et en deuxième lecture...

Alors, expliquez-nous pourquoi certains d'entre vous — je ne vous mets pas tous dans le même sac à cet égard, puisque tout le monde ne s'est pas exprimé de la même façon — pourquoi, après avoir pris neuf fois cet engagement, certains d'entre vous veulent-ils le remettre en question? Ou alors pourquoi voulez-vous le faire payer, encore une fois, par vos associés au gouvernement?...

En fait, la solution qui nous est proposée est non seulement normale, elle est indispensable politiquement — comme l'a fait comprendre M. Lallemand: il n'existe pas d'autre solution possible dans l'état actuel des choses, parce que vous avez refusé, pour la période transitoire au moins, de faire de la région bruxelloise ce qu'elle est réellement, parce que vous avez, au moins transitoirement, imposé le carcan à la région bruxelloise en la limitant aux dix-neuf communes. Il est évident que cette disposition de l'article 5 est intimement liée à celle de l'article premier.

Et si des francophones ont accepté qu'à titre tout à fait temporaire, la région bruxelloise ne s'étende pas au-delà des dix-neuf communes, c'est bien entendu à condition que les élus des 100 000 francophones de la périphérie, c'est-à-dire de ces seize communes ou parties de communes qui devront un jour rejoindre la région de Bruxelles *(Vives exclamations sur certains bancs de la majorité)*, à condition, dis-je, que ceux qui, en décembre 1978, ont été élus par ces 100 000 francophones fassent partie de l'assemblée régionale bruxelloise.

Il faut bien se mettre cela dans la tête. Vous ne sortirez pas de ce dilemme. Ou bien, même pour la période transitoire, vous admettez l'élargissement de la région bruxelloise, ou bien vous acceptez que les représentants de ces 100 000 francophones de la périphérie — bruxellois au même titre que ceux qui sont domiciliés dans les dix-neuf communes —, puissent siéger dans l'assemblée régionale et participer aux travaux de cette institution. Toute autre solution serait antidémocratique et doit être exclue, en tout cas par tous les francophones de cette assemblée. *(Applaudissements sur les bancs du FDF-RW et sur certains bancs libéraux.)*

De Voorzitter. — Dames en Heren, aan de orde is de bespreking van de amendementen op artikel 5.

Ik maak alle leden erop attent dat de bespreking van het artikel zelf is gesloten. Die bespreking wordt niet heropend.

Op het amendement van de heer De Bondt heeft de Eerste minister geantwoord. Over dit amendement had trouwens slechts de indiener het woord gevraagd.

De heer Van Elsen. — Mijnheer de Voorzitter, ik vraag het woord in verband met hetgeen de heer Lagasse hier heeft verklaard. *(Protest op talrijke banken.)*

Mme Pétry. — Cela suffit maintenant.

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer Van Elsen.

De heer Van Elsen. — Mijnheer de Voorzitter, naar aanleiding van de schorsing die hier gisteren werd gevraagd door de CVP-fractie willen wij nu graag van de Eerste minister vernemen of er waarborgen zijn voor de Vlamingen voor de verkiezingen in 1982 in Brussel.

M. Paque. — Cela n'a rien à voir avec l'amendement en discussion.

De Voorzitter. — Dames en Heren, ik stel u voor eerst alle amendementen te bespreken alvorens het woord opnieuw te geven aan de Eerste minister.

Daarna stemmen wij eerst over het amendement van de heer De Bondt *(Instemming.)*

Aan de orde is thans het amendement op artikel 5 van de heer Maes c.s., dat luidt:

In § 1, 2, van dit artikel, de woorden « die gekozen zijn in de provincie Brabant en die op de dag » vervangen door: « die gekozen zijn in de provincie Brabant of door de provincieraad van Brabant en die op die dag ».

Au § 1er, 2, de cet article, remplacer les mots « élus dans la province de Brabant et domiciliés dans le Région wallonne au jour de leur élection » par les mots « élus dans la province de Brabant ou par le conseil provincial du Brabant et domiciliés dans la Région wallonne au jour de leur élection ».

Het woord is aan de heer Maes.

De heer Maes. — Mijnheer de Voorzitter, Mijnheer de Eerste Minister, geachte collega's, in deze omstandigheden ben ik bijna verlegen om op de tribune te komen met een amendement van zeer beperkte draagwijdte en dat niet politiek geladen is.

U zal het met mij, na al wat hier deze namiddag reeds is gezegd, eens zijn, dat artikel 5 een zeer ingewikkelde tekst is geworden om politieke redenen die u allen bekend zijn en waar ik niet langer zal blijven bij stilstaan.

Het komt mij voor dat waar men om politieke redenen niet ingewikkeld hoeft te zijn, 't is te zeggen waar het mogelijk is duidelijk te zijn, zulks ook moet gebeuren.

Derhalve stellen wij voor in § 1, 2, waar er sprake is van de senatoren, de tekst « in de provincie Brabant » aan te vullen met de zinsnede: « of door de provincieraad van Brabant en die op die dag » opdat er geen misverstand dienaangaande zou rijzen, temeer daar in § 2, alinea 2, wel degelijk sprake is van de senatoren door de provincieraad van Brabant gekozen.

Het is een zeer eenvoudig amendement maar ik acht het nodig en vraag derhalve het aan te nemen.

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer Vanderpoorten.

De heer Vanderpoorten. — Mijnheer de Voorzitter, ik heb het woord gevraagd om de aandacht te vestigen op het feit dat amendement nr. 5 op artikel 5 — document nr. 7 — dat door de heer Waltniel en mijzelf werd ingediend, eigenlijk het eerste van al de amendementen op artikel 5 zou moeten in stemming worden gebracht vermits dit het verststrekkend is.

De Voorzitter. — Ik meen dat het amendement van de heer De Bondt het verst strekt vermits het op alle paragrafen van het artikel betrekking heeft. Uw amendement, Mijnheer Vanderpoorten, heeft slechts betrekking op de paragrafen 2, 3 en 4, en niet op paragraaf 1.

De heer Vanderpoorten. — Mijnheer de Voorzitter, ik vertrek van de zuiverheid van de samenstelling. *(Gelach.)*

De Voorzitter. — Het woord is aan minister Calewaert.

De heer Calewaert, Minister van Openbaar Ambt en Institutionele Hervormingen. — Mijnheer de Voorzitter, over het amendement van de heren Maes, Van Ooteghem en Vandezande kan ik alleen zeggen zoals de tekst van het ontwerp nu luidt, namelijk met de zinsnede « die gekozen zijn in de provincie Brabant », naast de rechtstreeks gekozenen eveneens de provinciale senatoren die door de provincieraad van Brabant zijn gekozen, worden bedoeld. Er is geen dubbelzinnigheid mogelijk en ik vraag derhalve de tekst van artikel 5 ongewijzigd aan te nemen.

De Voorzitter. — We zullen straks ook stemmen over het amendement van de heer Maes c.s.

Dan is nu aan de orde het amendement van de heren Vanderpoorten en Waltniel op artikel 5 dat luidt:

Remplacer les §§ 2, 3 et 4 de cet article par les dispositions suivantes:

« § 2. Le Conseil de la Région-capitale de Bruxelles est composé:

1° Des membres des groupes linguistiques français et néerlandais de la Chambre des représentants et du Sénat élus par le collège électoral de l'arrondissement électoral de Bruxelles et domiciliés dans la Région-capitale de Bruxelles au jour de leur élection;

2° Des membres des groupes linguistiques français et néerlandais du Sénat élus par le conseil provincial du Brabant ou par le Sénat et domiciliés dans la Région-capitale de Bruxelles au jour de l'élection des sénateurs élus directs.

§ 3. Pour les cas déterminés dans la présente loi, les membres du Conseil de la Région-capitale de Bruxelles sont répartis en un groupe linguistique français et un groupe linguistique néerlandais selon qu'ils appartiennent au groupe linguistique français ou néerlandais de la Chambre des représentants et du Sénat.

§ 4. Le domicile visé au § 1er, 1° et 2°, est celui qui a été constaté par la Chambre des représentants ou le Sénat lors de la validation de l'élection du membre concerné, visée à l'article 34 de la Constitution. »

De §§ 2, 3 en 4 van dit artikel te vervangen als volgt:

« § 2. De Raad van het Hoofdstedelijk Gewest Brussel is samengesteld uit:

1° De door het kiescollege van het kiesarrondissement Brussel gekozen leden van de Nederlandse en Franse taalgroepen van de Kamer van volksvertegenwoordigers en van de Senaat, die op de dag van hun verkiezing hun woonplaats in het hoofdstedelijk gewest Brussel hebben;

2° De leden van de Nederlandse en Franse taalgroepen van de Senaat, die gekozen zijn door de provincieraad van Brabant of door de Senaat, die op de dag van de verkiezing van de rechtstreeks verkozen senatoren, hun woonplaats hebben in het hoofdstedelijk gewest Brussel;

§ 3. Voor de bij deze wet bepaalde gevallen, worden de leden van de Raad van het Hoofdstedelijk Gewest Brussel in een Nederlandse taalgroep en een Franse taalgroep ingedeeld naargelang zij behoren tot de Nederlandse of de Franse taalgroep van de Kamer van volksvertegenwoordigers en van de Senaat.

§ 4. De in § 1, 1° en 2°, bedoelde woonplaats is die welke vastgesteld werd door de Kamer van volksvertegenwoordigers of door de Senaat bij de geldigverklaring van de verkiezing van het betrokken lid, bedoeld in artikel 34 van de Grondwet. »

Het woord is aan de heer Vanderpoorten.

De heer Vanderpoorten. — Mijnheer de Voorzitter, ik vestig er nogmaals de aandacht op dat ons amendement niets verandert aan paragraaf 1 van artikel 5, betreffende de samenstelling van de Raad van het Waalse gewest, die bestaat uit de leden van de Kamer en de Senaat die gekozen zijn in de provincies Luxemburg, Namen, Luik en Henegouwen.

Wij wensen wel de paragrafen 2, 3 en 4 te wijzigen om daar de voorwaarden van de woonplaats van de betrokkene duidelijk te onderstrepen, derwijze dat geen Franstaligen gekozen in het kiesarrondissement Brussel, maar gevestigd buiten het Brusselse gewest deel zouden kunnen uitmaken van de Raad van dit Brussels gewest. Het is duidelijk dat wij ook in ons amendement aannemen, vermits wij paragraaf 1 goedkeuren, dat Mevr. Bernaerts geen deel uitmaakt van het Waalse gewest. Dat is belangrijk.

Mevr. Staels-Dompas. — Zij is toch lid van de Franse taalgroep en verkozen in Nijvel.

De heer Vanderpoorten. — Men spreekt alleen van de provincies Luxemburg, Namen, Luik en Henegouwen. In § 1 wordt niet over het arrondissement Nijvel gesproken. Zij behoort tot de Franse taalgroep, maar daarom behoort zij volgens de tekst van wet niet tot het Waalse gewest.

De Voorzitter. — Er zal ook straks over het amendement van de heren Vanderpoorten en Waltniel worden gestemd.

De heren Vandekerckhove en Jorissen stellen volgend amendement voor:

A. Au § 2, points 1 et 2, de cet article, remplacer les mots « la Région bruxelloise » par les mots « la Région-capitale urbaine ».

A. In § 2, nrs. 1 en 2, van dit artikel, de woorden « Brussels gewest » te vervangen door « hoofdstedelijk stadsgewest ».

De heer Vandekerckhove. — Wij trekken dit amendement in, Mijnheer de Voorzitter.

De Voorzitter. — Dit amendement is dus ingetrokken.

Dan is er het amendement B van de heren Vanderkerckhove en Jorissen:

B. Supprimer le point 3 du § 2 du même article.

B. Het nr. 3 van § 2 van hetzelfde artikel te doen vervallen.

Het woord is aan de heer Vandekerckhove.

De heer Vandekerckhove. — Mijnheer de Voorzitter, Mijnheer de Eerste Minister, geachte collega's, mijn voorstel was het derde lid van § 2, waarin de uitzonderingen worden vermeld, te doen vervallen. Ik meen dat dit vrijwel op hetzelfde neerkomt als de amendementen die door de heer Vanderpoorten zijn ingediend. Er wordt alleen op een andere wijze een zelfde samenstelling bereikt.

De Voorzitter. — Dan is er ook nog het amendement C van de heren Vandekerckhove en Jorissen:

C. Au § 3 du même article, remplacer les mots « la Région bruxelloise » par les mots « la Région-capitale urbaine ».

C. In § 3 van hetzelfde artikel de woorden « Brussels gewest » te vervangen door « hoofdstedelijk stadsgewest ».

Ik neem aan dat ook dit amendement is ingetrokken.

De heer Vandekerckhove. — Inderdaad, Mijnheer de Voorzitter.

De Voorzitter. — Dit amendement is dus ingetrokken.

Op dit ogenblik stelt de heer Jorissen volgend amendement voor:

Compléter cet article par la disposition suivante: « Toutes ces dispositions s'appliquent à titre transitoire. »

In fine van dit artikel de volgende volzin toe te voegen: « Dit alles geschiedt bij wijze van overgangsmaatregel. »

Het woord is aan de heer Jorissen.

De heer Jorissen. — Mijnheer de Voorzitter, ik heb reeds herhaalde malen gezegd dat dit amendement dezelfde inhoud heeft als alinea 1 van artikel 1, waar men die woorden heeft opgenomen.

De Voorzitter. — Het woord is aan minister Calewaert.

De heer Calewaert, Minister van Openbaar Ambt en Institutionele Hervormingen. — Mijnheer de Voorzitter, verschillende amendementen met dezelfde inhoud werden reeds verworpen; ik moet daar dus niet verder over uitweiden.

De Voorzitter. — Wij moeten dus stemmen over de amendementen en het artikel.

Er is echter een probleem. Ik vraag de vergadering of kan worden overgegaan tot de bespreking van artikel 6, zonder dat eerst over de amendementen en het artikel 5 is gestemd. Op verzoek van de PRL-fractie — ik neem aan dat anderen daarmee akkoord kunnen gaan — zou de stemming worden uitgesteld tot voorzien is in de vervanging van de heer Perin.

Het woord is aan de heer Jorissen.

De heer Jorissen. — In artikel 5 staat tot vijfmaal toe: « die gekozen zijn ». Na verkiezingen is men « verkozen ». Dat blijkt me beter. Ik stel dan ook voor in de tekst van artikel 5 tot vijfmaal toe de woorden « gekozen zijn » te vervangen door de woorden « verkozen zijn ».

De Voorzitter. — Mijnheer Jorissen, ik kan het met u eens zijn als u zegt dat « verkozen zijn » beter is, maar ik zou toch de uitdrukking « gekozen leden » willen behouden omdat ook in het artikel van de Grondwet « gekozen » staat.

De heer Jorissen. — Ik betreur het dat er in de Grondwet iets minder goeds is geslopen, maar het is toch jammer dat wij ten eeuwigen dage moeten blijven minder goede uitdrukkingen schrijven omdat ze in de Grondwet staan.

De Voorzitter. — Als de vergadering ermee akkoord gaat, kunnen wij in de Nederlandse tekst het werkwoord « gekozen » door « verkozen » vervangen, maar waar het een adjectief is de term « gekozen », die in de Grondwet voorkomt behouden.

M. Moureaux. — Monsieur le Président, à la suite de votre proposition d'aborder immédiatement la discussion de l'article 6, je dois vous faire observer qu'il ne me paraît pas possible de discuter cet article 6 sans connaître le contenu de l'article 5, puisqu'il s'agit de vérifier si les membres remplissent les conditions prévues à l'article 5. Nous avons déposé un amendement tendant à modifier ce texte.

Les deux articles sont liés.

M. le chevalier de Stexhe. — Non.

M. le Président. — La parole est à M. Lagneau.

M. Lagneau. — Compte tenu de l'observation de M. Moureaux, mon groupe demande une suspension de séance d'un quart d'heure.

M. le Président. — Je propose donc de reprendre la discussion dans un quart d'heure. *(Assentiment.)*

La séance est suspendue.

De vergadering is geschorst.

— La séance est suspendue à 17 h 10 m.

De vergadering wordt geschorst te 17 u. 10 m.

Elle est reprise à 17 h. 30.

Ze wordt hervat te 17 u. 30 m.

M. le Président. — La séance est reprise.

De vergadering is hervat.

VERIFICATION DES POUVOIRS

ONDERZOEK VAN GELOOFSBRIEVEN

M. le Président. — Le Sénat est saisi du dossier de M. Wathelet qui vient en ordre utile pour achever le mandat de M. Perin, démissionnaire.

Bij de Senaat is het dossier aanhangig van de heer Wathelet, die in aanmerking komt om het mandaat te voltooien van de heer Perin, die ontslag heeft genomen.

La commission de Vérification des pouvoirs vient de se réunir pour la vérification complémentaire des pouvoirs de M. Wathelet.

De commissie voor Onderzoek der Geloofsbrieven is zopas bijeengekomen voor een aanvullend onderzoek van de geloofsbrieven van de heer Wathelet.

Je vous propose d'entendre immédiatement le rapport de la commission.

Ik stel u voor onmiddellijk het verslag van deze commissie te horen.

Je prie donc M. Flagothier, rapporteur, de donner lecture du rapport de la commission de Vérification des pouvoirs.

Dan verzoek ik de heer Flagothier, verslaggever, kennis te geven van het verslag van de commissie voor Onderzoek der Geloofsbrieven.

M. Flagothier, rapporteur. — Monsieur le Président, Mesdames, Messieurs, voici le rapport de la commission permanente de Vérification des pouvoirs, chargée de vérifier les pouvoirs de M. Jacques Wathelet, sénateur suppléant, venant en ordre utile pour achever le mandat de M. François Perin, démissionnaire.

M. Jacques Wathelet, élu le 17 décembre 1978 premier suppléant de la liste n° 6 de l'arrondissement électoral de Liège, et dont les pouvoirs ont été validés comme tel par le Sénat le 11 janvier 1979, vient en ordre utile pour achever le mandat de M. François Perin, démissionnaire.

Conformément à l'article 235 du Code électoral, votre commission a procédé à la vérification complémentaire des pouvoirs de M. Wathelet. Elle a constaté que celui-ci réunit encore les conditions d'éligibilité exigées par la Constitution.

En conséquence, votre commission, à l'unanimité, a l'honneur de vous proposer l'admission de M. Jacques Wathelet comme membre du Sénat. *(Applaudissements.)*

M. le Président. — Quelqu'un demande-t-il la parole?

Vraagt iemand het woord?

Personne ne demandant la parole je mets aux voix les conclusions de ce rapport.

Daar niemand het woord vraagt, breng ik de conclusies van dit verslag in stemming.

— Ces conclusions, mises aux voix par assis et levé sont adoptées.

Deze besluiten, bij zitten en opstaan in stemming gebracht zijn aangenomen.

M. le Président. — Je prie M. Wathelet de prêter le serment constitutionnel: « Je jure d'observer la Constitution. »

— **M. Wathelet** prête serment.

M. le Président. — Je donne acte à M. Wathelet de sa prestation de serment et le déclare installé dans ses fonctions de sénateur. *(Applaudissements.)*

M. Wyninckx. — Cela a été plus vite que pour le remplacement de M. Descamps! *(Sourires.)*

ONTWERP VAN BIJZONDERE GEWEST- EN GEMEENSCHAPSWET

Voortzetting van de beraadslaging en van de stemming over de artikelen

PROJET DE LOI SPECIALE DES REGIONS ET DES COMMUNAUTES

Reprise de la discussion et du vote des articles

De Voorzitter. — Wij hervatten de beraadslaging over de artikelen van het ontwerp van bijzondere Gewest- en Gemeenschapswet.

Wij stemmen achtereenvolgens over de amendementen op artikel 5. Er is vooreerst het amendement van de heer De Bondt.

Het woord is aan de heer De Bondt.

De heer De Bondt. — Mijnheer de Voorzitter, ik wens mijn amendement niet aan te houden. Ik heb dit amendement niet ten persoonlijke titel ingediend. Met dit amendement wilde ik aan de regering een tekst aanbieden die het regeerakkoord respecteerde en die de ongrondwettigeid en de moeilijkheden na de eerstvolgende parlementsverkiezingen uit de weg gingen. Dit gebaar mijnerzijds werd door de regering niet geaccepteerd. Vermits het geen zin heeft een amendement ten persoonlijke titel in te dienen, trek ik dit amendement in.

De Voorzitter. — Het amendement van de heer De Bondt is dus ingetrokken.

Nous passons au vote sur l'amendement de MM. Maes, Van Ooteghem et Vandezande.

Wij gaan over tot de stemming over het amendement van de heren Maes, Van Ooteghem en Vandezande.

— Il est procédé au vote nominatif.

Er wordt tot naamstemming overgegaan.

180 membres sont présents.
180 leden zijn aanwezig.
167 votent non.
167 stemmen neen.
11 votent oui.
11 stemmen ja.
2 s'abstiennent.
2 onthouden zich.

En conséquence, l'amendement n'est pas adopté.

Derhalve is het amendement niet aangenomen.

Ont voté non:

Hebben neen gestemd:

MM. Adriaensens, Akkermans, André, Bailly, Bascour, Basecq, Bataille, Belot, Mme Bernaerts-Viroux, MM. Bertrand, Boey, Bogaerts, Bonmariage, Bril, Bruart, Bury, Busieau, Calewaert, Califice, Canipel, Carpels, Cerf, Chabert, Claeys, Coen, Conrotte, Cooreman, Coppens, Cornelis, Croux, Cudell, Cugnon, Cuvelier, Daems, Dalem, Daulne, Mme De Backer-Van Ocken, MM. De Baere, De Bondt, De Clercq, Deconinck, Decoster, De Graeve, Deleeck, Delmotte, Mme De Loore-Raeymaekers, MM. Delpérée, Demuyter, Mme De Pauw-Deveen, MM. De Rore, Descamps, De Seranno, Désir, De Smeyter, le chevalier de Stexhe, de Wasseige, Deworme, Dewulf, D'Haeyer, Mme D'hondt-Van Opdenbosch, MM. Donnay, Dulac, le comte du Monceau de Bergendal, Dussart, Egelmeers, Féaux, Férir, Février, Flagothier, Geens, Gerits, Gijs, Gillet (Jean), Mme Gillet (Lucienne), M. Gillet (Roland), Mme Goor-Eyben, MM. Goossens, Gramme, Guillaume (Emile), Guillaume (François), Hanin, Mme Hanquet, M. Henrion, Mme Herman-Michielsens, MM. Hismans, Hostekint, Houben, Hoyaux, Hubin, Humblet, Kenens, Kevers, Kuylen, Lacroix, Lagae, Lagasse, Lagneau, Lahaye, Lallemand, Lambiotte, Lavens, Lecoq, Lepaffe, Lutgen, Mme Maes-Vanrobaeys, M. Mainil, Mmes Mathieu-Mohin, Mayence-Goossens, MM. Mesotten, Meunier, Moureux, Nauwelaerts, Mme Nauwelaerts-Thues, MM. Neuray, Noël de Burlin, Nutkewitz, Mme Panneels-Van Baelen, MM. Paque, Paulus, Payfa, Pede, Mme Pétry, M. Piot, Mme Planckaert-Staessens, MM. Poulain, Poullet, Radoux, Mme Remy-Oger, M. Renard, Mme Rommel-Souvagie, MM. Seeuws, Smeers, Mme Smitt, MM. Sondag, Spitaels, Mme Staels-Dompas, MM. Storme, Sweert, Tilquin, Toussaint (Michel), Toussaint (Théo), Mme Turf-De Munter, MM. Vandenabeele, Van den Broeck, Van den Eynden, Van den Nieuwenhuijzen, Vanderborght, Vanderpoorten, Vandersmissen, Vangeel, Vangronsveld, Vanhaverbeke, Van Herreweghe, Van Nevel, Vannieuwenhuyze, Van Spitael, van Waterschoot, Verbist, Vergeylen, Verhaegen, Verleysen, Vernimmen, Waltniel, Wathelet, Windels, Wyninckx et Leemans.

Ont voté oui:

Hebben ja gestemd:

MM. Capoen, de Bruyne, De Rouck, Jorissen, Maes, Peeters, Vandekerckhove, Van der Elst, Vandezande, Van Elsen et Van Ooteghem.

Se sont abstenus:

Hebben zich onthouden:

MM. De Kerpel et Lindemans.

M. le Président. — Nous passons au vote sur l'amendement de MM. Vanderpoorten et Waltniel.

Wij gaan over tot de stemming over het amendement van de heren Vanderpoorten en Waltniel.

— Il est procédé au vote nominatif.

Er wordt tot naamstemming overgegaan.

179 membres sont présents.
179 leden zijn aanwezig.
145 votent non.
145 stemmen neen.
32 votent oui.
32 stemmen ja.
2 s'abstiennent.
2 onthouden zich.

En conséquence, l'amendement n'est pas adopté.

Derhalve is het amendement niet aangenomen.

Ont voté non:

Hebben neen gestemd:

MM. Adriaensens, Akkermans, André, Bailly, Basecq, Bataille, Belot, Mme Bernaerts-Viroux, MM. Bertrand, Bogaerts, Bonmariage, Bruart, Bury, Busieau, Calewaert, Califice, Canipel, Carpels, Cerf, Chabert, Claeys, Conrotte, Cooreman, Coppens, Cornelis, Croux, Cudell, Cugnon, Dalem, Daulne, Mme De Backer-Van Ocken, MM. De Baere, De Bondt, De Clercq, Deconinck, De Graeve, Deleeck, Delmotte, Mme De Loore-Raeymaekers, MM. Delpérée, Demuyter, Mme De Pauw-Deveen, MM. De Rore, De Seranno, Désir, De Smeyter, le chevalier de Stexhe, de Wasseige, Deworme, Dewulf, Mme D'Hondt-Van Opdenbosch, MM. Donnay, Dulac, le comte du Monceau de Bergendal; Dussart, Egelmeers, Féaux, Férir, Flagothier, Geens, Gerits, Gijs, Mme Gillet (Lucienne), M. Gillet (Roland), Mme Goor-Eyben, MM. Goossens, Gramme, Guillaume (Emile), Guillaume (François), Hanin, Mme Hanquet, MM. Henrion, Hismans Hostekint, Houben, Hoyaux, Hubin, Humblet, Kevers, Kuylen, Lacroix, Lagae, Lagasse, Lagneau, Lallemand, Lambiotte, Lavens, Lecoq, Lepaffe, Lutgen, Mme Maes-Vanrobaeys, M. Mainil, Mmes Mathieu-Mohin, Mayence-Goossens, MM. Mesotten, Meunier, Moureaux, Nauwelaerts, Mme Nauwelaerts-Thues, MM. Neuray, Noël de Burlin, Mme Panneels-Van Baelen, MM. Paque, Paulus, Payfa, Mme Pétry, M. Piot, Mme Planckaert-Staessens, MM. Poulain, Poullet, Radoux, Mme Remy-Oger, M. Renard, Mme Rommel-Souvagie, MM. Seeuws, Smeers, Mme Smitt, MM. Sondag, Spitaels, Mme Staels-Dompas, MM. Storme, Sweert, Tilquin, Toussaint (Théo), Mme Turf-De Munter, MM. Vandenabeele, Van den Eynden, Van den

Nieuwenhuijzen, Vanderborght, Vangeel, Vangronsveld, Vanhaverbeke, Van Herreweghe, Van Nevel, Vannieuwenhuyze, Van Spitael, van Waterschoot, Verbist, Vergeylen, Verhaegen, Verleysen, Wathelet, Windels, Wyninckx et Leemans.

Ont voté oui :

Hebben ja gestemd :

MM. Bascour, Boey, Bril, Capoen, Coen, Cuvelier, Daems, de Bruyne, Decoster, De Rouck, Descamps, D'Haeyer, Février, Gillet (Jean), Mme Herman-Michielsens, MM. Jorissen, Kenens, Lahaye, Maes, Nutkewitz, Pede, Peeters, Toussaint (Michel), Vandekerckhove, Van den Broeck, Van de Elst, Vanderpoorten Vandersmissen, Vandezande, Van Elsen, Van Ooteghem et Waltniel.

Se sont abstenus :

Hebben zich onthouden :

MM. De Kerpel et Lindemans.

De heer Vernimmen. — Mijnheer de Voorzitter, ik wilde neen stemmen, maar het stemapparaat heeft niet gewerkt.

De Voorzitter. — Akte wordt u daarvan gegeven.

Wij moeten nu stemmen over het amendement B van de heren Jorissen en Vandekerckhove dat ertoe strekt punt 3 van paragraaf 2 van artikel 5 te schrappen.

Wij stemmen dus over die tekst.

De Voorzitter. — Wij gaan over tot de stemming over het amendement van de heren Vandekerckhove en Jorissen.

Nous passons au vote sur l'amendement de MM. Vandekerckhove et Jorissen.

— Il est procédé au vote nominatif.

Er wordt tot naamstemming overgegaan.

179 membres sont présents.

179 leden zijn aanwezig.

141 votent oui.

141 stemmen ja.

31 votent non.

31 stemmen neen.

7 s'abstiennent.

7 onthouden zich.

Derhalve is punt 3 van paragraaf 2 van artikel 5 aangenomen.

En conséquence le point 3 du paragraphe 2 de l'article 5 est adopté.

Ont voté oui :

Hebben ja gestemd :

MM. Adriaensens, Akkermans, André, Bailly, Basecq, Bataille, Belot, Bertrand, Bogaerts, Bonmariage, Bruart, Bury, Busieau, Calewaert, Califice, Canipel, Carpels, Cerf, Chabert, Claeys, Coen, Conrotte, Cooreman, Coppens, Cornelis, Croux, Cudell, Cugnon, Dalem, Daulne, Mme De Backer-Van Ocken, MM. De Baere, De Clercq, Deconinck, De Graeve, Deleeck, Delmotte, Mme De Loore-Raeymaekers, MM. Delpérée, Demuyter, Mme De Pauw-Deveen, MM. De Rore, Désir, De Smeyter, le chevalier de Stexhe, de Wasseige, Deworme, Dewulf, Donnay, Dulac, le comte du Monceau de Bergendal, Egelmeers, Féaux, Férir, Flagothier, Geens, Gerits, Gijs, Gillet (Jean), Mme Gillet (Lucienne), M. Gillet (Roland), Mme Goor-Eyben, MM. Goossens, Gramme, Guillaume (Emile), Guillaume (François), Hanin, Mme Hanquet, MM. Henrion, Hismans, Hostekint, Houben, Hoyaux, Hubin, Humblet, Kevers, Kuylen, Lacroix, Lagae, Lagasse, Lagneau, Lallemand, Lambiotte, Lavens, Lecoq, Lepaffe, Lutgen, Mme Maes-Vanrobaeys, M. Mainil, Mmes Mathieu-Mohin, Mayence-Goossens, MM. Mesotten, Meunier, Moureaux, Nauwelaerts; Mme Nauwelaerts-Thues, MM. Neuray, Noël de Burlin, Mme Panneels-Van Baelen, MM. Paque, Paulus, Payfa, Mme Pétry, M. Piot, Mme Planckaert-Staessens, MM. Poulain, Poullet, Radoux, Mmes Remy-Oger, Rommel-Souvagie, MM. Seeuws, Smeers, Mme Smitt, MM. Sondag, Spitaels, Sweert, Tilquin, Toussaint (Théo); Mme Turf-De Munter, MM. Vandenabeele, Van den Eynden, Van den Nieuwenhuijzen, Vanderborght, Vandersmissen, Vangeel, Vangronsveld, Vanhaverbeke, Van Herreweghe, Van Nevel, Vannieuwenhuyze, Van Spitael, van Waterschoot, Verbist, Vergeylen, Verhaegen, Verleysen, Vernimmen, Wathelet, Windels, Wyninckx et Leemans.

Ont voté non :

Hebben neen gestemd :

MM. Bascour, Boey, Bril, Capoen, Cuvelier, Daems, De Bondt, de Bruyne, Decoster, De Rouck, Descamps, D'Haeyer, Février, Mme Herman-Michielsens, MM. Jorissen, Kenens, Lahaye, Maes, Nutkewitz, Pede, Peeters, Mme Staels-Dompas, MM. Toussaint (Michel), Vandekerckhove, Van den Broeck, Van der Elst, Vanderpoorten, Vandezande, Van Elsen, Van Ooteghem et Waltniel.

Se sont abstenus :

Hebben zich onthouden :

MM. De Kerpel, De Seranno, Mme D'Hondt-Van Opdenbosch, MM. Dussart, Lindemans, Renard et Storme.

De heer Vandersmissen. — Ik heb mij vergist, ik wilde neen stemmen.

De Voorzitter. — Akte wordt u daarvan gegeven.

Wij gaan nu over tot de stemming over het amendement van de heer Jorissen.

Nous passons au vote sur l'amendement de M. Jorissen.

— Il est procédé au vote nominatif.

Er wordt tot naamstemming overgegaan.

180 membres sont présents.

180 leden zijn aanwezig.

151 votent non.

151 stemmen neen.

26 votent oui.

26 stemmen ja.

3 s'abstiennent.

3 onthouden zich.

En conséquence, l'amendement n'est pas adopté.

Derhalve is het amendement niet aangenomen.

Ont voté non :

Hebben neen gestemd :

MM. Adriaensens, Akkermans, André, Bailly, Basecq, Bataille, Belot, Mme Bernaerts-Viroux, MM. Bertrand, Bogaerts, Bonmariage, Bruart, Bury, Busieau, Calewaert, Califice, Canipel, Carpels, Cerf, Chabert, Claeys, Coen, Conrotte, Cooreman, Coppens, Cornelis, Croux, Cudell, Cugnon, Dalem, Daulne, Mme De Backer-Van Ocken, MM. De Baere, De Bondt, De Clercq, Deconinck, De Graeve, Deleeck, Delmotte, Mme De Loore-Raeymaekers, MM. Delpérée, Demuyter, Mme De Pauw-Deveen, MM. De Rore, Descamps, De Seranno, Désir, De Smeyter, le chevalier de Stexhe, de Wasseige, Deworme, Dewulf, Mme D'Hondt-Van Opdenbosch, MM. Donnay, Dulac, le comte du Monceau de Bergendal, Dussart, Egelmeers, Féaux, Férir, Dévrier, Flagothier, Geens, Gerits, Gijs, Gillet (Jean), Mme Gillet (Lucienne), M. Gillet (Roland), Mme Goor-Eyben, MM. Goossens, Gramme, Guillaume (Emile), Guillaume (François), Hanin, Mme Hanquet, MM. Henrion, Hismans, Hostekint, Houben, Hoyaux, Hubin, Humblet, Kevers, Kuylen, Lacroix, Lagae, Lagasse, Lagneau, Lahaye, Lallemand, Lambiotte, Lavens, Lecoq, Lepaffe, Lutgen, Mme Maes-Vanrobaeys, M. Mainil, Mmes Mathieu-Mohin, Mayence-Goossens, MM. Mesotten, Meunier, Moureaux, Nauwelaerts, Mme Nauwelaerts-Thues, MM. Neuray, Noël de Burlin, Mme Panneels-Van Baelen, MM. Paque, Paulus, Payfa, Mme Pétry, M. Piot, Mme Planckaert-Staessens, MM. Poulain, Poullet, Radoux, Mme Remy-Oger, M. Renard, Mme Rommel-Souvagie, MM. Seeuws, Smeers, Mme Smitt, MM. Sondag, Spitaels, Storme, Sweert, Tilquin, Toussaint (Michel), Toussaint (Théo), Mme Turf-De Munter, MM. Vandenabeele, Van den Eynden, Van den Nieuwenhuijzen, Vanderborght, Vangeel, Vangronsveld, Vanhaverbeke, Van Herreweghe, Van Nevel, Vannieuwenhuyze, Van Spitael, van Waterschoot, Verbist, Vergeylen, Verhaegen, Verleysen, Vernimmen, Wathelet, Windels, Wyninckx et Leemans.

Ont voté oui :

Hebben ja gestemd :

MM. Bascour, Boey, Bril, Capoen, Cuvelier, Daems, de Bruyne, Decoster, De Rouck, D'Haeyer, Mme Herman-Michielsens, MM. Jorissen, Kenens, Maes, Nutkewitz, Pede, Peeters, Vandekerckhove, Van den Broeck, Van der Elst, Vanderpoorten, Vandersmissen, Vanderzande, Van Elsen, Van Ooteghem et Waltniel.

Se sont abstenus :

Hebben zich onthouden :

MM. De Kerpel, Lindemans et Mme Staels-Dompas.

De Voorzitter. — Wij moeten nu stemmen over artikel 5. Het woord is aan de heer De Bondt voor een stemverklaring.

De heer De Bondt. — Mijnheer de Voorzitter, Mijnheer de Eerste Minister, Dames en Heren Ministers, geachte collega's, ik zal artikel

5 niet goedkeuren, ten eerste, omdat het ongrondwettig is; ten tweede, omdat het verplicht leden te doen behoren tot meer dan één taalgroep; ten derde, omdat het na de eerstvolgende parlementsverkiezingen de werking van de instellingen die door deze wet tot stand zouden komen, zal bemoeilijken in hun werking, omdat diegenen die niet te goeder trouw zijn van dit artikel gebruik kunnen maken om het geheel in de war te sturen. *(Applaus op de banken van de Volksunie.)*

De heer Van Ooteghem. — Waar blijft de verklaring van de Eerste minister over de waarborgen voor de Vlamingen in Brussel?

De Voorzitter. — Wij gaan nu over tot de naamstemming over artikel 5.

Nous passons au vote sur l'article 5.

— Il est procédé au vote nominatif sur l'article 5.

Er wordt tot naamstemming overgegaan over artikel 5.

181 membres sont présents.

181 leden zijn aanwezig.

117 votent oui.

117 stemmen ja.

59 votent non.

59 stemmen neen.

5 s'abstiennent.

5 onthouden zich.

La majorité des 2/3 n'est pas atteinte, en conséquence, l'article n'est pas adopté.

De 2/3 meerderheid is niet bereikt. Derhalve is het artikel niet aangenomen.

Ont voté oui:

Hebben ja gestemd:

MM. Adriaensens, Akkermans, André, Bailly, Basecq, Bataille, Belot, Bogaerts, Bruart, Bury, Busieau, Calewaert, Califice, Canipel, Carpels, Chabert, Claeys, Conrotte, Cooreman, Coppens, Cornelis, Croux, Cudell, Cugnon, Dalem, Daulne, Mme De Backer-Van Ocken, MM. De Baere, De Clercq, Deconinck, De Graeve, Deleeck, Delmotte, Mmes De Loore-Raeymaekers, De Pauw-Deveen, MM. De Rore, De Smeyter, le chevalier de Stexhe, Deworme, Dewulf, Donnay, Dulac, le comte du Monceau de Bergendal, Egelmeers, Féaux, Férir, Flagothier, Geens, Gerits, Gijs, Mmes Gillet (Lucienne), Goor-Eyben, MM. Goossens, Gramme, Guillaume (François), Hanin, Mme Hanquet, MM. Hismans, Hostekint, Houben, Hoyaux, Hubin, Kevers, Kuylen, Lacroix, Lagae, Lallemand, Lambiotte, Lavens, Lecoq, Lutgen, Mme Maes-Vanrobaeys, MM. Mainil, Mesotten, Meunier, Nauwelaerts, Mme Nauwelaerts-Thues, MM. Noël de Burlin, Paque, Paulus, Mme Pétry, M. Piot, Mme Planckaert-Staessens, MM. Poulain, Poullet, Radoux, Mmes Remy-Oger, Rommel-Souvagie, MM. Seeuws, Smeers, Mme Smitt, MM. Sondag, Spitaels, Sweert, Tilquin, Toussaint (Théo), Mme Turf-De Munter, MM. Vandenabeele, Van den Eynden, Van den Nieuwenhuijzen, Vanderborght, Vangeel, Vangronsveld, Vanhaverbeke, Van Herreweghe, Van Nevel, Vannieuwenhuyze, Van Spitael, van Waterschoot, Verbist, Vergeylen, Verhaegen, Verleysen, Vernimmen, Wathelet, Wyninckx et Leemans.

Ont voté non:

Hebben neen gestemd:

M. Bascour, Mme Bernaerts-Viroux, MM. Bertrand, Boey, Bonmariage, Bril, Capoen, Cerf, Coen, Cuvelier, Daems, De Bondt, de Bruyne, Decoster, Delpérée, De Meyer, Demuyter, De Rouck, Descamps, Désir, de Wasseige, D'Haeyer, Mme D'Hondt-Van Opdenbosch, MM. Dussart, Février, Gillet (Jean), Gillet (Roland), Guillaume (Emile), Henrion, Mme Herman-Michielsens, MM. Humblet, Jorissen, Kenens, Lagasse, Lagneau, Lahaye, Lepaffe, Maes, Mmes Mathieu-Mohin, Mayence-Goossens, MM. Moureaux, Neuray, Nutkewitz, Payfa, Pede, Peeters, Renard, Mme Staels-Dompas, MM. Toussaint (Michel), Vandekerckhove, Van den Broeck, Van der Elst, Vanderpoorten, Vandersmissen, Vandezande, Van Elsen, Van Ooteghem, Waltniel et Windels.

Se sont abstenus:

Hebben zich onthouden:

MM. De Kerpel, De Seranno, Lindemans, Mme Panneels-Van Baelen et M. Storme.

De heer De Seranno. — Mijnheer de Voorzitter, ik heb mij onthouden en dus geen stem uitgebracht, omdat ik nog altijd geloof dat de door de heer Lindemans gevraagde verklaring er vóór de eindstemming zal komen. *(Uitroepen op talrijke banken.)*

M. Delmotte. — Jamais!

De heer Wyninckx. — Mijnheer de Voorzitter, ik vraag de schorsing van de vergadering gedurende een kwartier.

De Voorzitter. — Wij zullen dus nu onze werkzaamheden schorsen.

La séance est suspendue.

— La séance est suspendue à 17 h 45 m.

De vergadering wordt geschorst te 17 u. 45 m.

Elle est reprise à 18 h 55 m.

Ze wordt hervat te 18 u. 55 m.

M. le Président. — La séance est reprise.

De vergadering is hervat.

PROPOSITION DE RESOLUTION S'ELEVANT CONTRE L'ASSASSINAT DE MGR ROMERO, VICTIME DE SON DEVOUEMENT COURAGEUX EN FAVEUR DES PLUS PAUVRES ET DE SON ENGAGEMENT POUR LES DROITS DE L'HOMME

Discussion et vote

VOORSTEL VAN RESOLUTIE WAARBIJ DE BELGISCHE SENAAT OPKOMT TEGEN DE MOORD OP MGR. ROMERO, SLACHTOFFER VAN ZIJN MOEDIGE TOEWIJDING AAN DE ARMSTEN EN ZIJN INZET VOOR DE RECHTEN VAN DE MENS

Beraadslaging en stemming

M. le Président. — Mesdames, Messieurs, nous abordons l'examen de la proposition de résolution déposée par MM. Delmotte, Gijs, Lagneau, Wyninckx, Van der Elst, André, Lagasse, Vanderpoorten et Renard, s'élevant contre l'assassinat de Mgr Romero.

Dames en Heren, wij vatten de bespreking aan van het voorstel van resolutie, ingediend door de heren Delmotte, Gijs, Lagneau, Wyninckx, Van der Elst, André, Lagasse, Vanderpoorten en Renard, tegen de moord op Mgr. Romero.

En voici le texte:

« Le Sénat de Belgique s'élève contre l'assassinat de Mgr Romero, victime de son dévouement courageux en faveur des plus pauvres et de son engagement pour les droits de l'homme.

Le Sénat partage la tristesse et l'amertume du peuple du Salvador. »

« De Belgische Senaat komt op tegen de moord op Mgr. Romero, slachtoffer van zijn moedige toewijding aan de armsten en zijn inzet voor de rechten van de mens.

De Senaat deelt in de droefheid en de verbittering van het volk van El Salvador. »

Ik neem aan dat de Senaat akkoord zal gaan om dit voorstel van resolutie onmiddellijk in overweging te nemen en er over te stemmen *(Instemming.)*

Het woord is aan de heer Wyninckx.

De heer Wyninckx. — Mijnheer de Voorzitter, Mevrouw en Heren Ministers, geachte collega's, samen met alle democratische krachten in de wereld hebben wij met ontsteltenis de moord vernomen op Mgr. Romero. De Vlaamse socialisten hebben vanzelfsprekend mede deze resolutie ondertekend. Wij hebben ze echter niet alleen ondertekend om te protesteren tegen de moord op Mgr. Romero, maar eveneens tegen de moord op tienduizenden andere inwoners van Latijns-Amerika, zowel deze van San Salvador als van andere Staten, die als slachtoffers vallen van het moorddadige fascisme. *(Applaus op alle banken.)*

De Voorzitter. — Ik stel voor over deze resolutie te stemmen bij zitten en opstaan.

M. André. — Monsieur le Président, je demande le vote nominatif.

M. le Président. — Cette demande est-elle appuyée? *(Plus de neuf membres se lèvent.)*

Le vote nominatif étant régulièrement demandé, il va y être procédé.

— Il est procédé au vote nominatif sur la proposition de résolution de MM. Delmotte et consorts.

Er wordt tot naamstemming overgegaan over het voorstel van resolutie van de heer Delmotte cs.

178 membres sont présents.

178 leden zijn aanwezig.

Tous votent oui.

Allen stemmen ja.

En conséquence, la proposition de résolution est adoptée.

Derhalve is het ontwerp van resolutie aangenomen.

Ont pris part au vote:

Hebben aan de stemming deelgenomen:

MM. Adriaensens, Akkermans, André, Bailly, Bascour, Basecq, Bataille, Belot, Mme Bernaerts-Viroux, MM. Betrand, Boey, Bogaerts, Bonmariage, Bril, Bruart, Bury, Busieau, Calewaert, Califice, Canipel, Capoen, Carpels, Cerf, Chabert, Claeys, Coen, Conrotte, Cooreman, Coppens, Cornelis, Croux, Cudell, Cugnon, Cuvelier, Daems, Dalem, Daulne, Mme De Backer-Van Ocken, MM. De Baere, De Bondt, de Bruyne, De Clercq, Deconinck, Decoster, De Graeve, De Kerpel, Deleeck, Delmotte, Mme De Loore-Raeymaekers, MM. Delpérée, Demuyter, Mme De Pauw-Deveen, MM. De Rore, De Rouck, Descamps, De Seranno, Désir, De Smeyter, le chevalier de Stexhe, de Wasseige, Deworme, Dewulf, D'Haeyer, Mme D'hondt-Van Opdenbosch, MM. Donnay, Dulac, le comte du Monceau de Bergendal, Dussart, Egelmeers, Féaux, Férir, Février, Flagothier, Geens, Gerits, Gijs, Gillet (Jean), Mme Gillet (Lucienne), M. Gillet (Roland), Mme Goor-Eyben, MM. Goossens, Gramme, Guillaume (Emile), Guillaume (François), Hanin, Mme Hanquet, M. Henrion, Mme Herman-Michielsens, MM. Hismans, Hostekint, Houben, Hubin, Humblet, Jorissen, Kenens, Kevers, Kuylen, Lacroix, Lagae, Lagasse, Lagneau, Lahaye, Lallemand, Lambiotte, Lavens, Lecoq, Lepaffe, Lindemans, Lutgen, Mme Maes-Vanrobaeys, MM. Maes, Mainil, Mme Mathieu-Mohin, MM. Mesotten, Meunier, Moureaux, Nauwelaerts, Mme Nauwelaerts-Thues, MM. Neuray, Noël de Burlin, Nutkewitz, Mme Panneels-Van Baelen, MM. Paque, Paulus, Payfa, Pede, Peeters, Mme Pétry, M. Piot, Mme Planckaert-Staessens, MM. Poulain, Poullet, Radoux, Mme Remy-Oger, M. Renard, Mme Rommel-Souvagie, MM. Seeuws, Smeers, Mme Smitt, MM. Sondag, Spitaels, Mme Staels-Dompas, MM. Storme, Sweert, Tilquin, Toussaint (Michel), Toussaint (Théo), Mme Turf-De Munter, MM. Vandekerckhove, Vandenabeele, Van den Broeck, Van den Eynden, Van den Nieuwenhuijzen, Vanderborght, Van der Elst, Vanderpoorten, Vandersmissen, Vandezande, Van Elsen, Vangeel, Vangronsveld, Vanhaverbeke, Van Herreweghe, Van Nevel, Vannieuwenhuyze, Van Ooteghem, Van Spitael, van Waterschoot, Verbist, Vergeylen, Verhaegen, Verleysen, Vernimmen, Waltniel, Wathelet, Windels, Wyninckx et Leemans.

ONTWERP VAN BIJZONDERE GEWEST- EN GEMEENSCHAPSWET

Voortzetting van de beraadslaging en de stemming over de artikelen

PROJET DE LOI SPECIALE DES REGIONS ET DES COMMUNAUTES

Continuation de la discussion et du vote des articles

De Voorzitter. — Wij zetten de artikelsgewijze bespreking voort van het ontwerp van bijzondere Gewest- en Gemeenschapswet.

Het woord is aan de Eerste minister.

De heer Martens, Eerste Minister. — Mijnheer de Voorzitter, na de stemming die is uitgebracht over artikel 5, vraagt de regering de Senaat artikel 6 en volgende te willen behandelen.

Overeenkomstig artikel 50 van het reglement van de Senaat, zal de regering een tweede lezing vragen van artikel 5.

M. le Président. — La parole est à M. Bertrand par motion d'ordre.

M. Bertrand (motion d'ordre). — Monsieur le Président, Monsieur le Premier Ministre, Mesdames, Messieurs, l'aspect dérisoire de nos travaux a été souligné par un de nos collègues qui a démissionné, ulcéré de voir que les efforts des uns et des autres n'aboutissaient pas. Nous avons, sur tous les bancs, applaudi à la décision qu'il a prise. *(Exclamations sur divers bancs.)*

M. Radoux. — Pas tous.

M. le comte du Monceau de Bergendal. — J'ai applaudi au courage qu'il a montré. C'est tout autre chose.

M. Bertrand. — En vous abritant, vous, Premier Ministre, et le gouvernement tout entier, derrière le très mince règlement du Sénat, vous faites passer le gouvernement par le chas d'une aiguille. Il est inacceptable que, dans vos propres rangs, des sénateurs n'aient pas soutenu le projet gouvernemental.

Cela nous remet en mémoire — et ce doit être dit pour démontrer combien, dans notre vie politique, cependant démocratique, il y a plusieurs poids et plusieurs mesures — qu'en février 1977, des parlementaires ont demandé des explications — ils étaient, eux, du RW — au ministre des Affaires économiques, avant de voter son budget. On leur a refusé ces explications, et le RW a été chassé du gouvernement.

Cela nous rappelle également qu'en janvier dernier, des ministres FDF n'ont pas marqué leur accord sur des modifications aux projets institutionnels et qu'eux aussi ont été démis de leurs fonctions.

Dans ces conditions, nous demandons pourquoi, à l'égard de membres de votre parti, et d'une aile importante de la majorité que je sache, les mêmes conclusions ne sont pas tirées et pourquoi cette même attitude ne produit pas les mêmes effets.

Nous soulignons aussi combien il est absurde d'aborder la discussion de l'article 6 alors que l'article relatif à la composition des conseils régionaux a été rejeté par l'assemblée. Il existe tout de même, en matière légistique, plus qu'en politique, une sorte de continuité législative. Un projet gouvernemental — vous ne pouvez le démentir, Monsieur le Premier Ministre — est une véritable chaîne dont tous les maillons doivent se tenir pour constituer un ensemble cohérent. Or, votre majorité a rompu un maillon et, dès lors, la chaîne est brisée.

Si vous croyez qu'il vous suffit d'invoquer le règlement et de voter l'article 6, alors qu'il subsiste un énorme trou à la place de l'article 5, nous vous souhaitons bonne chance! *(Applaudissements sur les bancs du FDF-RW.)*

De Voorzitter. — Zoals gebruikelijk zullen wij tot de tweede lezing van het ontwerp overgaan nadat alle artikelen zijn behandeld.

Artikel 6 luidt:

Art. 6. Chaque Conseil vérifie si les membres sont inscrits sur les listes des membres des groupes linguistiques français et néerlandais selon le cas, telles qu'elles sont dressées par le Sénat ou la Chambre des représentants, et pour les membres visés à l'article 5, §§ 1er et 2, s'ils remplissent la condition de domicile visée à l'article 4, § 4.

Art. 6. Elke Raad vergewist zich of zijn leden zijn ingeschreven op de ledenlijsten van de Nederlandse of de Franse taalgroepen, al naar het geval, zoals die zijn opgemaakt door de Senaat en door de Kamer van volksvertegenwoordigers en, ten aanzien van de leden bedoeld in artikel 5, §§ 1 en 2, of zij voldoen aan de woonplaatsvereiste gesteld in artikel 4, § 4.

Het woord is aan de heer De Bondt.

De heer De Bondt. — Mijnheer de Voorzitter, Mijnheer de Eerste Minister, Dames en Heren Ministers, collega's, bij artikel 6 wens ik volgende overweging ten beste te geven.

Velen onder ons hebben hier of in de Kamer tijdens de uitoefening van hun mandaat deel uitgemaakt van de commissie die na de verkiezingen werd samengeroepen voor de validatie van de geloofsbrieven en weten dat, eer wordt overgegaan tot de geldigverklaring van de verkiezingen die leidden tot het mandaat van kamerlid of senator, er een onderzoek plaatsgrijpt waarin het element van de vastelling van de woonplaats is vervat.

Artikel 6 verwijst naar een paragraaf dat in artikel 5 is opgenomen, artikel dat zojuist door deze vergadering niet werd aangenomen.

Mijn betoog wordt niet beïnvloed door de stemming die zoëven heeft plaatsgehad. Ik meen dat het niet wijs zou zijn dit artikel te behouden. Er kan immers geen twijfel bestaan over de woonplaats van een lid van de Kamer of van de Senaat, omdat een commissie, overeenkomstig het reglement van Kamer en Senaat opgericht, een onderzoek instelt naar de woonplaats en er daar dus bijzondere waarborgen zijn. Ik wil onderstrepen dat deze commissie, zoals andere commissies van beide Kamers trouwens, volgens het stelsel van de proportionele politieke vertegenwoordiging is samengesteld en dienvolgens zijn daarin leden van elk der in de Kamer en in de Senaat vertegenwoordigde gemeenschappen opgenomen.

Ik heb mij de moeite getroost na te gaan wat in andere landen met betrekking tot de validatie van de geloofsbrieven van de leden van de wetgevende vergadering gebruikelijk is.

Daaruit blijkt, ook uit de kleine Belgische ervaring die wij op dit gebied hebben, dat het niet wijs zou zijn dit artikel te behouden omdat men het risico loopt dat, om redenen die niet oorbaar zijn, in een of andere gewestraad bepaalde leden zouden moeten vaststellen dat een meerderheid van een commissie die tot de validatie moet overgaan, tot het besluit komt dat in tegenstelling is met het besluit genomen door de commissie van de Kamer en de Senaat, dat geleid heeft tot het toekennen van de hoedanigheid van volksvertegenwoordiger of senator.

Mijn suggestie tot het niet-behouden van dit artikel 6 en die vaststond alvorens de gebeurtenissen van vandaag zich hebben ontwikkeld, is wellicht voor de regering uitermate dienstig. Artikel 6 is niet noodzakelijk, vermits de aanwezigheid in Kamer en Senaat door het feit zelf bepaalt wat de woonplaats is van het lid van de Kamer of van de Senaat. Daaraan kan geen afbreuk worden gedaan door de bepalingen van het artikel zoals het hier wordt voorgedragen.

Mijnheer de Eerste Minister, ik weet dat het uw bedoeling niet is een tekst voor te dragen die aanleiding zou geven tot een besluit te nemen door één van de drie gewestraden dat in strijd zou zijn met het besluit dat heeft geleid tot de hoedanigheid van volksvertegenwoordiger of senator. Wij weten toch allen dat wij in een moeilijk land leven en dat het beter is te voorkomen dan te genezen.

De algemene stelling die ik vanaf het begin in mijn uiteenzettingen naar voren heb gebracht en die ik hoop te mogen handhaven tot bij het laatste artikel, is geen artikel in dit ontwerp van wet op te nemen dat niet noodzakelijk is. Dit artikel is niet dienstig. U kunt door het in te trekken, vermijden dat er moet worden over gestemd en er een controverse ontstaat in verband met de stemming over dit artikel, vermits de referentie naar artikel 5 niet mogelijk is.

Maar dat is voor mij niet de hoofdzaak maar een bijkomende overweging die niets aan de grond van mijn uiteenzetting toevoegt.

Ik vraag u beleefd maar met aandrang dit artikel niet te behouden. U zal zich herinneren wat zich in de Senaat heeft voorgedaan bij de voorlopige gewestvorming en ook bij het tot stand komen na de jongste verkiezingen van dit Parlement. Ik herhaal dat het niet wijs is dergelijk artikel in te voegen. Ik geef toe dat aan de tekst werd gewerkt. Het oorspronkelijk artikel was veel brutaler opgesteld en liet veel meer ruimte voor de interpretatie van de gewestraden. Uw formulering is meer ingeperkt, maar maakt het toch mogelijk dat in een gewestraad bepaalde personen zouden worden geweerd in tegenstelling met wat hen precies tot die gewestraad toelaat. In welke hoedanigheid komt men in een gewestraad?

Men komt in een gewestraad, zij het de Vlaamse, de Waalse of de Brusselse Gewestraad alleen door het bezitten van de hoedanigheid van volksvertegenwoordiger of senator. De validatie van die hoedanigheid wordt gewaarborgd, niet alleen door een uitspraak in openbare vergadering, maar ook door een onderzoek door een bij reglement in te stellen commissie waarin Nederlandstaligen, Franstaligen, Walen, Brusselaars en Vlamingen zitten, wat de grootste waarborg geeft voor objectiviteit.

Mijn zorg is, Mijnheer de Eerste Minister, — denk goed na — dat niets wordt toegevoegd aan deze wet wat de goede werking van de instellingen, die u nastreeft, zou kunnen belasten.

M. le Président. — La parole est à M. Lagasse.

M. Lagasse. — Monsieur le Président, Messieurs les Ministres, chers collègues, je crois pouvoir dire sans exagérer que, vraiment, nous vivons un moment extraordinaire dans la procédure parlementaire.

Voici une heure et demie environ, le gouvernement recevait un camouflet significatif, comme on en voit rarement. Et que se passe-t-il? On voit le Premier ministre se lever et se précipiter, ... non chez le Roi, mais sur son règlement! Il fait appel à M. de Stexhe et à d'autres spécialistes du texte réglementaire. Il lit, relit, potasse ce document. Une heure et demie plus tard, il vient nous dire en séance: «continuons», comme si rien ne s'était passé, et «passons à l'article suivant».

Monsieur le Premier Ministre, je n'hésite pas à le dire, votre réaction est inadmissible dans un régime parlementaire. Je ne crois pas qu'il existe un précédent.

Voilà une question éminemment politique; voila un article essentiel de votre projet de réforme qui est rejeté... Essentiel, oui! Ah, s'il s'était agi de l'article 4, par exemple, il en eût été autrement. En effet, cet article 4 que M. de Stexhe a voulu absolument introduire dans notre projet, est, comme plusieurs membres l'ont démontré hier, ou inconstitutionnel ou superflu, et même s'il avait été rejeté, il ne compromettait pas la cohérence du projet.

Mais, il s'agit d'un article clé, l'article 5, sans lequel tout ce qui suit devient incompréhensible!

Quelle est donc cette façon de faire inattendue? Un gouvernement est mis en minorité sur une question politique et il fait mine de ne rien remarquer.

Une chose est claire, Monsieur le Premier Ministre, après le vote qui est intervenu tout à l'heure — et vous pourrez raconter à ce sujet ce que vous voudrez —, il est apparu que, pour ce projet 261, vous n'avez pas la majorité exigée par le 107*quater*. Ce projet 261 — on l'a déjà souligné mais il convient de le répéter — est un monstre — oui, il est dérisoire, mais c'est aussi un monstre — tant du point de vue politique que du point de vue juridique.

Toute notre histoire parlementaire le montre: à la suite d'un vote de ce genre, un Premier ministre digne de ce nom en tire les conséquences.

Vous préférez faire référence au règlement? C'est à ce niveau-là que vous faites de la politique? Eh bien, venons-en à ce règlement. Comme vous l'avez découvert, l'article 50 prévoit, c'est vrai, qu'un article rejeté peut revenir pour une deuxième lecture. Mais avez-vous lu attentivement le libellé de cet article 50? Cette remise au vote du texte d'un article — l'article 5 en l'occurrence — ne peut avoir lieu qu'à la fin de la discussion des articles. Il s'agit donc — si vous insistez — de se prononcer juste avant le vote sur l'ensemble. Il ne peut être question de remettre en question le vote émis tout à l'heure.

M. Martens, Premier Ministre. — C'est évident!

M. Lagasse. — Mais alors, Monsieur le Premier Ministre, puisque c'est évident, il faut pour la suite des travaux faire preuve de cohérence. Il faut que la suite de nos débats ait une signification... et que nous ne continuions pas dans je ne sais quel surréalisme.

Il est vrai que pour l'un des conseils régionaux, celui qui est envisagé à l'article 3, 3°, on en connaît la composition. Le Conseil régional flamand, oui, nous savons comment il sera composé. Mais pour les deux autres conseils régionaux? De qui seront-ils composés? En fait, il n'existe pas un Conseil régional wallon, il n'existe pas un Conseil régional bruxellois... tant qu'on ne sait pas qui en fera partie. Le Conseil régional flamand, oui, nous le voyons, mais les deux autres?

Alors, chaque fois que dans le texte que vous nous soumettez à discussion, et à propos des articles que sans doute on va soumettre au vote, nous aurons le droit de dire, le devoir même, de dire: de qui s'agit-il? Comment ces institutions sont-elles composées?

En vous écoutant, Monsieur le Premier Ministre, je feuilletais le projet 261 et, presque au hasard, j'ai découvert une demi-douzaine d'articles qui sont rigoureusement incompréhensibles si l'on ne sait pas comment sont composés le Conseil régional wallon et le Conseil régional bruxellois. Voyez déjà l'article 7 qui dispose que les incompatibilités et les interdictions concernant les ministres, etc. sont applicables «aux membres des conseils...»: nous ne savons pas quels sont les membres des conseils auxquels s'appliqueraient ces interdictions! Nous ne le savons pas puisque l'article 5 a été rejeté.

Voyez l'article 27. Que signifie-t-il? Venez-nous le dire, Monsieur le Premier Ministre, et, au besoin, faites-nous un petit dessin. Il est dit: «Les membres du Conseil culturel pour la communauté culturelle néerlandaise *qui sont membres du Conseil de la région bruxelloise...*»

Quels sont ces membres du *Cultuurraad* qui sont membres du Conseil de la région bruxelloise? Comment le savoir puisque les membres du Conseil de la région bruxelloise, nous ne les connaissons pas et nous ne les connaîtrons pas tant qu'il n'y aura pas un article 5 définissant sa composition?

M. De Bondt. — Supprimons cet article.

M. Lagasse. — Bien, supprimons cet article 27! Mais alors supprimons aussi l'article 28: j'ai souligné une dizaine d'applications de l'article 5, qui a été rejeté. Il est fort long. Je ne vais pas vous le relire intégralement, mais je vous donne quelques exemples.

Le président excepté, il compte autant de membres du groupe linguistique français que du groupe linguistique néerlandais du Conseil...: il s'agit du Conseil de la région bruxelloise. Qu'est-ce que ces groupes linguistiques? Nous n'en avons pas entendu parler, tout au moins dans les textes qui ont été votés. Les groupes linguistiques français et les groupes linguistiques néerlandais du Conseil de la région bruxelloise, vous les aviez envisagés à l'article 5. Mais cet article 5 n'existe pas pour l'instant. Encore un coup, votre article 28 n'a aucun sens, en l'absence d'un article qui précise comment le Conseil régional bruxellois est composé.

Vous proposez là une dizaine d'applications des groupes linguistiques de ce Conseil régional: tant que vous n'aurez pas fait voter un texte, analogue à ce que prévoyait le paragraphe 4 de l'article 5 — mais celui-ci a été rejeté! —, l'article 28 ne peut pas être discuté intelligemment et il ne peut en tout cas pas être soumis au vote.

Il en est de même pour l'article 47...

M. le Président. — Nous sommes à l'article 6.

M. Lagasse. — Monsieur le Président, je crois qu'il est de la dignité de notre Assemblée que nous puissions comprendre de quoi il s'agit lorsqu'on nous soumet des textes...

M. le Président. — Tout à fait d'accord, mais nous discutons de l'article 6.

M. De Bondt. — Il existe des solutions multiples.

M. Lagasse. — Peut-être. Mais en tout cas discuter maintenant de l'article 6 n'est pas une solution.

Si vous préférez que je ne parle ni de l'article 47, ni de l'article 65, venons-en à l'article 6, Monsieur le Président, puisque c'est celui que vous voulez soumettre à la discussion immédiatement; je le répète, cela n'a aucun sens. En effet, je lis le texte de cet article: « Chaque conseil vérifie si les membres sont inscrits sur les listes des membres des groupes linguistiques français et néerlandais selon le cas, telles qu'elles sont dressées par le Sénat ou la Chambre des représentants et pour les membres *visés à l'article 5, paragraphes premier et 2,* s'ils remplissent la condition de domicile *visée à l'article 5, paragraphe 4.* »

Connaissez-vous un article 5, § 1 et 2, qui aurait été voté? J'ai beau relire les textes que nous avons votés jusqu'à présent, je ne trouve pas d'article 5, § 1, 2 ou 4.

Si nous voulons continuer le travail avec un minimum de cohérence, nous ne pouvons, en tout cas, examiner les articles 6, 7, 27, 28, 47 et 65 du projet avant qu'une solution soit intervenue concernant la composition des conseils régionaux. Travailler autrement serait se moquer de notre assemblée. *(Applaudissements sur les bancs du FDF-RW.)*

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer De Bruyne.

De heer de Bruyne. — Mijnheer de Voorzitter, geachte collega's, tijdens uw afwezigheid, Mijnheer de Eerste Minister, heeft er in de Senaat een discussie plaatsgehad over de volgorde waarin de artikelen van het wetsontwerp moeten worden behandeld. Algemeen werd aanvaard dat de discussie achtereenvolgens « successivement » moet verlopen. In die zin kan ik aanvaarden dat u, na de verwerping van artikel 5, voorstelt door te gaan met de behandeling van artikel 6. Op grond van de redenering die wij zelf hebben goedgekeurd is dat juist.

In artikel 6 komt een verwijzing van essentieel belang voor die slaat op een verworpen artikel. Dat is een eigenaardigheid. Bijgevolg is volgens ons reglement de bespreking van artikel 6 wel mogelijk maar het druist mijns inziens in tegen de intellectuele logica.

Om uit de moeilijkheden te geraken stel ik voor de werkzaamheden te verdagen en het probleem morgen te laten behandelen door de commissie voor de parlementaire werkzaamheden. *(Applaus op de banken van de Volksunie.)*

M. le Président. — La parole est à M. Moureaux.

M. Moureaux. — Monsieur le Président, Mesdames, Messieurs, le nombre de membres présents sur les travées de cette assemblée finit par rendre nos travaux d'une utilité assez douteuse.

Je dois vous dire, en toute sincérité, Monsieur le Premier Ministre, que je ressens aujourd'hui beaucoup d'amertume. Nous avons entendu tout à l'heure une déclaration importante et avons assisté à la démission, presque dramatique, de notre collègue François Perin. Il avait déjà invoqué, pour justifier cette démission, la situation de notre démocratie parlementaire, faisant, notamment, allusion à la fin de la IVe République.

Si vous souhaitiez confirmer rapidement les propos de notre collègue, Monsieur le Premier Ministre, je vous félicite, car mon amertume vient de ce que vous êtes en train de ridiculiser la démocratie.

Nous avons tous appris depuis l'école primaire, et pour moi elle coïncidait avec l'occupation allemande, que dans une démocratie, un gouvernement devait jouir de la confiance du Parlement et que lorsqu'il engageait sa responsabilité sur des textes importants et que la confiance ne lui était pas accordée, il devait mettre son mandat à la disposition du chef de l'Etat.

C'est l'usage et on en a d'ailleurs assez parlé au cours des discussions.

Vous avez, et j'en suis de plus en plus convaincu, Monsieur le Premier Ministre, des usages de la démocratie parlementaire une conception toute personnelle. Elle ne grandit pas notre démocratie. Au contraire, je crains même qu'elle ne la fasse ressembler de plus en plus à, comme l'a dit notre collègue M. Lagasse, quelque chose de surréaliste qui vous assimile à « Ubu roi ».

Il suffit de lire le texte de l'article 6 pour se rendre compte qu'en acceptant cette discussion, non seulement nous ridiculiserions la démocratie, mais aussi, et j'en ai le sentiment profond, nous nous ridiculiserions nous-mêmes.

Lorsqu'on fait allusion, dans le texte de l'article 6, à des « membres qui remplissent les conditions visées à l'article 5 » et qu'il n'y a pas d'article 5, j'aurais le sentiment, en défendant éventuellement un amendement à l'article 6, d'être parfaitement ridicule.

Comment voulez-vous que j'explique, comme le précise la justification de notre amendement, « qu'il y a une contradiction entre le texte de l'article 6 du projet adopté en commission avec l'article 5 » si cet article 5 n'existe pas?

Franchement, Monsieur le Premier Ministre, faites donc ce que suggèrent plusieurs de nos collègues, acceptez au minimum de rendre à cette assemblée sa dignité, en vous assurant d'abord que vous disposez d'une majorité pour voter ce projet. Or, il a été démontré aujourd'hui qu'en l'état actuel des choses, vous ne l'avez pas. Je ne vois donc pas pourquoi vous l'auriez dans une demi-heure, dans vingt-quatre heures ou dans quarante-huit heures. C'est un fait; vous n'avez pas la confiance de votre majorité.

Si vous souhaitez, vous, être ridicule, Monsieur le Premier Ministre, soit. Mais ne nous demandez pas de nous ridiculiser à notre tour.

Il est en tout cas totalement impossible, pour un esprit cartésien, de défendre un amendement qui se justifie par une contradiction entre l'article 6 et l'article 5 s'il n'y a pas d'article 5. Pour ma part, je m'y refuse catégoriquement. *(Applaudissements sur les bancs du FDF-RW.)*

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer Van Ooteghem.

De heer Van Ooteghem. — Mijnheer de Voorzitter, Mijnheer de Eerste Minister, Heren Ministers, geachte collega's, ik steun het voorstel tot verdaging van de bespreking, gedaan door collega de Bruyne en andere leden. Het is inderdaad toch al te belachelijk dat wij artikel 6 zouden bespreken dat uitdrukkelijk verwijst naar het onbestaande artikel 5. Wanneer wij de bespreking verdagen tot morgenvroeg, zou de Eerste minister tijdens de nacht — want de nacht brengt vaak raad — kunnen uitzoeken welke waarborgen hij aan de Brusselse Vlamingen zal aanbieden. Hij kan dat dan morgen, bij het begin van de vergadering, meedelen aan de CVP-collega's die daar reeds herhaaldelijk om hebben gevraagd en daar reeds zo lang op wachten.

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer Vandekerckhove.

De heer Vandekerckhove. — Mijnheer de Voorzitter, Mijnheer de Eerste Minister, Mevrouw de Minister, Heren Ministers, geachte collega's, ik denk ook dat het geen zin heeft om hier nog een amendement te verdedigen. Wij moeten maar kijken naar de aanwezigheid in deze zaal om te zien hoe wij in het luchtledige werken. Wij bespreken hier artikel 6, nadat de regering de nodige meerderheid niet heeft gekregen voor artikel 5. Dit artikel 6 is op zichzelf ook al overbodig. Wij zijn eigenlijk aan een dubbele overbodigheid toe. Ik denk dat de heer Moureaux ten gronde gelijk heeft, wanneer hij stelt dat de Senaat door deze bespreking verder te zetten zich belachelijk maakt.

M. le Président. — La parole est à M. Lepaffe.

M. Lepaffe. — Monsieur le Président, Monsieur le Premier Ministre, chers collègues, je ne reprendrai pas l'argumentation qui vient d'être entendue et qui démontre très clairement l'absurdité du système dans lequel nous nous engageons sur le plan de la discussion de ce projet. Mais je voudrais être au moins, si possible, informé sur un point. Nous avons subi un nombre important de suspensions de séance depuis deux jours.

De heer Jorissen. — Dat zegt niets.

M. Lepaffe. — Nous avons eu la situation curieuse d'un Parlement dans lequel les Vice-Premier ministres siégeaient, dans lequel de nombreux ministres étaient présents, et que l'on déclarait incapable de reprendre ses travaux si le Premier ministre ne revenait pas. Le Premier ministre est revenu, les travaux n'avancent pas beaucoup plus

vite. Après l'incident que nous venons de connaître, après l'affront que vient de subir le gouvernement dans la défense de ce projet, bien que vous soyez cette fois présent, après l'attitude très concise que vous avez adoptée, à savoir que la discussion continue, peut-être serez-vous en mesure de nous donner des informations sur le plan politique? Avez-vous pendant cette longue suspension récupéré ceux qui désertaient votre champ de bataille? Leur avez-vous fait des promesses? Ces promesses sur l'article 5 conduisent-elles à autre chose? Avez-vous obtenu quelque part d'autres concessions? Pouvez-vous justifier d'une façon quelconque les heures et les jours de travail que vous nous imposez dans un climat où personne ne sait où il va? *(Applaudissements sur les bancs du FDF-RW et de la Volksunie.)*

De Voorzitter. — Het woord is aan minister Calewaert.

De heer Calewaert, Minister van Openbaar Ambt en Institutionele Hervormingen. — Mijnheer de Voorzitter, geachte collega's, ik heb hier zonderlinge dingen gehoord.

De heer Jorissen. — En zonderlinge dingen gezien!

De heer Calewaert, Minister van Openbaar Ambt en Institutionele Hervormingen. — Het meest zonderlinge was wel de vrij scheldende sfeer waarin werd gezegd dat het inroepen van het reglement antidemocratisch zou zijn.

M. Moureaux. — Je n'ai pas dit cela, Monsieur le Ministre.

M. Calewaert, Minister van Openbaar Ambt en Institutionele Hervormingen. — Monsieur Moureaux, je ne parlais pas de vous. Vous ne devez pas croire qu'on ne parle que de vous. Il s'agissait d'un autre membre de votre parti.

M. Lagasse. — On ne demande pas un numéro comique!

M. Calewaert, Ministre de la Fonction publique et des Réformes institutionnelles. — Alors, je vous cède la place, Monsieur Lagasse.

Mijnheer de Voorzitter, artikel 50 van ons reglement, althans de geamendeerde tekst ervan die vermeld is in de rode bladzijden, is zeer duidelijk en laat geen twijfel bestaan in verband met de toepassing van de procedure van een tweede lezing. Artikel 50 zegt: « Vóór de stemming over het geheel worden de aangenomen amendementen, de verworpen artikelen van het oorspronkelijk ontwerp alsmede eventuele nieuwe amendementen door de commissie voorgesteld overeenkomstig nr. 2, opnieuw besproken en aan de eindstemming onderworpen. »

Deze formulering is voor mij zeer duidelijk. Ik kan aannemen dat men argumenten kan inroepen en op moeilijkheden kan wijzen bij de bespreking van een artikel dat verwijst naar een ander artikel dat nog niet werd goedgekeurd. Ik ben de laatste om te zeggen dat er geen moeilijkheden zouden zijn. Maar de moeilijkheden zijn er om opgelost te worden en wij moeten nu zien op welke wijze.

Het is waar dat artikel 6 naar artikel 5 verwijst. En dat betekent, geachte collega's, dat wij op het ogenblik dat wij tot een tweede stemming overgaan met alle aangenomen artikelen rekening moeten houden om artikel 5 aan te passen. Dit is mijns inziens bijzonder duidelijk.

Een ontwerp is niet één artikel maar het is samengesteld uit een aantal artikelen die een geheel vormen.

Ofwel zal bij de stemming over dit artikel het resultaat van de stemming gewijzigd zijn, ofwel zal een amendement zijn ingediend die de tekst ervan wijzigt. Het is daarbij vanzelfsprekend dat rekening moet worden gehouden met wat reeds goedgekeurd is om de tekst aan te passen.

In die omstandigheden is de vraag tot verdaging niet gefundeerd.

Nu kom ik even terug op de discussie in verband met dit artikel. De heer De Bondt heeft gewezen op de uitgebreide discussie die in verband met dit artikel heeft plaatsgehad in de commissie.

Ik citeer nu de tekst van het oorspronkelijke artikel 5 dat nu artikel 6 geworden is: « Elke Raad vergewist zich ervan of zijn leden voldoen aan de voorwaazrden gesteld in artikel 4 en beslecht de geschillen dienaangaande. »

Die tekst heeft aanleiding gegeven tot een reeks gesprekken in de commissie. Hij werd aangenomen met 17 voor, bij 4 onthoudingen. Bijgevolg was er een zeer grote consensus over deze tekst.

Nu wordt gevraagd deze tekst te doen vervallen.

Het is onze mening dat artikel 6 nodig is omdat de woonplaatsvereiste een belangrijke rol is gaan spelen bij de vaststelling van het gewest waartoe een lid behoort, en dat deze woonplaatsvereiste vanzelfsprekend niet hetzelfde belang heeft bij de controle van de geloofsbrieven voor Kamer en Senaat.

Bijgevolg is artikel 6 inderdaad noodzakelijk in het geheel. Daarom vragen wij u, Mijnheer de Voorzitter, over te gaan tot de stemming over artikel 6.

De vraag om dit artikel te doen vervallen, vervat in het amendement van de heren Vandekerckhove en Jorissen, moet dus negatief worden beantwoord.

Indien nodig zal op de verantwoording van het amendement van de heren Moureaux, Lagasse en Bonmariage ook nog worden geantwoord. *(Applaus op de banken van de meerderheid.)*

De Voorzitter. — Dames en Heren, het is een verworven zaak dat er een tweede lezing komt van artikel 5. Maar daarover kunnen wij een beslissing nemen op het einde van de behandeling van dit ontwerp.

Men heeft reeds aanvaard artikel 6 te behandelen, al schijnt men daar nu op terug te komen.

Toch wil ik het volgende duidelijk maken.

Ten eerste, omdat ik, en nu ben ik even ondeugend, na al de discussies van gisteren over « successivement » niet anders meer zou durven.

Ten tweede, en nu ben ik wel ernstig, bepaalt artikel 50 van het reglement dat de coördinatie van de in tweede lezing besproken en goedgekeurde artikelen met eventueel andere artikelen mogelijk en noodzakelijk is.

Ten derde, hebben de heren de Bruyne en Van Ooteghem in uitvoering van artikel 25 van het reglement de verdaging gevraagd, en moet daarover worden gestemd.

Het woord is aan de heer De Bondt.

De heer De Bondt. — Mijnheer de Voorzitter, ik wou nog een vraag stellen aan de minister.

Mijnheer de Minister, ik heb in Kamer en Senaat zorgvuldig de dossiers nagegaan waarop de validatie van het mandaat van kamerlid en van senator is gevestigd.

In verband met de toepassing van het artikel dat wij thans bespreken heb ik enige bekommernis nopens het antwoord op volgende vraag: is het mogelijk dat de Commissie of de Raad die dit artikel toepast, komt tot de vaststelling van een andere woonplaats voor het betrokken lid dan de woonplaats die in het dossier van de validatie geleid heeft tot het verlenen van het mandaat van kamerlid of senator?

M. le Président. — La parole est à M. de Wasseige.

M. de Wasseige. — Monsieur le Président, chers collègues, je n'ai pas une longue expérience parlementaire et je n'ai pas non plus une formation de juriste. Je suis ingénieur et, à ce titre, je crois avoir une certaine logique, ce qui m'amène à poser seulement une question.

Nous allons approuver, peut-être, un certain nombre d'articles, dont l'article 6, qui fait référence à un article 5 qui n'a pas été adopté. Que va-t-il se passer si, dans les jours ou les semaines à venir, nous votons un article 5, qui sera vraisemblablement différent du texte initialement proposé?

M. Wyninckx. — Pas nécessairement!

M. de Wasseige. — Non, mais il peut être différent. Que se passera-t-il à propos des articles suivants, que nous ne pourrions plus revoir parce qu'ils n'auraient pas été rejetés ou amendés?

Nous allons nous trouver dans une totale contradiction, dont il ne sera pas possible de sortir.

Je pose donc la question: comment allons-nous faire? *(Applaudissements sur les bancs du FDF-RW.)*

M. le Président. — Le règlement prévoit dans ce cas une nécessaire coordination pour les autres articles.

Het woord is aan minister Calewaert.

De heer Calewaert, Minister van Openbaar Ambt en Institutionele Hervormingen. — Mijnheer de Voorzitter, die vraag wordt nu reeds de derde maal gesteld. Ik meen dat daarop een afdoend antwoord werd gegeven. Bovendien hebt u er terecht nogmaals op gewezen dat de coördinatie van de teksten inderdaad zal gebeuren.

Op de vraag van de heer De Bondt zal Minister Gramme antwoorden.

De Voorzitter. — La parole est à M. Gramme, ministre.

M. Gramme, Ministre de l'Intérieur et des Réformes institutionnelles et Ministre de la Politique scientifique. — Monsieur le Président, je voudrais dire à M. De Bondt que, si la commission a choisi de faire référence à la notion de domicile telle qu'elle existe à la Chambre et au Sénat, c'est précisément pour rester dans la même ligne d'interprétation donnée à cette notion par les deux Chambres.

Les dossiers sont soumis, d'une part à la Chambre, d'autre part au Sénat. Si la manière de travailler des deux assemblées doit être rectifiée ou modifiée, il appartient à la Chambre et au Sénat de le faire. Cela permettra l'inscription au départ d'une même liste. C'est ce que la commission a considéré en adoptant l'article dans sa rédaction actuelle.

De Voorzitter. — Dames en Heren, alvorens over te gaan tot de bespreking van de amendementen op artikel 6 zullen wij stemmen over het verzoek van de heren de Bruyne en Van Ooteghem om, op grond van artikel 25 van ons reglement, deze bespreking te verdagen tot morgen.

Zij die akkoord gaan met het voorstel tot verdaging stemmen ja, de anderen stemmen neen.

De stemming begint.

La vote commence.

— Il est procédé au vote nominatif sur la proposition d'ajournement de MM. de Bruyne et Van Ooteghem.

Er wordt tot naamstemming overgegaan over het voorstel tot verdaging van de heren de Bruyne en Van Ooteghem.

177 membres sont présents.
177 leden zijn aanwezig.
126 votent non.
126 stemmen neen.
25 votent oui.
25 stemmen ja.
26 s'abstiennent.
26 onthouden zich.

En conséquence, la proposition d'ajournement n'est pas adoptée.

Derhalve is het voorstel tot verdaging niet aangenomen.

Ont voté non :

Hebben neen gestemd :

MM. Adriaensens, Akkermans, André, Bailly, Basecq, Bataille, Belot, Bogaerts, Bruart, Bury, Busieau, Calewaert, Califice, Canipel, Carpels, Chabert, Claeys, Conrotte, Cooreman, Coppens, Cornelis, Croux, Cudell, Cugnon, Dalem, Daulne, Mme De Backer-Van Ocken, MM. De Baere, De Bondt, De Clercq, Deconinck, De Graeve, De Kerpel, Deleeck, Delmotte, Mmes De Loore-Raeymaekers, De Pauw-Deveen, MM. De Rore, De Smeyter, le chevalier de Stexhe, Deworme, Dewulf, Mme D'Hondt-Van Opdenbosch, MM. Donnay, Dulac, le comte du Monceau de Bergendal, Dussart, Egelmeers, Féaux, Férir, Flagothier, Geens, Gerits, Gijs, Mmes Gillet (Lucienne), Goor-Eyben, MM. Goossens; Gramme, Guillaume (François), Hanin, Mme Hanquet, MM. Hismans, Hostekint, Houben, Hoyaux, Hubin, Kevers, Kuylen, Lacroix, Lagae, Lallemand, Lambiotte, Lavens, Lecoq, Lindemans, Lutgen, Mme Maes-Vanrobaeys, MM. Mainil, Mesotten, Meunier, Nauwelarts, Mme Nauwelaerts-Thues, M. Noël de Burlin, Mme Panneels-Van Baelen, MM. Paque, Paulus, Mme Pétry, M. Piot, Mme Plankaert-Staessens, MM. Poulain, Poullet, Radoux, Mme Remy-Oger, M. Renard, Mme Rommel-Souvagie, MM. Seeuws, Smeers, Mme Smitt, MM. Sondag, Spitaels, Mme Staels-Dompas, MM. Storme, Sweert, Tilquin, Toussaint (Théo), Mme Turf-De Munter, MM. Vandenabeele, Van den Eynden, Van den Nieuwenhuijzen, Vanderborght, Vangeel, Vangronsveld, Vanhaverbeke, Van Herreweghe, Van Nevel, Vannieuwenhuyze, Van Spitael, van Waterschoot, Verbist, Vergeylen, Verhaegen, Verleysen, Vernimmen, Wathelet, Wyninckx et Leemans.

Ont voté oui :

Hebben ja gestemd :

MM. Bertrand, Bonmariage, Capoen, Cerf, de Bruyne, Delpérée, De Rouck, Désir, de Wasseige, Gillet (Roland), Guillaume (Emile), Humblet, Lagasse, Lepaffe, Maes, Mme Mathieu-Mohin, MM. Moureaux, Neuray, Payfa, Peeters, Vandekerckhove, Van der Elst, Vandezande, Van Elsen et Van Ooteghem.

Se sont abstenus :

Hebben zich onthouden :

M. Bascour, Mme Bernaerts-Viroux, MM. Boey, Bril, Coen, Cuvelier, Daems, Decoster, Demuyter, D'Haeyer, Gillet (Jean), Henrion, Mme Herman-Michielsens, MM. Jorissen, Kenens, Lagneau, Lahaye, Mme Mayence-Goossens, MM. Nutkewitz, Pede, Toussant (Michel), Van den Broeck, Vanderpoorten, Vandersmissen, Waltniel et Windels.

De Voorzitter. — Ik verzoek de leden die zich hebben onthouden de reden van hun onthouding mede te delen.

De heer Vanderpoorten. — Mijnheer de Voorzitter, wij hebben ons onthouden, omdat wij de mening toegedaan zijn dat hoewel de toepassing van het artikel 50 van het reglement op correcte wijze gebeurt, wij anderzijds vaststellen dat er een zware politieke moeilijkheid is. Zolang deze niet is opgelost, zolang de bevrijdende woorden die werden gevraagd niet worden uitgesproken, is al het werk dat wij in verband met de verdere artikelen van het ontwerp nog zullen presteren nutteloos.

De heer Cooreman. — Neen, dat is niet waar.

De heer Vanderpoorten. — Dat is mijn mening, Mijnheer de verslaggever. Ik vraag niet dat u deze noodzakelijkerwijze zou delen, hoewel het mij zou verheugen, daar zij juist is.

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer Jorissen.

De heer Jorissen. — Mijnheer de Voorzitter, ik kan akkoord gaan met wat onze collega, de heer Vanderpoorten heeft gezegd. Ik wil er nog aan toevoegen dat wij gisteren gedurende een lange tijd niet hebben vergaderd, omdat er moest worden gewacht op de Eerste minister. Nu is hij er, maar hij doet zijn mond niet open. *(Uitroepen op verschillende banken.)* Hij heeft althans geen waarborgen gegeven voor de Vlamingen te Brussel, waarover het nochtans zeer duidelijk ging. Heel het onbehagen dat wij hier meemaken, is het gevolg van het feit dat er geen waarborgen aan de Vlamingen te Brussel worden gegeven. Vandaar ook de negatieve stemming van een aantal leden van de CVP-fractie. Ik breng trouwens hulde aan deze leden en ik bewonder hen voor hun moed, want ik weet wat het betekent tegen zijn eigen partij te stemmen. *(Applaus op de banken van de Volksunie.)*

M. le Président. — A l'article 6, M. Moureaux et consorts présentent l'amendement que voici :

Remplacer cet article par le texte suivant :

« Chaque Conseil vérifie si les membres remplissent les conditions fixées à l'article 5 et juge les contestations qui s'élèvent à ce sujet. »

Dit artikel te vervangen als volgt :

« Elke Raad vergewist zich ervan of zijn leden voldoen aan de voorwaarden gesteld in artikel 5 en beslecht de geschillen dienaangaande. »

La parole est à M. Moureaux.

M. Moureaux. — Monsieur le Président, chers collègues, nous avions introduit un amendement à l'article 6, dont le texte vient de vous être rappelé.

Dans la justification de cet amendement, nous disions : « il convient de revenir au texte initial du projet n° 261 en vue d'éviter une confusion possible entre cet article tel qu'il a été amendé par la commission et le paragraphe 3 de l'article 5 réglant la composition des groupes linguistiques dans l'assemblée régionale bruxelloise ».

Le simple énoncé de cet amendement et de sa justification montre l'absurdité de le défendre et de le voter en l'absence d'un article 5.

Je répète ce que j'ai dit tout à l'heure quand beaucoup de nos collègues n'étaient pas en séance. Si le gouvernement et sa majorité souhaitent se ridiculiser, nous ne les suivrons pas car ce serait aussi ridiculiser le Parlement et la démocratie. *(Applaudissements sur les bancs du FDF-RW.)*

De Voorzitter. — Het woord is aan minister Calewaert.

De heer Calewaert, Minister van Openbaar Ambt en Institutionele Hervormingen. — Mijnheer de Voorzitter, de tekst van het amendement stemt overeen met de oorspronkelijke tekst van het ontwerp, die echter gewijzigd werd in de commissie.

Ik vraag bijgevolg dat de Senaat het amendement niet zou aannemen.

M. le Président. — Nous passons au vote sur l'amendement de MM. Moureaux, Lagasse et Bonmariage.

Wij gaan over tot de stemming over het amendement van de heren Moureaux, Lagasse en Bonmariage.

— Il est procédé au vote nominatif.

Er wordt tot naamstemming overgegaan.

175 membres sont présents.
175 leden zijn aanwezig.
158 votent non.
158 stemmen neen.
2 votent oui.
2 stemmen ja.
15 s'abstiennent.
15 onthouden zich.

En conséquence, l'amendement n'est pas adopté.

Derhalve is het amendement niet aangenomen.

Ont voté non :

Hebben neen gestemd :

MM. Adriaensens, Akkermans, André, Bailly, Bascour, Basecq, Bataille, Belot, Mme Bernaerts-Viroux, MM. Boey, Bogaerts, Bril, Bruart, Bury, Busieau, Calewaert, Califice, Canipel, Capoen, Carpels, Chabert, Claeys, Coen, Conrotte, Cooreman, Coppens, Cornelis, Croux, Cudell, Cugnon, Cuvelier, Daems, Dalem, Daulne, De Baere, De Bondt, de Bruyne, De Clercq, Deconinck, Decoster, De Graeve, De Kerpel, Deleeck, Delmotte, Mme De Loore-Raeymaekers, M. Demuyter, Mme De Pauw-Deveen, MM. De Rore, De Rouck, De Seranno, De Smeyter, le chevalier de Stexhe, Deworme, Dewulf, D'Haeyer, Mme D'Hondt-Van Opdenbosch, MM. Donnay, Dulac, le comte du Monceau de Bergendal, Egelmeers, Féaux, Férir, Février, Flagothier, Geens, Gerits, Gijs, Gillet (Jean), Mmes Gillet (Lucienne), Goor-Eyben, MM. Goossens, Gramme, Guillaume (François), Hanin, Mme Hanquet, M. Henrion, Mme Herman-Michielsens, MM. Hismans, Hostekint, Houben, Hoyaux, Hubin, Jorissen, Kenens, Kevers, Kuylen, Lacroix, Lagae, Lagneau, Lahaye, Lallemand, Lambiotte, Lavens, Lecoq, Lindemans, Lutgen, Mme Maes-Vanrobaeys, MM. Maes, Mainil, Mme Mayence-Goossens, MM. Mesotten, Meunier, Nauwelaerts, Mme Nauwelaerts-Thues, MM. Noël de Burlin, Nutkewitz, Mme Panneels-Van Baelen, MM. Paque, Paulus, Pede, Mme Pétry, M. Piot, Mme Planckaert-Staessens, MM. Poulain, Poullet, Radoux, Mmes Remy-Oger, Rommel-Souvagie, MM. Seeuws, Smeers, Mme Smitt, MM. Sondag, Spitaels, Mme Staels-Dompas, MM. Storme, Sweert, Tilquin, Toussaint (Michel), Toussaint (Théo), Mme Turf-De Munter, MM. Vandenabeele, Van den Broeck, Van den Eynden, Van den Nieuwenhuijzen, Vanderborght, Van der Elst, Vanderpoorten, Vandersmissen, Van Elsen, Vangeel, Vangronsveld, Vanhaverbeke, Van Herreweghe, Van Nevel, Vannieuwenhuyze, Van Ooteghem, Van Spitael, van Waterschoot, Verbist, Vergeylen, Verhaegen, Verleysen, Vernimmen, Waltniel, Wathelet, Windels, Wyninckx et Leemans.

Ont voté oui :

Hebben ja gestemd :

MM. Dussart et Renard.

Se sont abstenus :

Hebben zich onthouden :

MM. Bertrand, Bonmariage, Cerf, Delpérée, Désir, de Wasseige, Gillet (Roland), Guillaume (Emile), Humblet, Lagasse, Lepaffe, Mme Mathieu-Mohin, MM. Moureaux, Neuray et Payfa.

M. le Président. — Les membres qui se sont abstenus sont priés de faire connaître les motifs de leur abstention.

Ik verzoek de leden die zich hebben onthouden de reden van hun onthouding mede te delen.

M. Bertrand. — Monsieur le Président, nous ne pouvons pas nous associer à cette incohérence d'autant plus que ceux qui ont voté négativement seraient bien embarrassés de dire contre quoi ils ont voté, l'article 5 faisant totalement défaut.

M. le Président. — Il existe un amendement subsidiaire à l'amendement de M. Moureaux et consorts proposé par M. Lagasse et consorts.

En voici le texte :

Compléter cet article par un nouvel alinéa, libellé comme suit :

« Les listes à dresser par le Sénat ou la Chambre des représentants et dont il est question à l'alinéa 1er sont établies par un vote à la majorité des suffrages dans chaque groupe linguistique de chacune des Chambres. »

Dit artikel aan te vullen met een nieuw lid, luidende :

« De lijsten waarvan sprake is in het eerste lid en die door de Senaat of de Kamer van volksvertegenwoordigers moeten worden aangelegd, worden vastgesteld bij een besluit met meerderheid van stemmen genomen in elke taalgroep van elk van beide Kamers. »

La parole est à M. Lagasse.

M. Lagasse. — Monsieur le Président, Messieurs les Ministres, chers collègues, nous constatons que malgré toutes les explications qui ont été données — il est vrai que c'était devant une salle largement dégarnie — il apparaît que beaucoup d'entre vous n'ont pas encore compris l'incohérence dans laquelle notre assemblée se trouve engagée. *(M. Hanin quitte son banc et se dirige vers la sortie.)*

Monsieur Hanin, vous pouvez rester !

M. Hanin. — Je fais encore ce que je veux dans cette maison.

M. Lagasse. — Le gouvernement propose un texte que, semble-t-il, tout le monde n'a pas eu le temps de lire. L'article 6 stipule, en effet : « Chaque conseil vérifie si les membres sont inscrits sur les listes des membres des groupes linguistiques français et néerlandais selon le cas, telles qu'elles sont dressées par le Sénat ou la Chambre des représentants, et pour les membres visés à l'article 5, paragraphes 1 et 2, s'ils remplissent la condition de domicile visée à l'article 5, paragraphe 4. »

Lorsque nous avons été saisis de ce projet, nous pensions pouvoir le comprendre, par référence au texte de l'article 5 qui définissait comment étaient composés les conseils de la région wallonne et de la région bruxelloise. En son paragraphe 3, cet article précisait que les membres de ce dernier conseil seraient répartis en deux groupes linguistiques et, en son paragraphe 4, il stipulait la manière de déterminer le domicile.

Je répète que lorsque ce projet nous avait été présenté dans son ensemble, nous pensions avoir compris la signification que l'on voulait donner au projet d'article 6. En effet, il suffisait de se référer aux textes précédents et, notamment, à l'article 5, paragraphes 1, 2 et 4.

C'est dans cette optique, Monsieur le Président, mes chers collègues, que nous avions présenté, à titre subsidiaire, un libellé complémentaire qui devait rendre plus cohérent le système prévu par le gouvernement.

Vous avez entendu qu'il est question de listes *dressées par le Sénat et par la Chambre.* Comme c'est la première fois que l'on emploie cette expression, je comprends que vous « dressiez l'oreille ». *(Sourires.)*

La question s'est posée de savoir comment le Sénat et parallèlement, comment la Chambre allait répondre à cette invitation.

Nous avions suggéré, la question paraissant importante, — le gouvernement fera ce qu'il veut de cette suggestion, mais il peut évidemment la reprendre à son compte — que ce travail fût fait par un vote à majorité spéciale, c'est-à-dire un vote recueillant la majorité des suffrages dans chaque groupe linguistique. Cela nous paraissait élémentaire puisqu'il s'agissait, en l'occurrence, d'appliquer des règles fort importantes, celles prévues dans l'article 5. Mais voilà ! Cet article n'existant pas, je ne vois pas comment vous pourriez, de façon cohérente, contester ou rejeter notre proposition !

C'est pourquoi, cette fois encore, nous serons contraints, si vous insistez, Monsieur le Président, pour mettre ce texte au vote, de nous abstenir, — nous réservant le droit de revenir sur cette suggestion le jour où l'on saura comment sont composés les conseils régionaux. *(Applaudissements sur les bancs du FDF-RW.)*

M. le Président. — Nous passons au vote sur l'amendement subsidiaire de M. Lagasse et consorts.

Wij gaan over tot de stemming over het gesubsidieerd amendement van de heren Lagasse en c.s.

— Il est procédé au vote nominatif.

Er wordt tot naamstemming overgegaan.

174 membres sont présents.
174 leden zijn aanwezig.
158 votent non.
158 stemmen neen.
16 s'abstiennent.
16 onthouden zich.

En conséquence, l'amendement n'est pas adopté.

Derhalve is het amendement niet aangenomen.

Ont voté non :

Hebben neen gestemd :

MM. Adriaensens, Akkermans, André, Bailly, Bascour, Basecq, Bataille, Belot, Mme Bernaerts-Viroux, MM. Boey, Bogaerts, Bril, Bruart, Bury, Busieau, Calewaert, Califice, Canipel, Capoen, Carpels, Chabert, Claeys, Coen, Conrotte, Cooreman, Coppens, Cornelis, Croux, Cudell, Cugnon, Cuvelier, Daems, Dalem, Daulne, Mme De Backer-Van Ocken, MM. De Baere, De Bondt, de Bruyne, De Clercq, Deconinck, Decoster, De Graeve, De Kerpel, Deleeck, Delmotte, Mme De Loore-Raeymaekers, M. Demuyter, Mme De Pauw-Deveen, MM. De Rore, De Rouck, De Seranno, De Smeyter, le chevalier de Stexhe, Deworme, Dewulf, D'Haeyer, Mme D'Hondt-Van Opdenbosch, MM. Donnay, Dulac, le comte du Monceau de Bergendal, Egelmeers, Féaux, Férir, Février, Flagothier, Geens, Gerits, Gijs, Gillet (Jean), Mmes Gillet (Lucienne), Goor-Eyben, MM. Goossens, Gramme, Guillaume (François), Hanin, Mme Hanquet, M. Henrion, Mme Herman-Michielsens, MM. Hismans, Houben, Hoyaux, Hubin, Jorissen, Kenens, Kevers, Kuylen, Lacroix, Lagae, Lagneau, Lahaye, Lallemand, Lambiotte, Lavens, Lecoq, Lindemans, Lutgen, Mme Maes-Vanrobaeys, MM. Maes, Mainil, Mme Mayence-Goossens, MM. Mesotten, Meunier, Nauwelaerts, Mme Nauwelaerts-Thues, MM. Noël de Burlin, Nutkewitz, Mme Panneels-Van Baelen, MM. Paque, Paulus, Pede, Mme Pétry, M. Piot, Mme Planckaert-Staessens, MM. Poulain, Poullet, Radoux, Mmes Remy-Oger, Rommel-Souvagie, MM. Seeuws, Smeers, Mme Smitt, MM. Sondag, Spitaels, Mme Staels-Dompas, MM. Storme, Sweert, Tilquin, Toussaint (Michel), Toussaint (Théo), Mme Turf-De Munter, MM. Vandenabeele, Van den Broeck, Van den Eynden, Van den Nieuwenhuijzen, Vanderborght, Van der Elst, Vanderpoorten, Vandezande, Van Elsen, Vangeel, Vangronsveld, Vanhaverbeke, Van Herreweghe, Van Nevel, Vannieuwenhuyze, Van Ooteghem, Van Spitael, van Waterschoot, Verbist, Vergeylen, Verhaegen, Verleysen, Vernimmen, Waltniel, Wathelet, Windels, Wyninckx et Leemans.

Se sont abstenus :

Hebben zich onthouden :

MM. Bertrand, Bonmariage, Cerf, Delpérée, Désir, de Wasseige, Gillet (Roland), Guillaume (Emile), Humblet, Lagasse, Lepaffe, Mme Mathieu-Mohin, MM. Moureaux, Neuray, Payfa et Peeters.

De Voorzitter. — Op dit artikel stellen de heren Maes, Van Ooteghem en Vandezande volgend amendement voor :

In dit artikel de woorden « of zijn leden zijn ingeschreven op de ledenlijsten van de Nederlandse of de Franse taalgroepen, al naar het geval, zoals die », vervangen door : « of zijn leden zijn ingeschreven op de ledenlijsten, al naar het geval, van de Cultuurraad voor de Nederlandse Cultuurgemeenschap, of de ledenlijsten van de Franse taalgroepen zoals die ».

Dans cet article, remplacer les mots « si les membres sont inscrits sur les listes des membres des groupes linguistiques français et néerlandais selon le cas, telles qu'elles... » par les mots « si les membres sont inscrits, selon le cas, sur les listes des membres du Conseil culturel de la Communauté culturelle néerlandaise ou sur les listes des membres des groupes linguistiques français, telles qu'elles... ».

Het woord is aan de heer Maes.

De heer Maes. — Mijnheer de Voorzitter, de schriftelijke verantwoording bij ons amendement lijkt mij voldoende. Ik wens er niet verder over uit te weiden.

M. le Président. — Nous passons au vote sur l'amendement de MM. Maes, Van Ooteghem et Vandezande.

Wij gaan over tot de stemming over het amendement van de heren Maes, Van Ooteghem en Vandezande.

— Il est procédé au vote nominatif.

Er wordt tot naamstemming overgegaan.

175 membres sont présents.
175 leden zijn aanwezig.
149 votent non.
149 stemmen neen.
10 votent oui.
10 stemmen ja.
16 s'abstiennent.
16 onthouden zich.

En conséquence, l'amendement n'est pas adopté.

Derhalve is het amendement niet aangenomen.

Ont voté non :

Hebben neen gestemd :

MM. Adriaensens, Akkermans, André, Bailly, Bascour, Basecq, Bataille, Belot, Mme Bernaerts-Viroux, MM. Boey, Bogaerts, Bril, Bruart, Bury, Busieau, Calewaert, Califice, Canipel, Carpels, Chabert, Claeys, Coen, Conrotte, Cooreman, Coppens, Cornelis, Croux, Cudell, Cugnon, Cuvelier, Daems, Dalem, Daulne, Mme De Backer-Van Ocken, MM. De Baere, De Bondt, De Clercq, Deconinck, Decoster, De Graeve, De Kerpel, Deleeck, Mme De Loore-Raeymaekers, M. Demuyter, Mme De Pauw-Deveen, MM. De Rore, De Seranno, De Smeyter, le chevalier de Stexhe, Deworme, Dewulf, D'Haeyer, Mme D'Hondt-Van Opdenbosch, MM. Donnay, Dulac, le comte du Monceau de Bergendal, Dussart, Egelmeers, Féaux, Férir, Février, Flagothier, Geens, Gerits, Gijs, Gillet (Jean), Mmes Gillet (Lucienne), Goor-Eyben, MM. Goossens, Gramme, Guillaume (François), Hanin, Mme Hanquet, M. Henrion, Mme Herman-Michielsens, MM. Hismans, Houben, Hoyaux, Hubin, Kenens, Kevers, Kuylen, Lacroix, Lagae, Lagneau, Lahaye, Lallemand, Lambiotte, Lavens, Lecoq, Lutgen, Mme Maes-Vanrobaeys, M. Mainil, Mme Mayence-Goossens, MM. Mesotten, Meunier, Nauwelaerts, Mme Nauwelaerts-Thues, MM. Noël de Burlin, Nutkewitz, Mme Panneels-Van Baelen, MM. Paque, Paulus, Pede, Mme Pétry, M. Piot, Mme Planckaert-Staessens, MM. Poulain, Poullet, Radoux, Mme Remy-Oger, M. Renard, Mme Rommel-Souvagie, MM. Seeuws, Smeers, Mme Smitt, MM. Sondag, Spitaels, Mme Staels-Dompas, MM. Storme, Sweert, Tilquin, Toussaint (Michel), Toussaint (Théo), Mme Turf-De Munter, MM. Vandenabeele, Van den Broeck, Van den Eynden, Van den Nieuwenhuijzen, Vanderborght, Vanderpoorten, Vangeel, Vangronsveld, Vanhaverbeke, Van Herreweghe, Van Nevel, Vannieuwenhuyze, Van Spitael, van Waterschoot, Verbist, Vergeylen, Verhaegen, Verleysen, Vernimmen, Waltniel, Wathelet, Windels, Wyninckx et Leemans.

Ont voté oui :

Hebben ja gestemd :

MM. Capoen, de Bruyne, De Rouck, Jorissen, Maes, Peeters, Van der Elst, Vandezande, Van Elsen et Van Ooteghem.

Se sont abstenus :

Hebben zich onthouden :

MM. Bertrand, Bonmariage, Cerf, Delpérée, Désir, de Wasseige, Gillet (Roland), Guillaume (Emile), Humblet, Lagasse, Lepaffe, Lindemans, Mme Mathieu-Mohin, MM. Moureaux, Neuray et Payfa.

De Voorzitter. — De heer Jorissen stelt volgend amendement voor :

Modifier comme suit le début de cet article :

« A titre transitoire, chaque Conseil vérifie... ».

De aanhef van dit artikel te doen luiden als volgt :

« Bij overgangsmaatregel vergewist elke Raad zich... ».

Het woord is aan de heer Jorissen.

De heer Jorissen. — Mijnheer de Voorzitter, ik houd niet van nutteloos tijdverlies. Mijn amendement is duidelijk. Wat de Eerste minister zo goed vond in het eerste artikel, vind ik goed in artikel 6.

M. le Président. — Nous passons au vote sur l'amendement de M. Jorissen.

Wij gaan over tot de stemming over het amendement van de heer Jorissen.

— Il est procédé au vote nominatif.

Er wordt tot naamstemming overgegaan.

176 membres sont présents.
176 leden zijn aanwezig.
165 votent non.
165 stemmen neen.
10 votent oui.
10 stemmen ja.
1 s'abstient.
1 onthoudt zich.

En conséquence, l'amendement n'est pas adopté.

Derhalve is het amendement niet aangenomen.

Ont voté non :

Hebben neen gestemd :

MM. Adriaensens, Akkermans, André, Bailly, Bascour, Basecq, Bataille, Belot, Mme Bernaerts-Viroux, MM. Bertrand, Boey, Bogaerts, Bonmariage, Bril, Bruart, Bury, Busieau, Calewaert, Califice, Canipel, Carpels, Cerf, Chabert, Claeys, Coen, Conrotte, Cooreman,

Coppens, Cornelis, Croux, Cudell, Cugnon, Cuvelier, Daems, Dalem, Daulne, Mme De Backer-Van Ocken, MM. De Baere, De Bondt, De Clercq, Deconinck, Decoster, De Graeve, De Kerpel, Deleeck, Mme De Loore-Raeymaekers, MM. Delpérée, Demuyter, Mme De Pauw-Deveen, MM. De Rore, De Seranno, Désir, De Smeyter, le chevalier de Stexhe, de Wasseige, Deworme, Dewulf, D'Haeyer, Mme D'Hondt-Van Opdenbosch, MM. Donnay, Dulac, le comte du Monceau de Bergendal, Dussart, Egelmeers, Féaux, Férir, Février, Flagothier, Geens, Gerits, Gijs, Gillet (Jean), Mme Gillet (Lucienne), M. Gillet (Roland), Mme Goor-Eyben, MM. Goossens, Gramme, Guillaume (Emile), Guillaume (François), Hanin, Mme Hanquet, M. Henrion, Mme Herman-Michielsens, MM. Hismans, Hostekint, Houben, Hoyaux, Hubin, Humblet, Kenens, Kevers, Kuylken, Lacroix, Lagae, Lagasse, Lagneau, Lahaye, Lallemand, Lambiotte, Lavens, Lecoq, Lepaffe, Lutgen, Mme Maes-Vanrobaeys, M. Mainil, Mmes Mathieu-Mohin, Mayence-Goossens, MM. Mesotten, Meunier, Moureaux, Nauwelaerts, Mme Nauwelaerts-Thues, MM. Neuray, Noël de Burlin, Nutkewitz, Mme Panneels-Van Baelen, MM. Paque, Paulus, Payfa, Pede, Mme Pétry, M. Piot, Mme Planckaert-Staessens, MM. Poulain, Poullet, Radoux, Mme Remy-Oger, M. Renard, Mme Rommel-Souvagie, MM. Seeuws, Smeers, Mme Smitt, MM. Sondag, Spitaels, Mme Staels-Dompas, MM. Storme, Sweert, Tilquin, Toussaint (Michel), Toussaint (Théo), Mme Turf-De Munter, MM. Vandenabeele, Van den Broeck, Van den Eynden, Van den Nieuwenhuijzen, Vanderborght, Vanderpoorten, Vangeel, Vangronsveld, Vanhaverbeke, Van Herreweghe, Van Nevel, Vannieuwenhuyze, Van Spitael, van Waterschoot, Verbist, Vergeylen, Verhaegen, Verleysen, Vernimmen, Waltniel, Wathelet, Windels, Wyninckx et Leemans.

Ont voté oui :

Hebben ja gestemd :

MM. Capoen, de Bruyne, De Rouck, Jorissen, Maes, Peeters, Van der Elst, Vandezande, Van Elsen et Van Ooteghem.

S'est abstenu :

Heeft zich onthouden :

M. Lindemans.

De Voorzitter. — De heren Vandekerckhove en Jorissen stellen voor artikel 6 te doen vervallen.

MM. Vandekerckhove et Jorissen proposent de supprimer l'article 6.

Het woord is aan de heer De Bondt.

De heer De Bondt. — Mijnheer de Voorzitter, ik mocht daarnet, na de uiteenzetting van minister Calewaert met uw verlof nog een vraag stellen aan de minister. Zijn collega, de heer Gramme, was zo goed daarop te willen antwoorden.

Het antwoord van de heer Gramme — dat is geacteerd, geachte collega's en het zal dus in de Parlementaire Handelingen verschijnen — brengt mij ertoe dit artikel te verwerpen. Want in het antwoord van de heer Gramme zult u lezen dat er tegenstrijdigheid kan zijn tussen het oordeel dat de commissie tot Validatie binnen de Gewestraden zou kunnen uitspreken omtrent de woonplaats van een lid of van een vermeend lid van de Gewestraad en datgene wat er over zou gezegd zijn in Kamer of Senaat.

Ik moet objectief zijn en derhalve toegeven dat de heer Gramme heeft gezegd, indien ik hem goed heb begrepen, dat in zijn mening, de uitspraak van de Kamer en de Senaat zou prevaleren.

De Voorzitter. — Wij stemmen over artikel 6.

Indien dit artikel wordt goedgekeurd dan impliceert dat de verwerping van het amendement van de heren Vandekerckhove en Jorissen.

Nous passons au vote de l'article 6. L'adoption de cet article implique le rejet de l'amendement de MM. Vandekerckhove et Jorissen.

— Il est procédé au vote nominatif sur l'article 6 du projet de loi.

Er wordt tot naamstemming overgegaan over artikel 6 van het ontwerp van wet.

178 membres sont présents.

178 leden zijn aanwezig.

121 votent oui.

121 stemmen ja.

54 votent non.

54 stemmen neen.

3 s'abstiennent.

3 onthouden zich.

Ont voté oui :

Hebben ja gestemd :

MM. Adriaensens, Akkermans, André, Bailly, Basecq, Bataille, Belot, Bogaerts, Bruart, Bury, Busieau, Calewaert, Califice, Canipel, Carpels, Chabert, Claeys, Conrotte, Cooreman, Coppens, Cornelis, Croux, Cudell, Cugnon, Dalem, Daulne, Mme De Backer-Van Ocken, MM. De Baere, De Clercq, Deconinck, De Graeve, Deleeck, Delmotte, Mmes De Loore-Raeymaekers, De Pauw-Deveen, MM. De Rore, De Seranno, De Smeyter, le chevalier de Stexhe, Deworme, Dewulf, Mme D'Hondt-Van Opdenbosch, MM. Donnay, Dulac, le comte du Monceau de Bergendal, Egelmeers, Féaux, Férir, Flagothier, Geens, Gerits, Gijs, Mmes Gillet (Lucienne), Goor-Eyben, MM. Goossens, Gramme, Guillaume (François), Hanin, Mme Hanquet, MM. Hismans, Hostekint, Houben, Hoyaux, Hubin, Kevers, Kuylen, Lacroix, Lagae, Lallemand, Lambiotte, Lavens, Lecoq, Lutgen, Mme Maes-Vanrobaeys, MM. Mainil, Mesotten, Meunier, Nauwelaerts, Mme Nauwelaerts-Thues, M. Noël de Burlin, Mme Panneels-Van Baelen, MM. Paque, Paulus, Mme Pétry, M. Piot, Mme Planckaert-Staessens, MM. Poulain, Poullet, Radoux, Mmes Remy-Oger, Rommel-Souvagie, MM. Seeuws, Smeers, Mme Smitt, MM. Sondag, Spitaels, Mme Staels-Dompas, MM. Sweert, Tilquin, Toussaint (Théo), Mme Turf-De Munter, MM. Vandenabeele, Van den Eynden, Van den Nieuwenhuijzen, Vanderborght, Vangeel, Vangronsveld, Vanhaverbeke, Van Herreweghe, Van Nevel, Vannieuwenhuyze, Van Spitael, van Waterschoot, Verbist, Vergeylen, Verhaegen, Verleysen, Vernimmen, Wathelet, Wyninckx et Leemans.

Ont voté non :

Hebben neen gestemd :

M. Bascour, Mme Bernaerts-Viroux, MM. Bertrand, Boey, Bonmariage, Bril, Capoen, Cerf, Coen, Cuvelier, Daems, De Bondt, de Bruyne, Decoster, Delpérée, Demuyter, De Rouck, Désir, de Wasseige, D'Haeyer, Dussart, Février, Gillet (Jean), Gillet (Roland), Guillaume (Emile), Henrion, Mme Herman-Michielsens, MM. Humblet, Jorissen, Kenens, Lagasse, Lagneau, Lahaye, Lepaffe, Maes, Mmes Mathieu-Mohin, Mayence-Goossens, MM. Moureaux, Neuray, Nutkewitz, Payfa, Pede, Peeters, Renard, Toussaint (Michel), Vandekerckhove, Van den Broeck, Van der Elst, Vanderpoorten, Vandezande, Van Elsen, Van Ooteghem, Waltniel et Windels.

Se sont abstenus :

Hebben zich onthouden :

MM. De Kerpel, Lindemans et Storme.

De Voorzitter. — Dames en Heren, ik stel u voor onze werkzaamheden hier te onderbreken tot 20 u 30. *(Instemming.)*

La séance est suspendue.

— La séance est suspendue à 20 h 05 m.

De vergadering wordt geschorst te 20 u. 05 m.

Elle est reprise à 20 h 30 m.

Ze wordt hervat te 20 u. 30 m.

M. le Président. — La séance est reprise.

De vergadering is hervat.

Voici le résultat détaillé du vote sur l'article 6.

Ziehier de gedetailleerde uitslag van de stemming over artikel 6.

Achtennegentig leden van de Nederlandse taalgroep waren aanwezig : 67 hebben ja gestemd; 28 hebben neen gestemd; 3 hebben zich onthouden.

Nonante-huit membres du groupe linguistique néerlandais étaient présents : 67 ont voté oui; 28 ont voté non; 3 se sont abstenus.

Het quorum en de meerderheid zijn bereikt.

Le quorum des présences et la majorité sont atteints.

Quatre-vingts membres du groupe linguistique français étaient présents : 54 ont voté oui; 26 ont voté non.

Tachtig leden van de Franse taalgroep waren aanwezig : 54 hebben ja gestemd, 26 hebben neen gestemd.

Le quorum des présences et la majorité sont atteints.

Het quorum en de meerderheid zijn bereikt.

Au total 121 membres du Sénat ont voté oui, 54 membres ont voté non.

In het totaal hebben 121 leden van de Senaat ja gestemd, 54 leden neen gestemd.

La majorité des deux tiers est donc atteinte.

De tweederdemeerderheid is dus bereikt.

De Senaat neemt aan.

Le Sénat adopte.

De Voorzitter. — Artikel 7 luidt:

Art. 7. Les incompatibilités et interdictions concernant les ministres, anciens ministres et ministres d'Etat, ainsi que les membres et anciens membres des Chambres législatives, prévues par la loi, sont applicables aux membres des Conseils et des Exécutifs en ce qui concerne les fonctions relevant de la Région.

Art. 7. De onverenigbaarheden en ontzeggingen betreffende de ministers, gewezen ministers en ministers van Staat, alsmede de leden en gewezen leden van de Wetgevende Kamers, bepaald bij de wet, zijn van toepassing op de leden van de Raden en van de Executieven, wat betreft de ambten die van het Gewest afhangen.

Het woord is aan de heer De Bondt.

De heer De Bondt. — Mijnheer de Voorzitter, ik heb het artikel 7 gelezen en ik heb de voorgeschiedenis gezien. Ik feliciteer de regering omdat zij uit haar oorspronkelijke tekst de referenties naar een wet van augustus 1931 heeft willen elimineren. Dat is zeer wijs. Ik hoop dat zij voor de volgende artikelen dezelfde houding zal willen aannemen.

Kan de regering mij zeggen wat is bedoeld met de uitdrukking: *in fine* van het artikel «... wat betreft de ambten die van het gewest afhangen». Kan zij mij een voorbeeld van een dergelijk ambt geven?

De Voorzitter. — Het woord is aan de Eerste minister.

De heer Martens, Eerste Minister. — Mijnheer de Voorzitter, ik heb in de commissie een evident voorbeeld gegeven: het ambt van griffier van een gewestraad.

M. le Président. — A cet article, M. Jorissen présente l'amendement que voici:

A la quatrième ligne de cet article, entre les mots «sont» et «applicables», insérer les mots «à titre transitoire».

In dit artikel, tussen de woorden «zijn van toepassing» en «op de leden» in te voegen de woorden «bij overgangsmaatregel».

M. le Président. — Nous passons au vote sur l'amendement de M. Jorissen.

Wij stemmen over het amendement van de heer Jorissen.

— Il est procédé au vote nominatif.

Er wordt tot naamstemming overgegaan.

159 membres sont présents.
159 leden zijn aanwezig.
147 votent non.
147 stemmen neen.
10 votent oui.
10 stemmen ja.
2 s'abstiennent.
2 onthouden zich.

En conséquence, l'amendement n'est pas adopté.

Derhalve is het amendement niet aangenomen.

Ont voté non:

Hebben neen gestemd:

MM. Adriaensens, Akkermans, André, Bailly, Bascour, Basecq, Bataille, Mme Bernaerts-Viroux, MM. Bertrand, Boey, Bogaerts, Bonmariage, Bril, Bury, Busieau, Calewaert, Califice, Canipel, Carpels, Cerf, Chabert, Claeys, Coen, Cooreman, Coppens, Cornelis, Croux, Cudell, Cugnon, Daems, Dalem, Daulne, Mme De Backer-Van Ocken, MM. De Baere, De Bondt, De Clercq, Deconinck, Decoster, De Graeve, Deleeck, Delmotte, Mme De Loore-Raeymaekers, M. Delpérée, Mme De Pauw-Deveen, MM. De Rore, De Seranno, Désir, De Smeyter, de Wasseige, Deworme, Dewulf, D'Haeyer, Donnay, Dulac, le comte du Monceau de Bergendal, Dussart, Egelmeers, Féaux, Férir, Février, Flagothier, Geens, Gerits, Gijs, Gillet (Jean), Mmes Gillet (Lucienne), Goor-Eyben, MM. Goossens, Guillaume (Emile), Hanin, Henrion, Mme Herman-Michielsens, MM. Hismans, Hostekint, Houben, Hoyaux, Hubin, Humblet, Kenens, Kevers, Kuylen, Lacroix, Lagae, Lagasse, Lagneau, Lallemand, Lambiotte, Lavens, Lecoq, Lepaffe, Lutgen, Mainil, Mmes Mathieu-Mohin, Mayence-Goossens, MM. Mesotten, Meunier, Moureaux, Nauwelaerts, Mme Nauwelaerts-Thues, MM. Neuray, Noël de Burlin, Nutkewitz, Mme Panneels-Van Baelen, MM. Paque, Paulus, Payfa, Pede, Piot, Mme Planckaert-Staessens, MM. Poulain, Poullet, Radoux, Mme Remy-Oger, MM. Renard, Seeuws, Smeers, Mme Smitt, MM. Sondag, Spitaels, Mme Staels-Dompas, MM. Storme, Sweert, Toussaint (Théo), Mme Turf-De Munter, MM. Vandenabeele, Van den Broeck, Van den Eynden, Van den Nieuwenhuijzen, Vanderborght, Vanderpoorten, Vangeel, Vangronsveld, Vanhaverbeke, Van Herreweghe, Van Nevel, Vannieuwenhuyze, Van Spitael, van Waterschoot, Verbist, Vergeylen, Verhaegen, Verleysen, Vernimmen, Wathelet, Windels, Wyninckx et Leemans.

Ont voté oui:

Hebben ja gestemd:

MM. Capoen, de Bruyne, Jorissen, Maes, Peeters, Vandekerckhove, Van der Elst, Vandezande, Van Elsen et Van Ooteghem.

Se sont abstenus:

Hebben zich onthouden:

MM. De Kerpel et Lindemans.

M. le Président. — Nous passons au vote sur l'article 7.

La parole est à M. André.

M. André. — Je voudrais vous demander, Monsieur le Président, de bien vouloir attendre quelques instants avant de procéder à ce vote. *(Exclamations sur les bancs de la Volksunie — Colloque.)*

De heer Jorissen. — Waarom?

M. le Président. — Je présume que nous pouvons maintenant passer au vote. *(Assentiment.)*

— Il est procédé au vote nominatif sur l'article 7.

Er wordt tot naamstemming overgegaan over artikel 7.

167 membres sont présents.
167 leden zijn aanwezig.
119 votent oui.
119 stemmen ja.
48 votent non.
48 stemmen neen.

Ont voté oui:

Hebben ja gestemd:

MM. Adriaensens, Akkermans, André, Bailly, Basecq, Bataille, Belot, Bogaerts, Bury, Busieau, Calewaert, Califice, Canipel, Carpels, Chabert, Claeys, Cooreman, Coppens, Cornelis, Croux, Cudell, Cugnon, Dalem, Daulne, Mme De Backer-Van Ocken, MM. De Baere, De Clercq, Deconinck, De Graeve, De Kerpel, Deleeck, Delmotte, Mmes De Loore-Raeymaekers, De Pauw-Deveen, MM. De Rore, De Seranno, De Smeyter, Deworme, Dewulf, Mme D'Hondt-Van Opdenbosch, MM. Donnay, Dulac, le comte du Monceau de Bergendal, Dussart, Egelmeers, Féaux, Férir, Flagothier, Geens, Gerits, Gijs, Mmes Gillet (Lucienne), Goor-Eyben, MM. Goossens, Guillaume (François), Hanin, Mme Hanquet, MM. Hismans, Hostekint, Houben, Hoyaux, Hubin, Kevers, Kuylen, Lacroix, Lagae, Lallemand, Lambiotte, Lavens, Lecoq, Lindemans, Lutgen, Mainil, Mesotten, Meunier, Nauwelaerts, Mme Nauwelaerts-Thues, M. Noël de Burlin, Mme Panneels-Van Baelen, MM. Paque, Paulus, Mme Pétry, M. Piot, Mme Planckaert-Staessens, MM. Poulain, Poullet, Radoux, Mme Remy-Oger, MM. Renard, Seeuws, Smeers, Mme Smitt, MM. Sondag, Spitaels, Mme Staels-Dompas, MM. Storme, Sweert, Toussaint (Théo), Mme Turf-De Munter, MM. Vandenabeele, Van den Eynden, Van den Nieuwenhuijzen, Vanderborght, Vangeel, Vangronsveld, Vanhaverbeke, Van Herreweghe, Van Nevel, Vannieuwenhuyze, Van Spitael, van Waterschoot, Verbist, Vergeylen, Verhaegen, Verleysen, Vernimmen, Wathelet, Wyninckx et Leemans.

Ont voté non:

Hebben neen gestemd:

M. Bascour, Mme Bernaerts-Viroux, MM. Bertrand, Boey, Bonmariage, Bril, Capoen, Cerf, Coen, Cuvelier, Daems, De Bondt, de Bruyne, Decoster, Delpérée, Demuyter, Désir, de Wasseige, D'Haeyer, Février, Gillet (Jean), Guillaume (Emile), Henrion, Mme Herman-Michielsens, MM. Humblet, Jorissen, Kenens, Lagasse, Lagneau, Lahaye, Lepaffe, Maes, Mmes Mathieu-Mohin, Mayence-Goossens, MM. Moureaux, Neuray, Nutkewitz, Payfa, Pede, Peeters, Vandekerckhove, Van den Broeck, Van der Elst, Vanderpoorten, Vandezande, Van Elsen, Van Ooteghem et Windels.

De Voorzitter. — Er is aan twee voorwaarden voldaan. Gaat de vergadering ermee akkoord om ook de derde voorwaarde als verworven te beschouwen? *(Instemming.)*

Het woord is aan de heer Lindemans voor een stemverklaring.

De heer Lindemans. — Mijnheer de Voorzitter, Mijnheer de Eerste Minister, Heren Ministers, geachte collega's, gezien de tijdelijke af-

wezigheid van enkele collega's, heb ik de regering geen risico willen doen lopen en heb ik deze keer voor gestemd. Ik blijf echter bij mijn voorbehoud en ik zal dus, zodra onze collega's ons weer vervoegen, mij bij de volgende stemmingen opnieuw onthouden.

De Voorzitter. — Artikel 6 werd goedgekeurd met 121 ja-stemmen en artikel 7 met 119 ja-stemmen. Er is dus ook voor artikel 7 een meerderheid in beide taalgroepen bereikt en wij kunnen bijgevolg artikel 7 als aangenomen beschouwen.

L'article 8 est ainsi rédigé:

SECTION 2. — *Fonctionnement*

Art. 8. § 1er. Le fonctionnement des Conseils régionaux est réglé par les dispositions ci-après, sous réserve des dispositions particulières applicables au Conseil de la Région bruxelloise qui sont énoncées à l'article 28 de la présente loi.

§ 2. Toutefois, en ce qui concerne le Conseil visé à l'article 3, 3°, de la présente loi, les dispositions de la loi du 21 juillet 1971 sont applicables, sans préjudice de l'article 19, § 1er et § 4, et de l'article 27 de la présente loi.

AFDELING 2. — *Werking*

Art. 8. § 1. De werking van de Raden van de Gewesten wordt geregeld door onderstaande bepalingen, behoudens de bijzondere bepalingen die toepasselijk zijn op de Raad van het Brusselse Gewest en die opgesomd zijn in artikel 28 van deze wet.

§ 2. Nochtans blijven de bepalingen van de wet van 21 juli 1971 van kracht wat betreft de in artikel 3, 3°, van deze wet bedoelde Raad, onverminderd de artikelen 19, § 1 en § 4, en 27 van deze wet.

De heer De Bondt. — Mijnheer de Voorzitter, Mijnheer de Eerste Minister, Heren Ministers, goede collega's, wij zijn dus gekomen tot de bespreking van de werking van de Gewestraden, hoe dan ook samengesteld. Het artikel 8 is een belangrijk artikel en bestaat, zoals u weet, uit twee paragrafen. Het zal u niet vreemd voorkomen dat ik, als Nederlandstalig lid van deze Hoge Vergadering, in het bijzonder interesse heb voor de juiste betekenis van paragraaf 2.

In paragraaf 2 staat dat de regelen vervat in de wet van 21 juli 1971, die de werking bepalen van de Nederlandse Cultuurraad, toepasselijk zijn op de in artikel 3, 3°, bedoelde raad. Het is natuurlijk van algemeen belang precies te weten wat met deze paragraaf wordt bedoeld. Om daartoe bij te dragen heb ik te uwen gerieve nagegaan op welke wijze de werking van de Raad bedoeld in artikel 3, 3°, ingevolge de bepalingen van paragraaf 2 van het thans besproken artikel, zou dienen te worden opgevat.

Ik heb een vergelijkingstabel gemaakt tussen de wet van 21 juli 1971 en het huidige wetsontwerp 261 waarin vanaf het artikel 9 tot en met artikel 27 de werking wordt beschreven van de gewestraden — en ik moet voorzichtig worden — die niet bedoeld worden in het 3° van artikel 3.

Ik heb nagegaan wat de toepassing van paragraaf 2 zou betekenen rekening houdend met de betekenis van de artikelen 9 tot en met 27 van dit ontwerp.

Hier volgt dan, waarde collega's, het resultaat van mijn onderzoek.

Artikel 9 van het huidige ontwerp zou overeenstemmen met artikel 6 van de wet van 21 juli 1971, terwijl artikel 10 van dit ontwerp zijn equivalent zou vinden in de artikels 8 en 9 van de wet van 21 juli 1971.

Artikel 11 van dit ontwerp zal tegenover artikel 10 van de wet van 21 juli 1971 staan, met dien verstande dat de commissie bedoeld in artikel 11 van dit ontwerp in artikel 10 van de bestaande wet van 21 juli 1971 slechts uit tien leden bestaat.

De betekenis van paragraaf 2 van artikel 8 van het ontwerp 261 is dus dat daarin geen wijziging wordt gebracht.

De tegenhanger van artikel 12 van het ontwerp 261 is artikel 11 in de wet van 21 juli 1971, terwijl artikel 13 van dit ontwerp zijn gelijke vindt in artikel 12. Artikel 14 van het ontwerp 261 betreffende de werking van de Brusselse en de Waalse gewestraden heeft geen equivalent in de wet van 21 juli 1971.

Een gedeelte van artikel 15 van het ontwerp 261 heeft zijn tegenhanger in artikel 14 van de wet van 21 juli 1971, vermits artikel 62 van het huidig ontwerp 261 het genoemde artikel 14 van de wet van 21 juli 1971 wijzigt.

Artikel 16 van het ontwerp heeft zijn gelijke in artikel 15 van de wet van 21 juli 1971. Voor artikel 17 vindt men in de wet van 21 juli 1971 geen overeenstemmend artikel. Voor artikel 18 van het ontwerp vindt men in de wet van 1971 het artikel 13 maar dit artikel 13 wordt in het huidig ontwerp gewijzigd door artikel 66.

Artikel 19 heeft geen equivalent in de wet van juli 1971. Artikel 20 stemt overeen met artikel 16 van de wet van 21 juli 1971. Artikel 21 stemt overeen met artikel 17. Dit artikel 17 zal moeten worden gewijzigd om het in overeenstemming te brengen met andere artikelen van het ontwerp waarin gesproken wordt over de Executieve van de Nederlandse gemeenschap. De regering zal later nog de gelegenheid krijgen om regeringsamendementen in te dienen. In het artikel 17 wordt er namelijk niet gesproken over een Executieve van de Nederlandse gemeenschap die collegiaal optreedt en bij consensus besluit, maar wel over het optreden van ministers van de Koning.

Artikel 22 van het ontwerp 261 stemt overeen met artikel 18 van de wet van 21 juli 1971. Artikel 23 van het ontwerp heeft zijn tegenhanger in de artikelen 22 en 23 van de wet van 21 juli 1971. Er is echter een verschil dat belangrijk is op het inhoudelijke vlak.

Een vraag die onze vrienden uit de Vlaamse Socialistische Partij ongetwijfeld interesseert is of het bureau hiet ook een rol speelt, maar dat is wat wegens § 2 van artikel 8 dat wij straks zullen goedkeuren, naargelang van de uitslag van de stemming, daar gedetermineerd wordt.

Artikel 24 komt precies overeen met artikel 24 van de wet van 21 juli 1971, artikel 25 met artikel 21, artikel 26 met artikel 25 en voor artikel 27 van het wetsontwerp is er geen overeenstemmend artikel in de wet van 21 juli 1971.

Ik verontschuldig mij voor deze ietwat vervelende opsomming. Ik ben echter gedwongen dit te zeggen opdat er akte van zou worden genomen en opdat de commentaar die ik wens te verschaffen en de vragen die mij daardoor zouden worden ingegeven bij § 2 van artikel 8 een achtergrond zouden hebben die van enig belang is en eventueel van nut zou kunnen zijn voor de goede afhandeling van dit ontwerp.

Nu zal ik wat commentaar geven, of vragen stellen, want ik kan maar weinig autoriteit laten gelden op deze tribune.

Mijnheer de Eerste Minister, als ik de tekst van § 2 van artikel 8 goed begrijp, is het wel verstaan dat de werking van de Raad, bedoeld bij artikel 3, 3°, bepaald wordt door de artikelen die ik zoëven heb opgenoemd en die, behoudens op twee plaatsen door dit ontwerp gewijzigd, *ne varietur* blijven opgenomen in de wet van 21 juli 1971. De vraag die sommigen zouden kunnen stellen of het gezegde in artikel 3, 3°, omtrent de Raad die daar wordt bedoeld, aanleiding zou geven tot het dupliceren van het aantal instanties of activiteiten binnen die Raad, moet ontkennend worden beantwoord.

Nu geef ik een tweede beschouwing, en ik besluit want ik weet dat wij bondig moeten zijn.

In § 2 wordt gezegd dat de wet van 21 juli 1971 van kracht blijft, behalve wat in artikel 19, § 1 en § 4, is gezegd, en daar heb ik naar verwezen in mijn vergelijkende tabel, en onverminderd ook artikel 27 van deze wet.

Wij zijn natuurlijk nog niet toe aan de behandeling van artikel 27, maar wegens de economie van dit ontwerp hebben de stellers niet kunnen vermijden in artikel 8 ook melding te maken van artikel 27. Dus moet ik wel over deze § 2 spreken in de veronderstelling dat wat in artikel 27 wordt bepaald de goedkeuring van deze Hoge Vergadering zal wegdragen. Anders is het immers niet mogelijk hier § 2 ter discussie te stellen.

Mijnheer de Eerste Minister, het komt mij voor dat de beperking die daar wordt opgelegd, niet houdbaar is.

Ik verontschuldig mij daar niet verder op in te gaan, maar collega van Waterschoot schijnt in tijdnood te zijn. Ik kan er eigenlijk ook niet verder op ingaan omdat ik niet weet wat de regering in tweede lezing zal aanbieden als artikel 5.

Mijn commentaar op de beperkingen van § 2 is natuurlijk het corollarium van wat in artikel 5 tot stand komt, wat u wel zult begrijpen, Mijnheer de Eerste Minister.

Indien het juist is dat leden van Kamer en Senaat die niet behoren tot het Brusselse gewest, deel uitmaken van de Raad van het Brusselse gewest en daar, tot nader order, mee beslissen over territoriale aangelegenheden, is het evident dat leden van de Raad bedoeld bij artikel 3, 3°, zouden meestemmen bij aangelegenheden van territoriale aard. *(Rumoer.)* Dit is een volkomen parallellisme, een woord dat men de jongste tijd graag gebruikt.

Het valt mij moeilijk de regering daarover nu te ondervragen omdat ik in het ongewisse ben omtrent artikel 5, maar de nauwgezetheid waarmede ik dit debat tracht te volgen, noopt mij ertoe melding te maken omdat ik er rekening moet mee houden dat het niet onmoge-

lijk is dat bij een tweede lezing een zelfde of analoge tekst van artikel 5 wordt ingediend.

Aan de Eerste minister in het bijzonder wens ik te zeggen dat het wenselijk zou zijn in paragraaf 2 de verwijzing naar artikel 27 te laten vallen. Ik leef alsnog in de verwachting dat dit nog mogelijk zal zijn.

De Voorzitter. — Daar niemand nog het woord vraagt in de bespreking van dit artikel, gaan wij over tot de behandeling van de amendementen die werden ingediend bij artikel 8.

Een eerste amendement werd ingediend door de heer Jorissen. Het luidt:

Au § 1er de cet article, entre les mots « est » et « réglé » insérer les mots « à titre transitoire ».

In § 1 van dit artikel, tussen de woorden « wordt » en « geregeld » in te voegen de woorden « bij overgangsmaatregel ».

Het woord is aan de heer Jorissen.

De heer Jorissen. — Mijnheer de Voorzitter, de redenen waarom ik dit amendement heb ingediend werden herhaaldelijk en uitvoerig toegelicht ter gelegenheid van de bespreking van soortgelijke amendementen op andere artikelen.

M. le Président. — Nous passons au vote sur l'amendement de M. Jorissen.

Wij gaan over tot de stemming over het amendement van de heer Jorissen.

— Il est procédé au vote nominatif.

Er wordt tot naamstemming overgegaan.

173 membres sont présents.
173 leden zijn aanwezig.
160 votent non.
160 stemmen neen.
11 votent oui.
11 stemmen ja.
2 s'abstiennent.
2 onthouden zich.

En conséquence, l'amendement n'est pas adopté.

Derhalve is het amendement niet aangenomen.

Ont voté non:

Hebben neen gestemd:

MM. Adriaensens, Akkermans, André, Bailly, Bascour, Basecq, Batille, Belot, Mme Bernaerts-Viroux, MM. Bertrand, Boey, Bogaerts, Bonmariage, Bril, Bruart, Bury, Busieau, Calewaert, Califice, Canipel, Carpels, Cerf, Chabert, Claeys, Coen, Conrotte, Cooreman, Coppens, Cornelis, Croux, Cudell, Cugnon, Daems, Dalem, Daulne, Mme De Backer-Van Ocken, MM. De Baere, De Bondt, De Clercq, Deconinck, Decoster, De Graeve, Deleeck, Mme De Loore-Raymaekers, MM. Delpérée, Demuyter, Mme De Pauw-Deveen, MM. De Rore, De Seranno, Désir, de Wasseige, Deworme, Dewulf, D'Haeyer, Mme D'Hondt-Van Opdenbosch, MM. Donnay, Dulac, le comte du Monceau de Bergendal, Dussart, Egelmeers, Féaux, Férir, Février, Flagothier, Geens, Gerits, Gijs, Gillet (Jean), Mme Gillet (Lucienne), M. Gillet (Roland), Mme Goor-Eyben, MM. Goossens, Gramme, Guillaume (Emile), Guillaume (François), Hanin, Mme Hanquet, M. Henrion, Mme Herman-Michielsens, MM. Hismans, Hostekint, Houben, Hoyaux, Hubin, Humblet, Kenens, Kevers, Kuylen, Lacroix, Lagae, Lagasse, Lagneau, Lahaye, Lallemand, Lambiotte, Lavens, Lecoq, Lepaffe, Lutgen, Mme Maes-Vanrobaeys, M. Mainil, Mmes Mathieu-Mohin, Mayence-Goossens, MM. Mesotten, Meunier, Moureaux, Nauwelaerts, Mme Nauwelaerts-Thues, MM. Neuray, Noël de Burlin, Nutkewitz, Mme Panneels-Van Baelen, MM. Paque, Paulus, Payfa, Pede, Mme Pétry, M. Piot, Mme Planckaert-Staessens, MM. Poulain, Poullet, Radoux, Mme Remy-Oger, M. Renard, Mme Rommel-Souvagie, MM. Seeuws, Smeers, Mme Smitt, MM. Sondag, Spitaels, Mme Staels-Dompas, MM. Storme, Sweert, Tilquin, Toussaint (Théo), Mme Turf-De Munter, MM. Vandenabeele, Van den Broeck, Van den Eynden, Van den Nieuwenhuijzen, Vanderborght, Vanderpoorten, Vandersmissen, Vangeel, Vangronsveld, Vanhaverbeke, Van Herreweghe, Van Nevel, Vannieuwenhuyze, Van Spitael, van Waterschoot, Verbist, Vergeylen, Verhaegen, Verleysen, Vernimmen, Waltniel, Wathelet, Wyninckx et Leemans.

Ont voté oui:

Hebben ja gestemd:

MM. Capoen, de Bruyne, De Rouck, Jorissen, Maes, Peeters, Vanderkerckhove, Van der Elst, Vandezande, Van Elsen et Van Ooteghem.

Se sont abstenus:

Hebben zich onthouden:

MM. De Kerpel et Lindemans.

De Voorzitter. — Bij artikel 8 werd ook een amendement ingediend door de heer Vandezande. Het luidt:

Modifier comme suit le début du § 2 du texte néerlandais de cet article:

« § 2. Evenwel zijn de bepalingen van de wet van 21 juli 1971 van overeenkomstige toepassing wat betreft ... ».

De aanhef van § 2 van dit artikel te wijzigen als volgt:

« § 2. Evenwel zijn de bepalingen van de wet van 21 juli 1971 van overeenkomstige toepassing wat betreft ... ».

Het woord is aan de heer Vandezande.

De heer Vandezande. — Mijnheer de Voorzitter, Mijnheer de Eerste Minister, Mevrouw en Heren Ministers, goede collega's — zoals de heer De Bondt zegt — mijn eerste bedoeling was de tekst wat sierlijker te maken en mijn tweede een contradictie weg te werken. Er staat: « Nochtans blijven de bepalingen van de wet van 21 juli 1971 van kracht. » Ik stel voor dat er in de plaats komt: « Evenwel zijn de bepalingen van de wet van 21 juli 1971 van overeenkomstige toepassing ... ». Dit is steeds de bedoeling geweest met betrekking tot de in artikel 3, 3°, van deze wet bedoelde Raad. Ik meen dat dit helemaal conform de bedoeling van de wetgever is geweest bij het opstellen van deze tekst. *(Applaus op de banken van de Volksunie.)*

De Voorzitter. — Het woord is aan minister Calewaert.

De heer Calewaert, Minister van Openbaar Ambt en Institutionele Hervormingen. — Mijnheer de Voorzitter, het zal de heer Jorissen misschien verwonderen, maar ik ben het eens met het amendement. Het is een verbetering van de Nederlandse tekst; de draagwijdte ervan blijft dezelfde.

De Voorzitter. — Het woord is aan de Eerste minister. *(Samenspraken op de banken van de Volksunie.)*

De heer Martens, Eerste Minister. — Mijnheer Jorissen, wil u misschien toestaan dat ik in naam van de regering spreek?

Mijnheer de Voorzitter, wij hebben inderdaad een taalkundige discussie gehad in verband met een ander artikel. Wij hebben toen gezegd dat de Franse uitdrukking « sont applicables » in het Nederlands beter wordt uitgedrukt — ik zeg niet vertaald — door « zijn van overeenkomstige toepassing ». Dit is het voorwerp van het amendement van de heer Vandezande. Het betekent een verbetering van de Nederlandse tekst. De regering kan akkoord gaan met het amendement.

Mme Pétry. — Cela m'étonne tout de même. Et les rapporteurs n'ont rien à dire?

De Voorzitter. — Wij stemmen nu over het amendement van de heer Vandezande.

— Il est procédé au vote nominatif sur l'amendement de M. Vandezande.

Er wordt tot naamstemming overgegaan over het amendement van de heer Vandezande.

175 membres sont présents.
175 leden zijn aanwezig.
156 votent oui.
156 stemmen ja.
5 votent non.
5 stemmen neen.
14 s'abstiennent.
14 onthouden zich.

En conséquence, l'amendement est adopté.

Derhalve is het amendement aangenomen.

Ont voté oui:

Hebben ja gestemd:

MM. Adriaensens, Akkermans, André, Bailly, Bascour, Basecq, Bataille, Belot, Mme Bernaerts-Viroux, MM. Boey, Bogaerts, Bril, Bru-

art, Bury, Busieau, Calewaert, Califice, Canipel, Capoen, Carpels, Chabert, Claeys, Coen, Conrotte, Cooreman, Coppens, Cornelis, Croux, Cudell, Cugnon, Cuvelier, Daems, Dalem, Daulne, Mme De Backer-Van Ocken, MM. De Baere, de Bruyne, De Clercq, Deconinck, Decoster, De Graeve, De Kerpel, Deleeck, Delmotte, Mmes De Loore-Raeymaekers, De Pauw-Deveen, MM. De Rore, De Rouck, De Seranno, De Smeyter, Deworme, Dewulf, D'Haeyer, Mme D'Hondt-Van Opdenbosch, MM. Donnay, Dulac, le comte du Monceau de Bergendal, Dussart, Egelmeers, Féaux, Férir, Février, Flagothier, Geens, Gerits, Gijs, Gillet (Jean), Mmes Gillet (Lucienne), Goor-Eyben, MM. Goossens, Gramme, Guillaume (François), Hanin, Mme Hanquet, M. Henrion, Mme Herman-Michielsens, MM. Hismans, Hostekint, Houben, Hoyaux, Hubin, Jorissen, Kenens, Kevers, Kuylen, Lacroix, Lagae, Lahaye, Lallemand, Lambiotte, Lavens, Lecoq, Lindemans, Lutgen, Mme Maes-Vanrobaeys, MM. Maes, Mainil, Mesotten, Meunier, Nauwelaerts, Mme Nauwelaerts-Thues, MM. Noël de Burlin, Nutkewitz, Mme Panneels-Van Baelen, MM. Paque, Paulus, Pede, Peeters, Piot, Mme Planckaert-Staessens, MM. Poulain, Poullet, Radoux, Mme Remy-Oger, M. Renard, Mme Rommel-Souvagie, MM. Seeuws, Smeers, Mme Smitt, MM. Sondag, Spitaels, Mme Staels-Dompas, MM. Storme, Sweert, Tilquin, Toussaint (Théo), Mme Turf-De Munter, MM. Vandekerckhove, Vandenabeele, Van den Broeck, Van den Eynden, Van den Nieuwenhuijzen, Vanderborght, Van der Elst, Vanderpoorten, Vandersmissen, Vandezande, Van Elsen, Vangeel, Vangronsveld, Vanhaverbeke, Van Herreweghe, Van Nevel, Vannieuwenhuyze, Van Ooteghem, Van Spitael, van Waterschoot, Verbist, Vergeylen, Verhaegen, Verleysen, Vernimmen, Waltniel, Wathelet, Wyninckx et Leemans.

Ont voté non :

Hebben neen gestemd :

MM. De Bonddt, Demuyter, Lagneau, Mmes Mayence-Goossens et Pétry.

Se sont abstenus :

Hebben zich onthouden :

MM. Bertrand, Bonmariage, Cerf, Delpérée, Désir, de Wasseige, Gillet (Roland), Guillaume (Emile), Humblet, Lagasse, Lepaffe, Mme Mathieu-Mohin, MM. Moureaux et Payfa.

M. le Président. — Les membres qui se sont abstenus sont priés de faire connaître les motifs de leur abstention.

M. Bertrand. — Cette subtilité linguistique ne nous concerne pas, Monsieur le Président.

M. le Président. — A ce même article, M. Moureaux et consorts présentent l'amendement qui voici :

Supprimer le § 2 de cet article.

Paragraaf 2 van dit artikel te doen vervallen.

La parole est à M. Moureaux.

M. Moureaux. — Monsieur le Président, je voudrais attirer l'attention sur l'importance de cet amendement, notamment pour nos collègues du *Socialistische Partij,* qui ont déposé une série d'amendements aux articles 63*bis* et suivants. Je vais exposer les raisons pour lesquelles il serait préférable, nous semble-t-il, que les membres de ce groupe votent notre amendement et retirent ceux qu'ils ont introduits à divers articles ultérieurs.

De quoi s'agit-il ?

L'article 8 prévoit les dispositions qui vont régler le fonctionnement des conseils régionaux. Le paragraphe 2, dont nous proposons la suppression, fait une exception en ce qui concerne le conseil visé à l'article 3, 3°, de la loi — nous pouvons en parler, puisque cet article a été voté —, c'est-à-dire le Conseil de la région flamande qui fonctionnera en commun avec le Conseil culturel pour la communauté culturelle néerlandaise.

Le paragraphe 2 de l'article 8 précise que les règles applicables pour les conseils régionaux wallon et bruxellois, et qui seront définies aux articles suivants ne seront pas appliquées au Conseil flamand qui se verra appliquer les règles de fonctionnement du Conseil culturel créé par la loi du 21 juillet 1971.

Or, un certain nombre de nos collègues, notamment ceux qui ont participé aux travaux de la commission, savent qu'une série de modifications, demandées par nos collègues du groupe CVP et notamment à l'initiative de M. Lindemans, ont été apportées au fonctionnement des conseils régionaux, par un amendement du gouvernement.

Ainsi, comme nous le verrons ultérieurement, le règlement de chaque conseil sera rédigé en consensus par le bureau; ce n'est plus l'assemblée qui décide. De même, c'est le bureau qui fixera le cadre et le statut du personnel et non plus le conseil. De même encore pour ce qui concerne la présentation d'un greffier-adjoint, etc. La matière est la même que celle des amendements de M. Wyninckx et consorts.

D'aucuns ont avancé la nécessité de donner des garanties aux minorités dans les conseils régionaux wallon et bruxellois et, notamment, semble-t-il, à la minorité flamande du Conseil régional bruxellois. C'est pourquoi l'on a imposé ce système, que nous avons vivement critiqué, de la délibération en consensus au sein du bureau.

La disposition d'exclusion prévue à l'article 8, paragraphe 2, aura pour effet que toutes les règles que nous voterons ultérieurement ne seront pas applicables au Conseil culturel pour la communauté culturelle néerlandaise fusionné avec le Conseil régional de la région flamande. Ces règles de garanties de protection des minorités seront uniquement applicables au sein des conseils wallon et bruxellois et non au conseil flamand. Il faut bien le comprendre, le mécanisme de la loi crée une situation de normalité démocratique en ce qui concerne le conseil flamand, alors que certaines libertés ont été prises avec les règles démocratiques habituelles pour les conseils wallon et bruxellois, afin d'assurer une surprotection des minorités.

Nous pensons que cette exception doit disparaître de la loi.

Il n'est pas imaginable, qu'au sein du Conseil flamand on n'accorde pas aux minorités ce que l'on prétend être des garanties indispensables dans les deux autres conseils.

Nous proposons, dès lors, tout simplement, de placer le conseil sur le même pied que les deux autres conseils, en supprimant le § 2 de l'article 8.

Notre amendement, je le répète, a une grande importance pour nos collègues du *Socialistische Partij.* En effet, dans le système qu'ils proposent par leurs amendements aux articles 63*bis,* 60*ter,* etc., ils visent les mêmes objectifs, c'est-à-dire de placer tous les conseils sur le même pied, et notamment de voir accorder à la minorité « philosophique » en Flandre, les garanties qui ont été demandées pour la minorité flamande de Bruxelles. L'adoption du mécanisme juridique qu'ils proposent aurait pour conséquence que le Conseil culturel de la communauté culturelle française — j'attire l'attention de nos collégues francophones sur ce point — se verrait imposer des règles de fonctionnement nouvelles, discriminatoires, alors qu'il n'est pas fusionné avec le Conseil régional wallon.

Autrement dit, sous prétexte d'égalité, on imposerait au Conseil culturel français, qui n'est pas visé dans la réforme — il n'est pas prévu d'article 3, 3°, pour le Conseil culturel de la communauté culturelle française ni de fusion des assemblées française et wallonne — des contraintes dont il n'a aucun besoin, puisqu'il « ne joue pas dans la pièce », si je puis m'exprimer ainsi.

Je ne cache pas à nos collègues du *Socialistische partij* que nous ne pourrons pas voter leurs amendements, dans la mesure où il faudrait sacrifier le Conseil culturel français qui n'a rien à voir dans l'affaire.

Ces amendements de M. Wyninckx et consorts seront probablement rejetés par la plus grande partie des sénateurs francophones; ceux-ci ne pourront accepter que le Conseil culturel de la communauté culturelle française se voie imposer des obligations uniquement parce que, très légitimement, nos collègues socialistes flamands souhaitent s'assurer, en Flandre, une protection identique à celle que le CVP exige par ailleurs.

Je tenais à leur expliquer très clairement la situation. Il est évident que nous aurions souhaité — en tout cas si l'on veut nous imposer un certain nombre de contraintes — qu'ils en bénéficient en tant que minorité philosophique dans la partie nord du pays; nous ne pourrons toutefois pas voter leurs amendements dans la mesure où ils auraient pour effet de porter un préjudice au Conseil culturel français.

En votant notre amendement, ils atteindront exactement le même objectif. La suppression du paragraphe 2 de l'article 8 aura pour résultat que les règles qui seront, aux articles suivants, rendues applicables aux conseils régionaux deviendront les règles de fonctionnement du Conseil culturel néerlandais et de celui-ci seul, puisque, par le biais de l'article 3, 3°, il fonctionnera en commun avec le Conseil régional néerlandais.

Autrement dit, mes chers collègues, si vous acceptez d'abroger le § 2 de l'article 8, vous atteindrez les objectifs visés par vos amendements, sans porter atteinte au fonctionnement du Conseil culturel français.

Je suis convaincu, je le répète, que si nos collègues du *Socialistische Partij* veulent atteindre les objectifs visés par leurs amendements, ils soutiendront le nôtre qui a aussi, me semble-t-il, le mérite démocratique de placer dans la loi d'application de l'article 107*quater* — c'est le moins qu'on puisse demander —, les trois conseils régionaux sur le même pied. *(Applaudissements sur les bancs du FDF-RW.)*

De Voorzitter. — Het woord is aan minister Calewaert.

De heer Calewaert, Minister van Openbaar Ambt en Institutionele Hervormingen. — Mijnheer de Voorzitter, de tekst van artikel 8 moet in zijn geheel behouden blijven zoals hij is want hij past in de logica van het systeem, bij vergelijking met artikel 3 van het ontwerp. Bijgevolg vragen wij dat het amendement niet wordt aangenomen en dat paragraaf 2 behouden blijft.

De Voorzitter. — Wij stemmen thans over paragraaf 2 van artikel 8.

Nous votons sur le paragraphe 2 de l'article 8.

— Il est procédé au vote nominatif.

Er wordt tot naamstemming overgegaan.

177 membres sont présents.
177 leden zijn aanwezig.
121 votent oui.
121 stemmen ja.
53 votent non.
53 stemmen neen.
3 s'abstiennent.
3 onthouden zich.

Ont voté oui :

Hebben ja gestemd :

MM. Adriaensens, Akkermans, André, Bailly, Basecq, Bataille, Belot, Bogaerts, Bruart, Bury, Busieau, Calewaert, Califice, Canipel, Carpels, Chabert, Claeys, Conrotte, Cooreman, Coppens, Cornelis, Croux, Cudell, Cugnon, Dalem, Daulne, Mme De Backer-Van Ocken, MM. De Baere, De Clercq, Deconinck, De Graeve, Deleeck, Delmotte, Mmes De Loore-Raeymaekers, De Pauw-Deveen, MM. De Rore, De Seranno, De Smeyter, le chevalier de Stexhe, Deworme, Dewulf, Mme D'Hondt-Van Opdenbosch, MM. Donnay, Dulac, le comte du Monceau du Bergendal, Egelmeers, Féaux, Férir, Flagothier, Geens, Gerits, Gijs, Mmes Gillet (Lucienne), Goor-Eyben, MM. Goossens, Gramme, Guillaume (François), Hanin, Mme Hanquet, MM. Hismans, Hostekint, Houben, Hoyaux, Hubin, Kevers, Kuylen, Lacroix, Lagae, Lallemand, Lambiotte, Lavens, Lecoq, Lutgen, Mme Maes-Vanrobaeys, MM. Mainil, Mesotten, Meunier, Nauwelaerts, Mme Nauwelaerts-Thues, M. Noël de Burlin, Mme Panneels-Van Baelen, MM. Paque, Paulus, Mme Pétry, M. Piot, Mme Planckaert-Staessens, MM. Poulain, Poullet, Radoux, Mmes Remy-Oger, Rommel-Souvagie, MM. Seeuws, Smeers, Mme Smitt, MM. Sondag, Spitaels, Mme Staels-Dompas, MM. Sweert, Tilquin, Toussaint (Théo), Mme Turf-De Munter, MM. Vandenabeele, Van den Eynden, Van den Nieuwenhuijzen, Vanderborght, Vangeel, Vangronsveld, Vanhaverbeke, Van Herreweghe, Van Nevel, Vangronsveld, Vanhaverbeke, Van Herreweghe, Van Nevel, Vannieuwenhuyze, Van Spitael, van Waterschoot, Verbist, Vergeylen, Verhaegen, Verleysen, Vernimmen, Wathelet, Wyninckx et Leemans.

Ont voté non :

Hebben neen gestemd :

M. Bascour, Mme Bernaerts-Viroux, MM. Bertrand, Boey, Bonmariage, Bril, Capoen, Cerf, Coen, Cuvelier, Daems, de Bruyne, Decoster, Delpérée, Demuyter, De Rouck, Désir, de Wasseige, D'Haeyer, Dussart, Février, Gillet (Jean), Gillet (Roland), Guillaume (Emile), Henrion, Mme Herman-Michielsens, MM. Humblet, Jorissen, Kenens, Lagasse, Lagneau, Lahaye, Lepaffe, Maes, Mmes Mathieu-Mohin, Mayence-Goossens, MM. Moreaux, Neuray, Nutkewitz, Payfa, Pede, Peeters, Renard, Vandekerckhove, Van den Broeck, Van der Elst, Vanderpoorten, Vandersmissen, Vandezande, Van Elsen, Van Ooteghem, Waltniel et Windels.

Se sont abstenus :

Hebben zich onthouden :

MM. De Kerpel, Lindemans et Storme.

De Voorzitter. — Paragraaf 2 van artikel 8 is dus aangenomen. Bijgevolg is het amendement van de heer Moureaux c.s. niet aangenomen.

Le paragraphe 2 de l'article 8 est adopté. En conséquence, l'amendement de M. Moureaux et consorts n'est pas adopté.

Wij moeten nu stemmen over artikel 8, met de door de heer Vandezande voorgestelde vormwijziging.

Het woord is aan de heer De Bondt voor een stemverklaring.

De heer De Bondt. — Mijnheer de Voorzitter, ik zal artikel 8 niet goedkeuren om twee redenen : ten eerste, omdat ik geen antwoord heb gekregen op de vragen die ik nochtans in grote vriendelijkheid heb gesteld; ten tweede, omdat de Nederlandse tekst zoals hij is gewijzigd, mij geen voldoening geeft.

Ik hoop dat men voor de uitleg van artikel 8 zal steunen op de Franse tekst op basis waarvan de artikelen van de wet van 21 juli 1971 zonder meer aangenomen worden als zijnde de artikelen die de werking bepalen van de Raad bedoeld in artikel 3, 3°, terwijl in de Nederlandse tekst de artikelen over de werking van de beide Raden, die straks zullen worden behandeld, de voorkeur krijgen en de oriëntatie moeten zijn voor de toepassing van de analoge artikelen van de wet van 21 juli 1971.

De Voorzitter. — Ik breng artikel 8 in stemming.

Je mets aux voix l'article 8.

— Il est procédé au vote nominatif.

Er wordt tot naamstemming overgegaan.

177 membres sont présents.
177 leden zijn aanwezig.
121 votent oui.
121 stemmen ja.
53 votent non.
53 stemmen neen.
3 s'abstiennent.
3 onthouden zich.

Ont voté oui :

Hebben ja gestemd :

MM. Adriaensens, Akkermans, André, Bailly, Basecq, Bataille, Belot, Bogaerts, Bruart, Bury, Busieau, Calewaert, Califice, Canipel, Carpels, Chabert, Claeys, Conrotte, Cooreman, Coppens, Cornelis, Croux, Cudell, Cugnon, Dalem, Daulne, Mme De Backer-Van Ocken, MM. De Baere, De Clercq, Deconinck, De Graeve, Deleeck, Delmotte, Mmes De Loore-Raeymaekers, De Pauw-Deveen, MM. De Rore, De Seranno, De Smeyter, le chevalier de Stexhe, Deworme, Dewulf, Mme D'Hondt-Van Opdenbosch, MM. Donnay, Dulac, le comte du Monceau de Bergendal, Egelmeers, Féaux, Férir, Flagothier, Geens, Gerits, Gijs, Mmes Gillet (Lucienne), Goor-Eyben, MM. Goossens, Gramme, Guillaume (François), Hanin, Mme Hanquet, MM. Hismans, Hostekint, Houben, Hoyaux, Hubin, Kevers, Kuylen, Lacroix, Lagae, Lallemand, Lambiotte, Lavens, Lecoq, Lutgen, Mme Maes-Vanrobaeys, MM. Mainil, Mesotten, Meunier, Nauwelaerts, Mme Nauwelaerts-Thues, M. Noël de Burlin, Mme Panneels-Van Baelen, MM. Paque, Paulus, Mme Pétry, M. Piot, Mme Planckaert-Staessens, MM. Poulain, Poullet, Radoux, Mmes Remy-Oger, Rommel-Souvagie, MM. Seeuws, Smeers, Mme Smitt, MM. Sondag, Spitaels, Mme Staels-Dompas, MM. Sweert, Tilquin, Toussaint (Théo), Mme Turf-De Munter, MM. Vandenabeele, Van den Eynden, Van den Nieuwenhuijzen, Vanderborght, Vangeel, Vangronsveld, Vanhaverbeke, Van Herreweghe, Van Nevel, Vannieuwenhuyze, Van Spitael, van Waterschoot, Verbist, Vergeylen, Verhaegen, Verleysen, Vernimmen, Wathelet, Wyninckx et Leemans.

Ont voté non :

Hebben neen gestemd :

M. Bascour, Mme Bernaerts-Viroux, MM. Bertrand, Boey, Bonmariage, Bril, Capoen, Cerf, Coen, Cuvelier, Daems, De Bondt, de Bruyne, Decoster, Delpérée, Demuyter, De Rouck, Désir, de Wasseige, D'Haeyer, Dussart, Février, Gillet (Jean), Gillet (Roland), Guillaume (Emile), Mme Herman-Michielsens, MM. Humblet, Jorissen, Kenens, Lagasse, Lagneau, Lahaye, Lepaffe, Maes, Mmes Mathieu-Mohin, Mayence-Goossens, MM. Moureaux, Neuray, Nutkewitz, Payfa, Pede, Peeters, Renard, Vandekerckhove, Van den Broeck, Van der Elst, Vanderpoorten, Vandersmissen, Vandezande, Van Elsen, Van Ooteghem, Waltniel et Windels.

Se sont abstenus :

Hebben zich onthouden :

MM. De Kerpel, Lindemans et Storme.

De Voorzitter. — De drie voorwaarden zijn vervuld. Derhalve is artikel 8 aangenomen.

L'article 8 est adopté, les trois conditions réquises étant remplies.

Het woord is aan minister Calewaert.

De heer Calewaert, Minister van Openbaar Ambt en Institutionele Hervormingen. — Mijnheer de Voorzitter, de heer De Bondt heeft in zijn uiteenzetting verwezen naar een aantal wetteksten. Hoewel wij zijn betoog in grote lijnen hebben kunnen volgen, zouden we het erg op prijs stellen mocht hij ons een nota bezorgen in verband met deze uiteenzetting.

De heer De Bondt. — Ik verwijs naar de *Parlementaire Handelingen,* Mijnheer de Minister.

De Voorzitter. — De heren Peeters en Jorissen hebben een amendement ingediend dat ertoe strekt een artikel 8*bis* (nieuw) in te voegen dat luidt:

Insérer un article 8*bis* (nouveau) libellé comme suit:

« Les Conseils visés à l'article 3, 2° et 3°, de la présente loi ne peuvent se réunir au même moment. »

Een artikel 8*bis* (nieuw) in te voegen, luidende:

« De Raden bedoeld in artikel 3, 2° en 3°, van deze wet kunnen niet op hetzelfde ogenblik bijeenkomen. »

Het woord is aan de heer Peeters.

De heer Peeters. — Mijnheer de Voorzitter, Mijnheer de Eerste Minister, Heren Ministers, geachte collega's, bij het opstellen van artikel 8 heeft men blijkbaar over het hoofd gezien dat een aantal leden van de Cultuurraad voor de Nederlandse Cultuurgemeenschap ook deel uitmaken van de Gewestraad van het Brussels gewest.

Het zou de werking van beide raden ten zeerste bemoeilijken mochten zij op een zelfde ogenblik vergaderen. Het lijkt ons evident en noodzakelijk een nieuw artikel 8*bis* in te voegen dat luidt: « De Raden bedoeld in artikel 3, 2° en 3°, van deze wet kunnen niet op hetzelfde ogenblik bijeenkomen. » *(Applaus op de banken van de Volksunie).*

De Voorzitter. — Het woord is aan minister Calewaert.

De heer Calewaert, Minister van Openbaar Ambt en Institutionele Hervormingen. — Mijnheer de Voorzitter, het is blijk geven van gezond verstand geen twee vergaderingen met dezelfde leden op hetzelfde ogenblik bijeen te roepen. Volgens mij moeten de Vlaamse leden van de Brusselse Gewestraad er voor zorgen dat zij in de mogelijkheid zijn om de vergaderingen van de Raad van het Brusselse Gewest en van de Cultuurraad voor de Nederlandse Cultuurgemeenschap bij te wonen.

Ik meen dat dit amendement totaal onnodig is.

M. le Président. — Nous passons au vote nominatif sur l'amendement de MM. Peeters en Jorissen.

Wij gaan over tot de naamstemming over het amendement van de heren Peeters en Jorissen.

— Il est procédé au vote nominatif.

Er wordt tot naamstemming overgegaan.

170 membres sont présents.
170 leden zijn aanwezig.
140 votent non.
140 stemmen neen.
27 votent oui.
27 stemmen ja.
3 s'abstiennent.
3 onthouden zich.

En conséquence, l'amendement n'est pas adopté.

Derhalve is het amendement niet aangenomen.

Ont voté non:

Hebben neen gestemd:

MM. Adriaensens, Akkermans, André, Bailly, Basecq, Bataille, Belot, Bertrand, Boey, Bogaerts, Bonmariage, Bruart, Bury, Busieau, Calewaert, Califice, Canipel, Carpels, Cerf, Chabert, Claeys, Coen, Conrotte, Cooreman, Coppens, Cornelis, Croux, Cudell, Cugnon, Dalem, Daulne, Mme De Backer-Van Ocken, MM. De Baere, De Bondt, De Clercq, Deconinck, De Graeve, Deleeck, Delmotte, Mme De Loore-Raeymaekers, MM. Delpérée, Demuyter, Mme De Pauw-Deveen, MM. De Rore, De Seranno, De Smeyter, le chevalier de Stexhe, de Wasseige, Deworme, Dewulf, Mme D'Hondt-Van Opdenbosch, MM. Donnay, Dulac, le comte du Monceau de Bergendal, Dussart, Egelmeers, Féaux, Férir, Flagothier, Geens, Gerits, Gijs, Gillet (Jean), Mmes Gillet (Lucienne), Goor-Eyben, MM. Goossens, Gramme, Guillaume (François), Hanin, Mme Hanquet, MM. Henrion, Hismans, Hostekint, Houben, Hoyaux, Hubin, Humblet, Kuylen, Lagae, Lagasse, Lagneau, Lallemand, Lambiotte, Lavens, Lecoq, Lepaffe, Lutgen, Mme Maes-Vanrobaeys, M. Mainil, Mme Mayence-Goossens, MM. Mesotten, Meunier, Moureaux, Nauwelaerts, Mme Nauwelaerts-Thues, MM. Neuray, Noël de Burlin, Mme Panneels-Van Baelen, MM. Paque, Payfa, Mme Pétry, M. Piot, Mme Planckaert-Staessens, MM. Poulain, Poullet, Radoux, Mme Remy-Oger, M. Renard, Mme Rommel-Souvagie, MM. Seeuws, Smeers, Mme Smitt, MM. Sondag, Spitaels, Mme Staels-Dompas, MM. Sweert, Tilquin, Toussaint (Théo), Mme Turf-De Munter, MM. Vandenabeele, Van den Eynden, Van den Nieuwenhuijzen, Vanderborght, Vangeel, Vangronsveld, Vanhaverbeke, Van Herreweghe, Van Nevel, Vannieuwehuyze, Van Spitaels, van Waterschoot, Verbist, Vergeylen, Verhaegen, Verleysen, Vernimmen, Wathelet, Windels, Wyninckx et Leemans.

Ont voté oui:

Hebben ja gestemd:

M. Bascour, Mme Bernaerts-Viroux, MM. Bril, Capoen, Cuvelier, Daems, Decoster, De Rouck, D'Haeyer, Février, Mme Herman-Michielsens, MM. Jorissen, Kenens, Lahaye, Maes, Nutkewitz, Pede, Peeters, Vandekerckhove, Van den Broeck, Van der Elst, Vanderpoorten, Vandersmissen, Vandezande, Van Elsen, Van Ooteghem et Waltniel.

Se sont abstenus:

Hebben zich onthouden:

MM. De Kerpel, Lindemans et Storme.

De Voorzitter. — Dames en Heren, aan de orde is de bespreking van artikel 9, dat luidt:

Art. 9. § 1er. Chaque Conseil se réunit de plein droit, chaque année, le troisième mercredi d'octobre, à moins qu'il n'ait été réuni antérieurement par le Roi.

Il doit rester réuni chaque année au moins quarante jours.

§ 2. Chaque Conseil peut être convoqué en session extraordinaire par le Roi.

En cas de renouvellement des Chambres ou de l'une d'elles, les Conseils se réunissent de plein droit, en session extraordinaire, le premier mercredi qui suit la constitution de la ou des nouvelles Chambres.

§ 3. Le Roi prononce la clôture de la session.

Le Roi peut ajourner le Conseil. Toutefois, l'ajournement ne peut excéder le terme d'un mois ni être renouvelé dans la même session sans l'assentiment du Conseil.

§ 4. Toute assemblée d'un Conseil qui serait tenue hors du temps de la session des Chambres législatives est nulle de plein droit.

Art. 9. § 1. Elke Raad komt van rechtswege bijeen ieder jaar, de derde woensdag van oktober, tenzij hij reeds voordien door de Koning is bijeengeroepen.

Hij moet ieder jaar ten minste veertig dagen in zitting blijven.

§ 2. De Koning kan iedere Raad in buitengewone zitting bijeenroepen.

In geval van vernieuwing van één of van beide Kamers komen de Raden van rechtswege in buitengewone zitting bijeen, de eerste woensdag die volgt op de samenstelling van één of van beide vernieuwde Kamers.

§ 3. De zitting wordt door de Koning gesloten.

De Koning kan de Raad verdagen. Evenwel mag de verdaging, zonder instemming van de Raad, de termijn van een maand niet overschrijden, noch gedurende een zelfde zitting worden herhaald.

§ 4. Elke vergadering van een Raad die mocht gehouden worden buiten de zitting van de Wetgevende Kamers, is van rechtswege nietig.

Het woord is aan de heer Vandekerckhove.

De heer Vandekerckhove. — Mijnheer de Voorzitter, Mijnheer de Eerste Minister, Dames en Heren, ik wil in deze bespreking over het artikel 9 eerst een vraag stellen die samenhangt met het amendement dat ik heb ingediend in verband met de mogelijkheid van de Koning, dus de uitvoerende macht, om de Raad te verdagen.

Dan wil ik even terugkomen op paragraaf 3 van artikel 3, waarin wordt bepaald: « De bevoegdheden van het Vlaamse Gewest worden uitgeoefend door een Raad, samengesteld uit de leden van de Cultuurraad voor de Nederlandse cultuurgemeenschap... »

Mijn vraag is de volgende. Volgens artikel 9 zou het mogelijk zijn om de Raad te verdagen. Heeft dit nu ook betrekking op de Cultuurraad voor de Nederlandse Cultuurgemeenschap die luidens de wet

van 21 juli 1971 als dusdanig door de Koning, dus de uitvoerende macht, niet kan worden verdaagd, zodanig dat wij hier *in retro* zouden gaan op een vroegere bepaling van de Cultuurraden?

Is het dan mogelijk dat men stelt dat de Cultuurraad dan alleen als Cultuurraad nog zou vergaderen, maar de gewestelijke materies, bijvoorbeeld, niet mag behandelen?

Daarop kreeg ik graag een antwoord. *(Applaus op de banken van de Volksunie.)*

De Voorzitter. — Het woord is aan minister Calewaert.

De heer Calewaert, Minister van Openbaar Ambt en Institutionele Hervormingen. — Mijnheer de Voorzitter, de Raad die hier wordt bedoeld, is wel degelijk de Raad waarvan sprake in paragraaf 3 van artikel 3.

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer Vandekerckhove.

De heer Vandekerckhove. — Mijnheer de Voorzitter, het spijt me, maar ik geloof dat met de toelichting van de minister, mijn vraag niet is beantwoord geworden.

Hetzelfde probleem rees reeds eerder. Er werd, bijvoorbeeld, gevraagd of er twee griffiers zullen zijn. In paragraaf 3 van artikel 3 staat: « De bevoegdheden van het Vlaamse Gewest worden uitgeoefend door een Raad », samengesteld uit de leden van de Cultuurraad voor de Nederlandse cultuurgemeenschap... »

Dit is dus niet de Cultuurraad voor de Nederlandse Cultuurgemeenschap, maar een Raad samengesteld door de leden van die Cultuurgemeenschap.

Mijn vraag is nu of de Raad bedoeld in paragraaf 1 van artikel 9 daar ook onder valt en wanneer zulks niet het geval is, waarom dan de formulering: « Elke Raad... »

De Voorzitter. — Het woord is aan de Eerste minister.

De heer Martens, Eerste Minister. — Mijnheer de Voorzitter, op de Raad bedoeld in paragraaf 3 van artikel 3 zijn van overeenkomstige toepassing de bepalingen van de wet van 21 juli 1971, onverminderd twee artikelen van deze wet, namelijk het artikel 19, paragraaf 1 en paragraaf 4, en artikel 27 van deze wet.

De heer Jorissen. — Wij hebben het allemaal begrepen. *(Men glimlacht.)*

De Voorzitter. — Op artikel 9 stellen de heren Peeters en Jorissen volgend amendement voor:

A. Remplacer le texte du § 1er de cet article par la disposition suivante:

« § 1er. Les Conseils régionaux visés à l'article 3, 1° et 2°, de cette loi, se réunissent de plein droit, chaque année, le troisième mercredi d'octobre, à moins qu'ils n'aient été réunis antérieurement par le Roi.

Le Conseil visé à l'article 3, 3°, se réunit, chaque année, le troisième mardi d'octobre, en application de l'article 6 de la loi du 21 juillet 1971 sur les compétences et le fonctionnement des Conseils culturels de la Communauté culturelle néerlandaise et de la Communauté culturelle française, à moins qu'il n'ait été réuni antérieurement par le Roi. »

A. Paragraaf 1 van dit artikel te vervangen als volgt:

« § 1. De in artikel 3, 1° en 2°, van deze wet bedoelde Gewestraden komen van rechtswege bijeen ieder jaar, de derde woensdag van oktober, tenzij wanneer zij reeds voordien door de Koning werden bijeengeroepen.

De in artikel 3, 3°, bedoelde Raad komt, in uitvoering van artikel 6 van de wet van 21 juli 1971 betreffende de bevoegdheid en de werking van de Cultuurraden voor de Nederlandse Cultuurgemeenschap en van de Franse Cultuurgemeenschap, bijeen ieder jaar, de derde dinsdag van oktober, behalve wanneer hij door de Koning voordien is bijeengeroepen. »

B. Remplacer le deuxième alinéa du § 2 de cet article par la disposition suivante:

« En cas de renouvellement des Chambres ou de l'une d'elles, les Conseils se réunissent de plein droit:

a) Pour ce qui concerne les Conseils visés à l'article 3, 1° et 2°, de la présente loi, le premier mercredi qui suit la constitution de la ou des nouvelles Chambres;

b) Pour ce qui concerne le Conseil visé à l'article 3, 3°, de la présente loi, le premier mardi qui suit la constitution de la ou des nouvelles Chambres. »

B. Paragraaf 2, tweede lid, te vervangen als volgt:

« In geval van vernieuwing van één of van beide Kamers komen de Raden van rechtswege bijeen:

a) Wat betreft de Raden bedoeld in artikel 3, 1° en 2°, van deze wet, de eerste woensdag die volgt op de samenstelling van één of van beide vernieuwde Kamers;

b) Wat betreft de Raad bedoeld in artikel 3, 3°, van deze wet, de eerste dinsdag die volgt op de samenstelling van één of van beide vernieuwde Kamers. »

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer Peeters.

De heer Peeters. — Mijnheer de Voorzitter, Mijnheer de Eerste Minister, Heren Ministers, geachte collega's, het is nogal evident dat leden die tegelijkertijd deel uitmaken van de Nederlandse Cultuurraad voor de Nederlandse cultuurgemeenschap en van de Gewestraad van het Brusselse hoofdstedelijk gewest, niet tegelijk aan deze twee vergaderingen kunnen deelnemen.

Bovendien lijkt het ons weinig zinvol een parlementaire assemblée enige verplichting op te leggen inzake de duur van haar zittingen. Gezien de samenstelling van de voor het Vlaams gewest bevoegde Raad is er dan ook geen reden om de bepalingen van de wet van 21 juli 1971 te wijzigen.

Daarom stellen wij voor paragraaf 1 van dit artikel te vervangen als volgt:

« § 1. De in artikel 3, 1° en 2°, van deze wet bedoelde Gewestraden komen van rechtswege bijeen ieder jaar, de derde woensdag van oktober, tenzij wanneer zij reeds voordien door de Koning werden bijeengeroepen.

De in artikel 3, 3°, bedoelde Raad komt, in uitvoering van artikel 6 van de wet van 21 juli 1971 betreffende de bevoegdheid en de werking van de Cultuurraden voor de Nederlandse Cultuurgemeenschap en van de Franse Cultuurgemeenschap, bijeen ieder jaar, de derde dinsdag van oktober, behalve wanneer hij door de Koning voordien is bijeengeroepen. »

Met dezelfde motivering stellen mij voor:

B. Paragraaf 2, tweede lid, te vervangen als volgt:

« In geval van vernieuwing van één of van beide Kamers komen de Raden van rechtswege bijeen:

a) Wat betreft de Raden bedoeld in artikel 3, 1° et 2°, van deze wet, de eerste woensdag die volgt op de samenstelling van één of van beide vernieuwde Kamers;

b) Wat betreft de Raad bedoeld in artikel 3, 3°, van deze wet, de eerste dinsdag die volgt op de samenstelling van één of van beide vernieuwde Kamers. »

Zo willen wij voorkomen dat een lid dat tegelijkertijd deel uitmaakt van beide Raden, het mogelijk te maken om beide vergaderingen bij te wonen. *(Applaus op de banken van de Volksunie.)*

De Voorzitter. — Het woord is aan minister Calewaert.

De heer Calewaert, Minister van Openbaar Ambt en Institutionele Hervormingen. — Mijnheer de Voorzitter, de regering vraagt dat de Senaat dit amendement niet zou aannemen, omdat er geen wijzigingen worden aangebracht aan de werking van de Cultuurraden.

M. le Président. — Nous passons au vote sur l'amendement de MM. Peeters et Jorissen.

Wij gaan over tot de stemming over het amendement van heren Peeters en Jorissen.

— Il est procédé au vote nominatif.

Er wordt tot naamstemming overgegaan.

177 membres sont présents.
177 leden zijn aanwezig.
145 votent non.
145 stemmen neen.
29 votent oui.
29 stemmen ja.
3 s'abstiennent.
3 onthouden zich.

En conséquence, l'amendement n'est pas adopté.

Derhalve is het amendement niet aangenomen.

Ont voté non:

Hebben neen gestemd:

Adriaensens, Akkermans, André, Bailly, Basecq, Bataille, Belot, Bertrand, Bogaerts, Bonmariage, Bruart, Bury, Busieau, Calewaert,

Califice, Canipel, Carpels, Cerf, Chabert, Claeys, Coen, Conrotte, Cooreman, Coppens, Cornelis, Croux, Cudell, Cugnon, Dalem, Daulne, Mme De Backer-Van Ocken, MM. De Baere, De Clercq, Deconinck, De Graeve, Deleeck, Delmotte, Mme De Loore-Raeymaekers, MM. Delpérée, Demuyter, Mme De Pauw-Deveen, MM. De Rore, De Seranno, Désir, De Smeyter, le chevalier de Stexhe, de Wasseige, Deworme, Dewulf, Mme D'Hondt-Van Opdenbosch, MM. Donnay, Dulac, le comte du Monceau de Bergendal, Dussart, Egelmeers, Féaux, Férir, Flagothier, Geens, Gerits, Gijs, Gillet (Jean), Mme Gillet (Lucienne), M. Gillet (Roland), Mme Goor-Eyben, MM. Goossens, Gramme, Guillaume (Emile), Guillaume (François), Hanin, Mme Hanquet, MM. Henrion, Hismans, Hostekint, Houben, Hoyaux, Hubin, Humblet, Kevers, Kuylen, Lacroix, Lagae, Lagasse, Lagneau, Lallemand, Lambiotte, Lavens, Lecoq, Lepaffe, Lutgen, Mme Maes-Vanrobaeys, M. Mainil, Mmes Mathieu-Mohin, Mayence-Goossens, MM. Mesotten, Meunier, Moureaux, Nauwelaerts, Mme Nauwelaerts-Thues, MM. Neuray, Noël de Burlin, Mme Panneels-Van Baelen, MM. Paque, Paulus, Payfa, Mme Pétry, M. Piot, Mme Planckaert-Staessens, MM. Poulain, Poullet, Radoux, Mme Remy-Oger, M. Renard, Mme Rommel-Souvagie, MM. Seeuws, Smeers, Mme Smitt, MM. Sondag, Spitaels, Mme Staels-Dompas, MM. Storme, Sweert, Tilquin, Toussaint (Théo), Mme Turf-De Munter, MM. Vandenabeele, Van den Eynden, Van den Nieuwenhuijzen, Vanderborght, Vangeel, Vangronsveld, Vanhaverbeke, Van Herreweghe, Van Nevel, Vannieuwenhuyze, Van Spitael, van Waterschoot, Verbist, Vergeylen, Verleysen, Vernimmen, Wathelet, Windels, Wyninckx et Leemans.

Ont voté oui :

Hebben ja gestemd :

M. Bascour, Mme Bernaerts-Viroux, MM. Boey, Bril, Capoen, Cuvelier, Daems, de Bruine, Decoster, De Rouck, D'Haeyer, Février, Mme Herman-Michielsens, MM. Jorissen, Kenens, Lahaye, Maes, Nutkewitz, Pede, Peeters, Vandekerckhove, Van den Broeck, Van der Elst, Vanderpoorten, Vandersmissen, Vandezande, Van Elsen, Van Ooteghem et Waltniel.

Se sont abstenus :

Hebben zich onthouden :

MM. De Bondt, De Kerpel et Lindemans.

De heer Windels. — Mijnheer de Voorzitter, ik heb per vergissing op de plaats van de heer De Bondt gestend.

De Voorzitter. — Akte wordt u daarna gegeven.

Op artikel 9 stellen de heren Maes, Van Ooteghem en Vandezande volgend amendement voor :

In § 3 van dit artikel de woorden « De Koning kan de Raad verdagen » te vervangen door « De Koning kan een Raad verdagen » en de woorden « instemming van de betrokken Raad ».

Au § 3 de cet article, remplacer les mots « Le Roi peut ajourner le Conseil » par les mots « Le Roi peut ajourner un Conseil » et les mots « assentiment du Conseil » par les mots « assentiment du Conseil concerné ».

Het woord is aan de heer Maes.

De heer Maes. — Mijnheer de Voorzitter, Mijnheer de Eerste Minister, Heren Ministers, geachte collega's, in paragraaf 3 van artikel 9 staat : « De Koning kan de Raad verdagen. »

Ik veronderstel dat het de bedoeling is dat de Koning om het even welke van de drie Raden kan verdagen. Maar, dan verwijs ik hier naar artikel 3, waar in alinea 1 staat dat er voor het Waalse gewest een gewestraad is, hierna « de Raad » genoemd, en naar alinea 2, waar staat dat er voor het Brusselse gewest eveneens een gewestraad is, hierna « de Raad » genoemd. Tot zover is alles in orde.

In artikel 3 staat echter nergens dat de Vlaamse gewestraad in het vervolg « de Raad » wordt genoemd. Wanneer dan in artikel 9 wordt gezegd : « De Koning kan de Raad verdagen », slaat dat naar mijn mening wel op de Waalse en op de Brusselse Raad, maar niet op de Vlaamse gewestraad.

De Voorzitter. — Het woord is aan minister Calewaert.

De heer Calewaert, Minister van Openbaar Ambt en Institutionele Hervormingen. — Mijnheer de Voorzitter, de punten 1 en 2 van artikel 3 van het ontwerp bepalen inderdaad dat er een gewestraad is voor het Waalse gewest, « de Raad » genoemd, en een gewestraad voor het Brussels gewest, eveneens « de Raad » genoemd. Deze vormgeving werd ingevoerd om onnodige en ingewikkelde verwarringen en herhalingen te voorkomen, zoals trouwens uitdrukkelijk blijkt uit het verslag.

De teksten zouden aan duidelijkheid niet winnen indien de voorgestelde amendementen op artikel 9 en op een reeks volgende artikelen zouden worden aanvaard.

Wij vragen dus dat de Senaat dit amendement niet zou aannemen.

M. le Président. — Nous passons au vote sur l'amendement de MM. Maes, Van Ooteghem et Vandezande.

Wij gaan over tot de stemming over het amendement van de heren Maes, Van Ooteghem en Vandezande.

— Il est procédé au vote nominatif.

Er wordt tot naamstemming overgegaan.

173 membres sont présents.
173 leden zijn aanwezig.
159 votent non.
159 stemmen neen.
12 votent oui.
12 stemmen ja.
2 s'abstiennent.
2 onthouden zich.

En conséquence, l'amendement n'est pas adopté.

Derhalve is het amendement niet aangenomen.

Ont voté non :

Hebben neen gestemd :

MM. Adriaensens, Akkermans, André, Bailly, Bascour, Basecq, Bataille, Belot, Mme Bernaerts-Viroux, MM. Bertrand, Boey, Bogaerts, Bonmariage, Bril, Bruart, Bury, Busieau, Calewaert, Califice, Canipel, Carpels, Cerf, Chabert, Claeys, Coen, Conrotte, Cooreman, Coppens, Cornelis, Cudell, Cugnon, Cuvelier, Daems, Dalem, Daulne, Mme De Backer-Van Ocken, MM. De Baere, De Clercq, Deconinck, Decoster, De Graeve, Deleeck, Delmotte, Mme De Loore-Raeymaekers, MM. Delpérée, Demuyter, Mme De Pauw-Deveen, MM. De Rore, De Seranno, Désir, De Smeyter, le chevalier de Stexhe, de Wasseige, Deworme, Dewulf, D'Haeyer, Mme D'Hondt-Van Opdenbosch, MM. Donnay, Dulac, le comte du Monceau de Bergendal, Dussart, Egelmeers, Féaux, Férir, Février, Flagothier, Geens, Gerits, Gijs, Gillet (Jean), Mme Gillet (Lucienne), Gillet (Roland), Mme Goor-Eyben, MM. Goossens, Gramme, Guillaume (Emile), Guillaume (François), Hanin, Mme Hanquet, M. Henrion, Mme Herman-Michielsens, MM. Hismans, Hostekint, Houben, Hoyaux, Hubin, Humblet, Kenens, Kevers, Kuylen, Lacroix, Lagae, Lagasse, Lagneau, Lahaye, Lallemand, Lambiotte, Lavens, Lecoq, Lepaffe, Lutgen, Mme Maes-Vanrobaeys, M. Mainil, Mmes Mathieu-Mohin, Mayence-Goossens, MM. Mesotten, Meunier, Moureaux, Nauwelaerts, Mme Nauwelaerts-Thues, MM. Neuray, Noël de Burlin, Mme Panneels-Van Baelen, MM. Paque, Paulus, Payfa, Pede, Mme Pétry, M. Piot, Mme Planckaert-Staessens, MM. Poulain, Poullet, Radoux, Mme Remy-Oger, M. Renard, Mme Rommel-Souvagie, MM. Seeuws, Smeers, Mme Smitt, MM. Sondag, Spitaels, Mme Staels-Dompas, MM. Sweert, Tilquin, Toussaint (Théo), Mme Turf-De Munter, MM. Vandenabeele, Van den Broeck, Van den Eynden, Van den Nieuwenhuijzen, Vanderborght, Vanderpoorten, Vandermissen, Vangeel, Vangronsveld, Vanhaverbeke, Van Herreweghe, Van Nevel, Vannieuwenhuyze, Van Spitael, van Waterschoot, Verbist, Vergeylen, Verleysen, Vernimmen, Waltniel, Wathelet, Windels et Leemans.

Ont voté oui :

Hebben ja gestemd :

MM. Capoen, de Bruyne, De Rouck, Jorissen, Maes, Nutkewitz, Peeters, Vandekerckhove, Van der Elst, Vandezande, Van Elsen et Van Ooteghem.

Se sont abstenus :

Hebben zich onthouden :

MM. De Kerpel et Lindemans.

De Voorzitter. — Op dit artikel stellen de heren Vandekerckhove en Jorissen volgend amendement voor :

Au § 3 de cet article, supprimer les mots : « Le Roi peut ajourner le Conseil. Toutefois, l'ajournement ne peut excéder le terme d'un mois ni être renouvelé dans la même session sans l'assentiment du Conseil. »

In § 3 van dit artikel te doen vervallen de woorden « De Koning kan de Raad verdagen. Evenwel mag de verdaging, zonder instemming van de Raad, de termijn van een maand niet overschrijden, noch gedurende een zelfde zitting worden herhaald ».

Het woord is aan de heer Vandekerckhove.

De heer Vandekerckhove. — Mijnheer de Voorzitter, Mijnheer de Eerste Minister, Heren Ministers, geachte collega's, ik moet eerlijk toegeven dat ik de snelle vergelijkende opsomming tussen het ontwerp van bijzondere Gewest- en Gemeenschapswet en de wet van 21 juli 1971 niet heb kunnen volgen. Daarom zou ik duidelijk de vraag willen stellen of dit invloed heeft op de Cultuurraad. Kan de regering, bijvoorbeeld, de Cultuurraad voor de Nederlandse Cultuurgemeenschap laten vergaderen, behalve voor punten van gewestelijke aard?

Ten tweede, wil ik er de aandacht op vestigen dat in dat geval de bevoogding van de uitvoerende macht op de Gewestraden dan wrij groot zou zijn. Zodoende zouden zij bijna tot op het niveau van de provincieraden worden gedevalueerd. Om die redenen stel ik de vraag of dit invloed heeft op de Cultuurraad.

De Voorzitter. — Het woord is aan minister Calewaert.

De heer Calewaert, Minister van Openbaar Ambt en Institutionele Hervormingen. — Mijnheer de Voorzitter, de Cultuurraad voor de Nederlandse Cultuurgemeenschap kan inderdaad van rechtswege op zich zelf vergaderen. Dit zal ook in de toekomst zo zijn.

Wanneer men in artikel 9 zegt dat de Koning iedere Raad in buitengewone zitting kan bijeenroepen, ofwel verdagen, dan is dit gegrond. De Koning maakt inderdaad deel uit van de wetgevende macht en zittingen openen en sluiten behoort tot de prerogatieven van de Koning.

Om deze redenen vragen wij dat de Senaat dit amendement niet aanneemt.

M. le Président. — Nous passons au vote sur l'amendement de MM. Vandekerckhove et Jorissen.

Wij gaan over tot de stemming over het amendement van de heren Vandekerckhove en Jorissen.

— Il est procédé au vote nominatif.

Er wordt tot naamstemming overgegaan.

179 membres sont présents.
179 leden zijn aanwezig.
150 votent non.
150 stemmen neen.
25 votent oui.
25 stemmen ja.
4 s'abstiennent.
4 onthouden zich.

En conséquence, l'amendement n'est pas adopté.

Derhalve is het amendement niet aangenomen.

Ont voté non:

Hebben neen gestemd:

MM. Adriaensens, Akkermans, André, Bailly, Bascour, Basecq, Bataille, Belot, Mme Bernaerts-Viroux, MM. Boey, Bogaerts, Bril, Bruart, Bury, Busieau, Calewaert, Califice, Canipel, Carpels, Chabert, Claeys, Coen, Conrotte, Cooreman, Coppens, Cornelis, Croux, Cudell, Cugnon, Cuvelier, Daems, Dalem, Daulne, Mme De Backer-Van Ocken, MM. De Baere, De Clercq, Deconinck, Decoster, De Graeve, Deleeck, Delmotte, Mme De Loore-Raeymaekers, M. Demuyter, Mme De Pauw-Deveen, MM. De Rore, Descamps, De Seranno, De Smeyter, le chevalier de Stexhe, Deworme, Dewulf, D'Haeyer, Mme D'Hondt-Van Opdenbosch, MM. Donnay, Dulac, le comte du Monceau de Bergendal, Dussart, Egelmeers, Féaux, Férir, Février, Flagothier, Geens, Gerits, Gijs, Gillet (Jean), Mmes Gillet (Lucienne), Goor-Eyben, Hanquet, M. Henrion, Mme Herman-Michielsens, MM. Hismans, Hostekint, Houben, Hoyaux, Hubin, Kenens, Kevers, Kuylen, Lacroix, Lagae, Lagneau, Lahaye, Lallemand, Lambiotte, Lavens, Lecoq, Lutgen, Mme Maes-Vanrobaeys, M. Mainil, Mme Mayence-Gossens, MM. Mesotten, Meunier, Nauwelaerts, Mme Nauwelaerts-Thues, MM. Noël de Burlin, Nutkewitz, Mme Panneels-Van Baelen, MM. Paque, Paulus, Pede, Mme Pétry, M. Piot, Mme Planckaert-Staessens, MM. Poulain, Poullet, Radoux, Mme Remy-Oger, M. Renard, Mme Rommel-Souvagie, MM. Seeuws, Smeers, Mme Smitt, MM. Sondag, Spitaels, Mme Staels-Dompas, MM. Storme, Sweert, Tilquin, Toussaint (Théo), Mme Turf-De Munter, MM. Vandenabeele, Van den Broeck, Van den Eynden, Van den Nieuwenhuijzen, Vanderborght, Vanderpoorten, Vandersmissen, Vangeel, Vangronsveld, Vanhaverbeke, Van Herreweghe, Van Nevel, Vannieuwenhuyze, Van Spitael, van Waterschoot, Verbist, Vergeylen, Verhaegen, Verleysen, Vernimmen, Waltniel, Wathelet, Windels, Wvninckx et Leemans.

Ont voté oui:

Hebben ja gestemd:

MM. Bertrand, Bonmariage, Capoen, Cerf, de Bruyne, Delpérée, De Rouck, Désir, de Wasseige, Gillet (Roland), Guillaume (Emile), Humblet, Lagasse, Lepaffe, Maes, Mme Mathieu-Mohin, MM. Moureaux, Neuray, Payfa, Peeters, Vandekerckhove, Van der Elst, Vandezande, Van Elsen et Van Ooteghem,

Se sont abstenus:

Hebben zich onthouden:

MM. De Bondt, De Kerpel, Jorissen et Lindemans.

De Voorzitter. — Ik verzoek de leden die zich hebben onthouden de reden van hun onthouding mede te delen.

De heer De Bondt. — Mijnheer de Voorzitter, rekening houdend met het feit dat de dag naar zijn einde nijgt, is het niet uitgesloten dat sommige, onder ons wat vermoeid worden. Dat geldt ook voor de ministers. Ik heb mij echter onthouden, om te kunnen verklaren dat artikel 9 betrekking heeft op de Raad van het Brusselse Gewest en op de Waalse Raad, maar niet op de Raad bedoeld in het 3° van artikel 3. Alles wat in artikel 9 over de twee hogergenoemde Raden wordt gezegd, staat eveneens vermeld in het artikel 6 van de wet van 21 juli 1971. Het antwoord van de minister Calewaert, aan de heer Vandekerckhove laat daarover zekere twijfels bestaan, maar ik neem aan dat het niet de bedoeling van de minister was die twijfels in stand te houden.

De heer Jorissen. — Mijnheer de Voorzitter, ik heb mij onthouden om mijn verbazing uit te drukken. Sommige collega's schijnen heel goede vrienden te hebben ofwel zeer lange armen en vingers. Bij een vluchtig overzicht heb ik meer dan een dozijn lege fauteuils geteld en er zijn maar drie afwezigen op het bord vermeld.

De Voorzitter. — Mijnheer Jorissen, die donkere vlekken zijn de plaatsen van minister-senatoren die niet vanop hun plaats van senator stemmen, maar wel vanop de regeringsbanken.

De heer Jorissen. — Mijnheer de Voorzitter, dan zijn de ministers toch zeer donkere vlekken. *(Gelach.)*

De Voorzitter. — Het woord is aan minister Calewaert.

De heer Calewaert, Minister van Openbaar Ambt en Institutionele Hervormingen. — Mijnheer de Voorzitter, geachte collega's, in zover door mijn zoëven gegeven antwoord enige dubbelzinnigheid zou bestaan, beaam ik, om de zaken duidelijk te stellen, integraal wat de heer De Bondt heeft gezegd.

M. le Président. — M. Moureaux et consorts proposent de supprimer le § 4 de l'article 9.

La parole est à M. Moureaux.

M. Moureaux. — Monsieur le Président, chers collègues, au risque de passer pour un maniaque du retour aux sources, je voudrais proposer au Sénat de revenir au texte initial du gouvernement. Je suppose que je serai suivi avec enthousiasme, en tout cas par la majorité.

Notre collègue de Stexhe, toujours lui *(sourires)*, a obtenu l'ajout en commission d'un paragraphe 4 à l'article 9, ancien article 8, disant: « Toute assemblée d'un Conseil qui serait tenue hors du temps de la session des Chambres législatives est nulle de plein droit. » C'est ce texte que nous proposons de supprimer.

Ceci nous donnerait l'occasion de faire du bon travail parlementaire en démontrant que les amendements ne sont pas nécessairement rejetés en fonction de la personne ou du parti dont ils émanent, mais sont examinés avec le souci de bien légiférer. En effet, l'omission de ce paragraphe 4 ne risque pas d'avoir des conséquences politiques aussi inquiétantes que celles du rejet de l'article 5. Le mécanisme prévu dans la loi pourrait parfaitement fonctionner sans cette disposition coercitive qui empêche la validité des réunions des conseils régionaux hors du temps des sessions des Chambres législatives.

Dans l'état actuel du fonctionnement des Chambres législatives, dont les sessions sont pratiquement perpétuelles puisqu'une session s'ouvre au lendemain de la clôture de la précédente, l'abrogation ou le maintien de l'alinéa dont nous discutons n'a pas de portée immédiate. Elle pourrait avoir une portée réelle si, dans l'avenir, on a le souci de permettre aux parlementaires qui composeront les assemblées régionales d'accomplir leur travail correctement dans l'une et l'autre assemblée.

Dans la pratique, il devrait être possible d'envisager de réserver un certain nombre de jours ou de semaines de l'année aux réunions des conseils régionaux. Ceci permettrait d'éviter que les parlementaires qui sont déjà membres de conseils culturels et éprouvent souvent bien des difficultés à suivre les travaux de deux assemblées et des commissions qui en sont l'émanation, soient empêchés d'assister à l'une de ces réunions. Nous connaissons tous cette course d'une commission à l'autre pour assurer le *quorum*. Dans l'intérêt même du fonctionnement du Parlement national, d'une part, des futurs conseils régionaux, d'autre part, il faudrait permettre une certaine souplesse et faire en sorte que certains jours de sessions soient réservés uniquement aux conseils régionaux.

Si vous adoptez le point 4, ajouté en commission à l'initiative de M. de Stexhe, cette possibilité n'existera pas. Or, il faut la créer et la rendre possible.

Je demande donc au Sénat, sans se prononcer aujourd'hui même sur le principe de ce fonctionnement bilatéral, des conseils régionaux par rapport aux assemblées, de nous laisser au moins expérimenter cette hypothèse.

Je crois que vous serez unanimes à supprimer le paragraphe 4 de l'article 8 qui ne présente vraiment aucun intérêt. Au contraire, il risque de brider les conseils régionaux dans l'efficacité de leur fonctionnement qui, je le suppose, est le souci de tous les membres de cette assemblée. *(Applaudissements sur les bancs du FDF-RW.)*

M. le Président. — La parole est au chevalier de Stexhe.

M. le chevalier de Stexhe. — Monsieur le Président, je ne serai pas très long mais M. Moureaux m'ayant aimablement provoqué, je crois nécessaire de lui répondre. Je constate dans la justification de son amendement que ce texte prévoit qu'aucune nécessité juridique ou pratique ne justifie la nullité des décisions prises par un conseil régional lors d'une réunion tenue hors du temps de la session des Chambres législatives.

Il nous propose de retourner aux sources. Je me permets de lui rappeler que depuis le premier régime parlementaire je crois, depuis la première République française, pareil texte se trouve dans les textes institutionnels et notamment dans la Constitution belge, et en 1970.

C'est ainsi que nous parlons souvent de l'article *59bis* mais l'article 59 qui le précède immédiatement, stipule: «Toute assemblée du Sénat qui serait tenue hors du temps de la session de la Chambre des représentants est nulle de plein droit.»

Nous avons été amenés en 1970, lors de l'adoption de l'article *59bis*, à déterminer les dispositions constitutionnelles, qui seraient rendues applicables aux conseils culturels.

Relisez l'article *59bis*, § 1er, en finale. On y parle des dispositions constitutionnelles applicables aux Conseils culturels et l'on cite textuellement la référence à l'article 59 de la Constitution.

Cette disposition a été adoptée à l'unanimité en 1971, en ce compris vos amis politiques, Monsieur Moureaux.

De même, l'article 7 de la loi du 21 juillet 1971 prévoit que: «Toute assemblée d'un conseil culturel qui serait tenue hors du temps de la session des Chambres législatives est nulle de plein droit.»

Lorsque la justification de votre amendement indique que le texte n'aurait «aucune nécessité pratique», j'attire votre attention sur le fait que le rôle du conseil régional flamand s'exerce par le Conseil culturel de la Communauté néerlandaise, or celui-ci, en vertu de l'article 7 de la loi du 21 juillet 1971, loi à majorité spéciale, ne peut tenir de réunion pendant une autre période que celle de la session des Chambres législatives.

Par conséquent, à suivre votre amendement, le conseil régional wallon et le conseil régional bruxellois pourraient tenir réunion. Par contre, le conseil régional flamand, intégré dans le Conseil culturel, ne pourrait pas tenir de réunion, puisque la loi est extrêmement précise à ce sujet et interdit expressément que toute assemblée d'un conseil culturel soit tenue hors de la période de session des Chambres législatives.

Il y a donc là à la fois des objections d'ordre juridique et d'ordre pratique. J'espérais vous convaincre, mais je crois malheureusement ne pas y être encore parvenu cette fois-ci.

M. Moureaux. — Ces mêmes conseils...

M. le chevalier de Stexhe. — Relisez les articles que nous avons adoptés, Monsieur Moureaux.

M. Moureaux. — C'est anticonstitutionnel.

M. le chevalier de Stexhe. — Pas du tout. C'est exactement l'application de la Constitution.

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer De Bondt.

De heer De Bondt. — Mijnheer de Voorzitter, Mijnheer de Eerste Minister, Dames en Heren, geachte collega's, ik maak u erop attent dat het amendement van de heer Moureaux, evenals de tekst van § 4 van artikel 9 geen enkel praktisch belang hebben.

Sinds ik lid ben van de Senaat, vanaf 1968, werden de zittijden van de Wetgevende Kamers niet door de Koning gesloten. Dat wil zeggen dat elk van de beide Kamers, als tak van de wetgevende macht, op elk ogenblik kan besluiten te vergaderen.

Het is juist dat er in de tekst van § 4 van artikel 9 een regressie is ten aanzien van wat voorkwam bijvoorbeeld in het wetsontwerp nr. 461, dat uitvoering heeft gegeven aan het Egmontpakt. In dat wetsontwerp waren de bepalingen van de wet van 21 juli 1971 niet opgenomen met betrekking tot de onmogelijkheid om te vergaderen tijdens de periode dat de Wetgevende Kamers niet bijeenkomen; dezelfde regel gold voor de gewestraden omdat er in dat wetsontwerp nr. 461 een hogere graad van autonomie werd toegekend aan de gewesten en de gemeenschappen.

Het is op instigatie van de heer de Stexhe dat de paragraaf 4 werd ingelast. Het is ongetwijfeld naar aanleiding van een reflex in conservatieve richting, namelijk van het beperken van de autonomie van de gewesten en de gemeenschappen, dat deze paragraaf 4 aan artikel 9 is toegevoegd.

De heer Moureaux moet niet wanhopen. Zijn amendement zal niet worden goedgekeurd. Ik zal er ook tegenstemmen, vermits ik elk amendement van de oppositie verwerp. *(Gelach.)*

De heer Moureaux moet zich daarover niet beklagen, want zijn amendement heeft geen enkel practisch gevolg omdat de zittijden toch niet worden gesloten.

Toch mag niet lijken alsof door het goedkeuren van artikel 9 wantrouwen zou ontstaan tegenover het autonome optreden van de gewestraden. Dat zou een slechte indruk maken inzake de autonomiegedachte. *(Ironische uitroepingen op de banken van het FDF-RW.)*

M. le Président. — Nous passons au vote sur le paragraphe 4 de l'article 9.

L'adoption de cet article implique le rejet de l'emendement de M. Moureaux.

Wij stemmen nu over paragraaf 4 van artikel 9.

De goedkeuring van deze paragraaf impliceert de verwerping van het amendement van de heer Moureaux.

— Il est procédé au vote nominatif.

Er wordt tot naamstemming overgegaan.

177 membres sont présents.
177 leden zijn aanwezig.
120 votent oui.
120 stemmen ja.
54 votent non.
54 stemmen neen.
3 s'abstiennent.
3 onthouden zich.

En conséquence, le paragraphe 4 est adopté.

Derhalve is de paragraaf 4 aangenomen.

Ont voté oui:

Hebben ja gestemd:

MM. Adriaensens, Akkermans, André, Bailly, Basecq, Bataille, Belot, Bogaerts, Bruart, Bury, Busieau, Calewaert, Califice, Canipel, Carpels, Chabert, Claeys, Conrotte, Cooreman, Coppens, Cornelis, Croux, Cudell, Cugnon, Dalem, Daulne, Mme De Backer-Van Ocken, MM. De Baere, De Clercq, Deconinck, De Graeve, Deleeck, Delmotte, Mmes De Loore-Raeymaekers, De Pauw-Deveen, MM. De Rore, De Seranno, De Smeyter, le chevalier de Stexhe, Deworme, Dewulf, Mme D'Hondt-Van Opdenbosch, MM. Donnay, Dulac, le comte du Monceau de Bergendal, Egelmeers, Féaux, Férir, Flagothier, Geens, Gerits, Gijs, Mmes Gillet (Lucienne), Goor-Eyben, MM. Goossens, Gramme, Guillaume (François), Hanin, Mme Hanquet, MM. Hismans, Hostekint, Houben, Hoyaux, Hubin, Kevers, Kuylen, Lacroix, Lagae, Lallemand, Lambiotte, Lecoq, Lutgen, Mme Maes-Vanrobaeys, MM. Mainil, Mesotten, Meunier, Nauwelaerts, Mme Nauwelaerts-Thues, M. Noël de Burlin, Mme Panneels-Van Baelen, MM. Paque, Paulus, Mme Pétry, M. Piot, Mme Planckaert-Staessens, MM. Poulain, Poullet, Radoux, Mmes Remy-Oger, Rom-

mel-Souvagie, MM. Seeuws, Smeers, Mme Smitt, MM. Sondag, Spitaels, Mme Staels-Dompas, MM. Sweert, Tilquin, Toussaint (Théo), Mme Turf-De Munter, MM. Vandenabeele, Van den Eynden, Van den Nieuwenhuijzen, Vanderborght, Vangeel, Vangronsveld, Vanhaverbeke, Van Herreweghe, Van Nevel, Vannieuwenhuyze, Van Spitael, van Waterschoot, Verbist, Vergeylen, Verhaegen, Verleysen, Vernimmen, Windels, Wyninckx et Leemans.

Ont voté non :

Hebben neen gestemd :

M. Bascour, Mme Bernaerts-Viroux, MM. Bertrand, Boey, Bonmariage, Bril, Capoen, Cerf, Coen, Cuvelier, Daems, de Bruyne, Decoster, Delpérée, Demuyter, De Rouck, Descamps, Désir, de Wasseige, D'Haeyer, Dussart, Février, Gillet (Jean), Gillet (Roland), Guillaume (Emile), Henrion, Mme Herman-Michielsens, MM. Humblet, Jorissen, Kenens, Lagasse, Lagneau, Lahaye, Lepaffe, Maes, Mmes Mathieu-Mohin, Mayence-Goossens, MM. Moureaux, Neuray, Nutkewitz, Payfa, Pede, Peeters, Renard, Vandekerckhove, Van den Broeck, Van der Elst, Vanderpoorten, Vandersmissen, Vandezande, Van Elsen, Van Ooteghem, Waltniel et Wathelet.

Se sont abstenus :

Hebben zich onthouden :

MM. De Kerpel, Lindemans et Storme.

De Voorzitter. — Wij gaan nu over tot de stemming over artikel 9.

Nous passons au vote sur l'article 9.

— Il est procédé au vote nominatif.

Er wordt tot naamstemming overgegaan.

179 membres sont présents.
179 leden zijn aanwezig.
124 votent oui.
124 stemmen ja.
52 votent non.
52 stemmen neen.
3 s'abstiennent.
3 onthouden zich.

Ont voté oui :

Hebben ja gestemd :

MM. Adriaensens, Akkermans, André, Bailly, Basecq, Bataille, Belot, Bogaerts, Bruart, Bury, Busieau, Calewaert, Califice, Canipel, Carpels, Chabert, Claeys, Conrotte, Cooreman, Coppens, Cornelis, Croux, Cudell, Cugnon, Dalem, Daulne, Mme De Backer-Van Ocken, MM. De Baere, De Bondt, De Clercq, Deconinck, De Graeve, Deleeck, Delmotte, Mmes De Loore-Raeymaekers, De Pauw-Deveen, MM. De Rore, De Seranno, De Smeyter, le chevalier de Stexhe, Deworme, Dewulf, Mme D'Hondt-Van Opdenbosch, MM. Donnay, Dulac, le comte du Monceau de Bergendal, Dussart, Egelmeers, Féaux, Férir, Flagothier, Geens, Gerits, Gijs, Mme Gillet (Lucienne), Goor-Eyben, MM. Goossens, Gramme, Guillaume (François), Hanin, Mme Hanquet, MM. Hismans, Hostekint, Houben, Hoyaux, Hubin, Kevers, Kuylen, Lacroix, Lagae, Lallemand, Lambiotte, Lavens, Lecoq, Lutgen, Mme Maes-Vanrobaeys, MM. Mainil, Mesotten, Meunier, Nauwelaerts, Mme Nauwelaerts-Thues, M. Noël de Burlin, Mme Panneels-Van Baelen, MM. Paque, Paulus, Mme Pétry, M. Piot, Mme Planckaert-Staessens, MM. Poulain, Poullet, Radoux, Mme Remy-Oger, M. Renard, Mme Rommel-Souvagie, MM. Seeuws, Smeers, Mme Smitt, MM. Sondag, Spitaels, Mme Staels-Dompas, MM. Sweert, Tilquin, Toussaint (Théo), Mme Turf-De Munter, MM. Vandenabeele, Van den Eynden, Van den Nieuwenhuijzen, Vanderborght, Vangeel, Vangronsveld, Vanhaverbeke, Van Herreweghe, Van Nevel, Vannieuwenhuyze, Van Spitael, van Waterschoot, Verbist, Vergeylen, Verhaegen, Verleysen, Vernimmen, Windels, Wyninckx et Leemans.

Ont voté non :

Hebben neen gestemd :

M. Bascour, Mme Bernaerts-Viroux, MM. Bertrand, Boey, Bonmariage, Bril, Capoen, Cerf, Coen, Cuvelier, Daems, de Bruyne, Decoster, Delpérée, Demuyter, De Rouck, Descamps, Désir, de Wasseige, D'Haeyer, Février, Gillet (Jean), Gillet (Roland), Guillaume (Emile), Henrion, Mme Herman-Michielsens, MM. Humblet, Jorissen, Kenens, Lagasse, Lagneau, Lahaye, Lepaffe, Maes, Mmes Mathieu-Mohin, Mayence-Goossens, MM. Moureaux, Neuray, Nutkewitz, Payfa, Pede, Peeters, Vandekerckhove, Van den Broeck, Van der Elst, Vanderpoorten, Vandersmissen, Vandezande, Van Elsen, Van Ooteghem, Waltniel et Wathelet.

Se sont abstenus :

Hebben zich onthouden :

MM. De Kerpel, Lindemans et Storme.

M. le Président. — Je crois que nous pouvons considérer que les trois conditions sont remplies et que l'article 9 est adopté. *(Assentiment.)*

L'article 10 est ainsi rédigé :

Art. 10. § 1er. A l'ouverture de chaque session, le doyen d'âge du Conseil préside la séance, assisté des deux membres les plus jeunes.

Le Conseil élit en son sein son président, ses vice-présidents et secrétaires. Ils forment le bureau du Conseil.

§ 2. Pour l'élection des membres du bureau, lorsque la majorité absolue n'est pas atteinte au premier vote, il est procédé à un second vote pour départager les deux candidats ayant obtenu le plus grand nombre de suffrages après désistement éventuel. Le cas échéant, la participation au second vote est déterminée en tenant compte des règles définies à l'alinéa 2.

En cas de parité de suffrages, la préférence est donnée au candidat qui, sans interruption, remplit depuis le plus longtemps un mandat parlementaire. A ancienneté égale, la préférence est donnée au candidat le plus âgé.

Art. 10. § 1. Bij de opening van iedere zitting wordt de Raad voorgezeten door het oudste lid in jaren, bijgestaan door de twee jongste leden.

De Raad verkiest uit zijn leden zijn voorzitter, zijn ondervoorzitters en zijn secretarissen. Zij vormen het bureau van de Raad.

§ 2. Bij de verkiezing van de leden van het bureau wordt, wanneer bij de eerste stemming de volstrekte meerderheid niet is bereikt, overgaan tot een tweede stemming om de twee kandidaten die het grootste aantal stemmen hebben bekomen, te rangschikken, na eventuele verzaking. In voorkomend geval wordt de deelneming aan de tweede stemming bepaald met inachtneming van de in het tweede lid bepaalde regels.

Bij staking van stemmen wordt de voorkeur verleend aan de kandidaat die ononderbroken het langst een parlementair mandaat vervult. Bij gelijke anciënniteit wordt de voorkeur gegeven aan de oudste kandidaat.

Het woord is aan de heer De Bondt.

De heer De Bondt. — Mijnheer de Voorzitter, goede collega's, minister Calewaert was daarstraks zo vriendelijk mij te vragen of ik hem geen nota kon bezorgen over mijn betoog in verband met de bespreking van artikel 8. Ik wil erop wijzen dat de bepalingen van artikel 10 die van toepassng zijn op de Raad van — wat men noemt — het Brusselse Gewest en op de Raad van het Waalse Gewest, voor de Raad bedoeld in artikel 3*tertio*, reeds werden opgenomen in de artikelen 8 en 9 van de wet van 21 juli 1971. Dit is het eerste deel van mijn nota.

De Voorzitter. — Het woord is aan de Eerste minister.

De heer Martens, Eerste Minister. — Mijnheer de Voorzitter, de regering heeft nooit iets anders beweerd.

De Voorzitter. — Op dit artikel stellen de heren Peeters en Jorissen volgend amendement voor :

Remplacer le texte du § 1er, premier alinéa, de cet article par les dispositions suivantes :

« § 1er. A l'ouverture de la session, le doyen d'âge des Conseils visés à l'article 3, 1. et 3, de la présente loi, préside la séance, assisté des deux membres les plus jeunes.

A l'ouverture de la session, le doyen d'âge du groupe linguistique le plus important du Conseil visé à l'article 3, 2., de la présente loi, préside la séance, assisté par le doyen d'âge de l'autre groupe linguistique et par le membre le plus jeune de chaque groupe linguistique. »

Paragraaf 1, eerste lid, van dit artikel te vervangen als volgt :

« § 1. Bij de opening van de zitting worden de Raden, bedoeld in artikel 3, 1. en 3., van deze wet voorgezeten door het oudste lid in jaren, bijgestaan door de twee jongste leden.

Bij de opening van de zitting wordt de Raad, bedoeld in artikel 3, 2., van deze wet voorgezeten door het oudste lid in jaren van de grootste taalgroep, bijgestaan door het oudste lid in jaren van de andere taalgroep en door het jongste lid van elke taalgroep. »

Het woord is aan de heer Peeters.

De heer Peeters. — Mijnheer de Voorzitter, Mijnheer de Eerste Minister, geachte collega's, wij stellen voor het eerste lid van paragraaf 1 van artikel 10 te vervangen door wat wij essentieel in een tweede paragraaf als volgt stellen:

« Bij de opening van de zitting wordt de Raad, bedoeld in artikel 3, 2., van deze wet voorgezeten door het oudste lid in jaren van de grootste taalgroep, bijgestaan door het oudste lid in jaren van de andere taalgroep, en door het jongste lid van elke taalgroep. »

Onze motivatie is de volgende: het voorlopig bureau heeft de opdracht het definitief bureau samen te stellen. De ervaring heeft ons geleerd dat beide taalgroepen belang hebben bij een correct verloop van deze verkiezing. Derhalve stellen wij voor dat het voorlopig bureau aldus wordt samengesteld dat dit waarborgen biedt voor beide taalgroepen. Het is inderdaad mogelijk dat zowel het oudste lid in jaren als de twee jongste leden van de Raad tot dezelfde taalgroep behoren, indien de tekst van artikel 1 wordt behouden. *(Applaus op de banken van de Volksunie.)*

M. le Président. — La parole est à M. Lagasse.

M. Lagasse. — Je voudrais demander à l'auteur de l'amendement de quel groupe linguistique il s'agit. Dans son texte, il se réfère en effet à un groupe linguistique. Je cherche vainement dans les articles que nous avons votés une pareille notion.

M. De Bondt. — Continuez vos recherches.

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer Peeters.

De heer Peeters. — Mijnheer de Voorzitter, het heeft geen zin op die vraag te antwoorden vermits wij zelfs amendementen moeten verdedigen op artikelen die zullen vervallen, indien artikel 5 vervalt.

De heer Jorissen. — Zeer juist!

M. le Président. — Nous passons au vote sur l'amendement de MM. Peeters et Jorissen.

Wij gaan over tot de stemming over het amendement van de heren Peeters en Jorissen.

— Il est procédé au vote nominatif.

Er wordt tot naamstemming overgegaan.

177 membres sont présents.
177 leden zijn aanwezig.
164 votent non.
164 stemmen neen.
11 votent oui.
11 stemmen ja.
2 s'abstiennent.
2 onbthouden zich.

En conséquence, l'amendement n'est pas adopté.

Derhalve is het amendement niet aangenomen.

Ont voté non:

Hebben neen gestemd:

MM. Adriaensens, Akkermans, André, Bailly, Bascour, Basecq, Bataille, Belot, Mme Bernaerts-Viroux, MM. Bertrand, Boey, Bogaerts, Bonmariage, Bril, Bruart, Bury, Busieau, Calewaert, Califice, Canipel, Carpels, Cerf, Chabert, Claeys, Coen, Conrotte, Cooreman, Coppens, Cornelis, Croux, Cudell, Cugnon, Cuvelier, Daems, Dalem, Daulne, Mme De Backer-Van Ocken, MM. De Baere, De Bondt, De Clercq, Deconinck, Decoster, De Graeve, Deleeck, Delmotte, Mme De Loore-Raeymaekers, MM. Delpérée, Demuyter, Mme De Pauw-Deveen, MM. De Rore, Descamps, De Seranno, Désir, De Smeyter, le chevalier de Stexhe, de Wasseige, Deworme, Dewulf, D'Haeyer, Mme D'Hondt-Van Opdenbosch, MM. Donnay, Dulac, le comte du Monceau de Bergendal, Dussart, Egelmeers, Féaux, Férir, Février, Flagothier, Geens, Gerits, Gijs, Gillet (Jean), Mme Gillet (Lucienne), M. Gillet (Roland), Mme Goor-Eyben, MM. Goossens, Gramme, Guillaume (Emile), Guillaume (François), Hanin, Mme Hanquet, M. Henrion, Mme Herman-Michielsens, MM. Hismans, Hostekint, Houben, Hoyaux, Hubin, Humblet, Kenens, Kevers, Kuylen, Lacroix, Lagae, Lagasse, Lagneau, Lahaye, Lallemand, Lambiotte, Lavens, Lecoq, Lepaffe, Lutgen, Mme Maes-Vanrobaeys, M. Mainil, Mmes Mathieu-Mohin, Mayence-Goossens, MM. Mesotten, Meunier, Moureaux, Nauwelarts, Mme Nauwelaerts-Thues, MM. Neuray, Noël de Burlin, Mme Panneels-Van Baelen, MM. Paque, Paulus, Payfa, Mme Pétry, M. Piot, Mme Planckaert-Staessens, MM. Poulain, Poullet, Radoux, Mme Remy-Oger, M. Renard, Mme Rommel-Souvagie, MM. Seeuws, Smeers, Mme Smitt, MM. Sondag, Spitaels, Mme Staels-Dompas, MM. Storme, Sweert, Tilquin, Toussaint (Théo), Mme Turf-De Munter, MM. Vandenabeele, Van den Broeck, Van den Eynden, Van den Nieuwenhuijzen, Vanderborght, Vanderpoorten, Vandersmissen, Vangeel, Vangronsveld, Vanhaverbeke, Van Herreweghe, Van Nevel, Vannieuwenhuyze, Van Spitael, van Waterschoot, Verbist, Vergeylen, Verhaegen, Verleysen, Vernimmen, Waltniel, Wathelet, Windels, Wyninckx et Leemans.

Ont voté oui:

Hebben ja gestemd:

MM. Capoen, de Bruyne, De Rouck, Jorissen, Maes, Peeters, Vandekerckhove, Van der Elst, Vandezande, Van Elsen et Van Ooteghem.

Se sont abstenus:

Hebben zich onthouden:

MM. De Kerpel et Lindemans.

De Voorzitter. — Op artikel 10 stellen de heren Maes c.s. het volgend amendement voor:

§ 1, 1ste alinea: « wordt de Raad » vervangen door « wordt elke Raad ».

§ 1, 2de alinea: « De Raad verkiest » vervangen door « Elke Raad verkiest ».

A. Au § 1er, premier alinéa, remplacer les mots « du Conseil » par les mots « de chaque Conseil ».

B. Au § 1er, deuxième alinéa, remplacer les mots « Le Conseil élit » par les mots « Chaque Conseil élit ».

Het woord is aan de heer Maes.

De heer Maes. — Mijnheer de Voorzitter, ik verwijs naar de verantwoording die ik gegeven heb bij de bespreking van het amendement bij artikel 9. Ik wil nochtans de gelegenheid te baat nemen om te zeggen dat het mij voorkomt dat het antwoord dat minister Calewaert mij heeft gegeven totaal in tegenspraak is met het antwoord dat hij heeft gegeven aan de heer De Bondt.

De Voorzitter. — Het woord is aan minister Calewaert.

De heer Calewaert, Minister van Openbaar Ambt en Institutionele Hervormingen. — Mijnheer de Voorzitter, er is in verband met dit amendement reeds een antwoord gegeven ter gelegenheid van een vroeger, soortgelijk amendement.

M. le Président. — Nous passons au vote sur l'amendement de M. Maes et consorts.

Wij gaan over tot de stemming over het amendement van de heren Maes c.s.

— Il est procédé au vote nominatif.

Er wordt tot naamstemming overgegaan.

177 membres sont présents.
177 leden zijn aanwezig.
164 votent non.
164 stemmen neen.
11 votent oui.
11 stemmen ja.
2 s'abstiennent.
2 onthouden zich.

En conséquence, l'amendement n'est pas adopté.

Derhalve is het amendement niet aangenomen.

Ont voté non:

Hebben neen gestemd:

MM. Adriaensens, Akkermans, André, Bailly, Bascour, Basecq, Bataille, Belot, Mme Bernaerts-Viroux, MM. Bertrand, Boey, Bogaerts, Bonmariage, Bril, Bruart, Bury, Busieau, Calewaert, Califice, Canipel, Carpels, Cerf, Chabert, Claeys, Coen, Conrotte, Cooreman, Coppens, Cornelis, Croux, Cudell, Cugnon, Cuvelier, Daems, Dalem, Daulne, Mme De Backer-Van Ocken, MM. De Baere, De Bondt, De Clercq, Deconinck, Decoster, De Graeve, Deleeck, Delmotte, Mme De Loore-Raeymaekers, MM. Delpérée, Demuyter, Mme De Pauw-Deveen, MM. De Rore, Descamps, De Seranno, Désir, De Smeyter, le chevalier de Stexhe, de Wasseige, Deworme, Dewulf, D'Haeyer, Mme D'Hondt-Van Opdenbosch, MM. Donnay, Dulac, le comte du Monceau de Bergendal, Dussart, Egelmeers, Féaux, Férir, Flagothier, Geens, Gerits, Gijs, Gillet (Jean), Mme Gillet (Lucienne), M. Gillet (Roland), Mme Goor-Eyben, MM. Goossens, Gramme, Guillaume (Emile), Guillaume (François), Hanin, Mme Hanquet, M. Henrion, Mme Herman-Michielsens, MM. Hismans, Hostekint, Houben, Hoyaux, Hubin, Humblet, Kenens, Kevers, Kuylen, Lacroix, Lagae, Lagasse, Lagneau, Lahaye, Lallemand, Lambiotte, Lavens, Lecoq, Le-

paffe, Lutgen, Mme Maes-Vanrobaeys, M. Mainil, Mmes Mathieu-Mohin, Mayence-Goossens, MM. Mesotten, Meunier, Moureaux, Nauwelaerts, Mme Nauwelaerts-Thues, MM. Neuray, Noël de Burlin, Nutkewitz, Mme Panneels-Van Baelen, MM. Paque, Paulus, Payfa, Mme Pétry, M. Piot, Mme Planckaert-Staessens, MM. Poulain, Poullet, Radoux, Mme Remy-Oger, M. Renard, Mme Rommel-Souvagie, MM. Seeuws, Smeers, Mme Smitt, MM. Sondag, Spitaels, Mme Staels-Dompas, MM. Storme, Sweert, Tilquin, Toussaint (Théo), Mme Turf-De Munter, MM. Vandenabeele, Van den Broeck, Van den Eynden, Van den Nieuwenhuijzen, Vanderborght, Vanderpoorten, Vandersmissen, Vangeel, Vangronsveld, Vanhaverbeke, Van Herreweghe, Van Nevel, Vannieuwenhuyze, Van Spitael, van Waterschoot, Verbist, Vergeylen, Verhaegen, Verleysen, Vernimmen, Waltniel, Wathelet, Windels, Wyninckx et Leemans.

Ont voté oui:

Hebben ja gestemd:

MM. Capoen, de Bruyne, De Rouck, Jorissen, Maes, Peeters, Vandekerckhove, Van der Elst, Vandezande, Van Elsen et Van Ooteghem.

Se sont abstenus:

Hebben zich onthouden:

MM. De Kerpel et Lindemans.

M. le Président. — En outre, à cet article, M. Lagasse et consorts présentent l'amendement que voici:

A la dernière ligne de cet article, remplacer les trois derniers mots par « le plus jeune ».

De drie laatste woorden van dit artikel te vervangen door de woorden « de jongste kandidaat ».

Ook de heren Vandekerckhove en Jorissen stellen op dit artikel een amendement voor dat luidt:

Remplacer au dernier alinéa du § 2 de cet article, les mots « le plus âgé » par les mots « le plus jeune ».

In § 2, laatste lid, van dit artikel de woorden « de oudste » te vervangen door de woorden « de jongste ».

Dit laatste amendement heeft precies dezelfde inhoud als het amendement van de heer Lagasse. Ik stel voor ze beide samen te behandelen en over beide tegelijk te stemmen.

La parole est à M. Lagasse.

M. Lagasse. — Monsieur le Président, chers collègues, si on en croit la chanson, le plus jeune est celui qui a été mangé. Je voudrais lui éviter ce sort. *(Sourires.)*

A l'article 10, il est traité des bureaux des assemblées — si on peut les appeler ainsi!, — de leur composition et de la façon de désigner les membres. De quels membres s'agit-il? C'est ce qu'on nous explique au paragraphe premier: le président, les vice-présidents et les secrétaires forment le bureau.

Comment les désigne-t-on? Sans doute par des élections successives. A ce sujet, au paragraphe 2, les auteurs du projet nous soumettent une série de quatre règles successives.

On nous dit tout d'abord — je répète que cela vaut pour chacun des membres du bureau — que la désignation se fait à la majorité absolue. Si une telle majorité se dessine, il ne se pose aucune problème: le membre est élu.

Deuxième règle: si, lors du premier vote, la majorité absolue n'est pas atteinte, on procède à un second tour de scrutin pour départager les deux candidats ayant recueilli le plus grand nombre de suffrages, après d'éventuels désistements.

Puisqu'il faut tout envisager, on prévoit une troisième règle en cas de parité: c'est le plus ancien qui est désigné. Voilà un coup de chapeau à l'ancienneté, à ceux qui ne sont pas inexpérimentés et qui ont la pratique des assemblées... je crois que cela peut se défendre.

Mais une quatrième règle prévoit qu'à ancienneté égale, la préférence est donnée au plus âgé.

M. Lahaye. — N'attaquez pas mon ami Delpérée! *(Sourires.)*

M. Lagasse. — C'est surtout le Premier ministre que je voudrais interroger. Pourquoi lui, qui donne l'image d'une jeunesse et d'une vigueur extraordinaires ces jours-ci, veut-il nous imposer le choix du plus âgé, alors que, par l'application des règles précédentes, on a déjà procédé à une série d'élaguages?

M. Delmotte. — Pourquoi ne pas choisir le plus beau? *(Sourires.)*

M. Lagasse. — Ou la plus belle... Je sens que vous allez soutenir notre amendement, Monsieur Delmotte.

Je crois vraiment, Messieurs les Ministres, — votre silence le prouve — que vous nous avez sans doute proposé ce texte par distraction, parce que vous n'avez pas réfléchi suffisamment à la succession des quatre règles que je viens de rappeler. Peut-être par routine? Par la force de l'habitude?

Je voudrais proposer à cette Haute Assemblée de faire un geste en faveur de la jeunessee et de la beauté. *(Sourires.)* Puisqu'il faut réfléchir à tous les aspects du problème, ajoutons qu'il convient-il aussi de songer aux députés. Je m'explique — à ancienneté égale — c'est la troisième règle rappelée il y a un instant — le plus âgé risque fort d'être un sénateur plutôt qu'un député. Ne croyez-vous pas qu'il serait élégant de notre part, dans l'hypothèse où nous aurions deux candidats ayant obtenu le même nombre de voix, ayant la même ancienneté parlementaire, de laisser la préférence au plus jeune en se disant que cela laisserait ses chances à un député? En fait, nous ne courons aucune espèce de risque. Si encore on pouvait m'objecter qu'on va confier des fonctions importantes à quelqu'un qui n'a pas l'expérience... Mais ce n'est pas le cas: il a l'expérience des assemblées parlementaires puisque l'on commence par dire: « à ancienneté égale ».

Je regrette, bien sûr, que la règle que je vous propose — et que vous allez certainement retenir — ne puisse s'appliquer au Conseil de la région flamande puisque, sauf erreur, l'article 10 n'est pas applicable au conseil dit « de l'article 3, 3° ». Mais peut-être sera-t-il possible au *Cultuurraad* et à l'assemblée qui siégera en commun d'adopter leur règlement pour finalement atteindre le même résultat?

Pour l'instant, je vous demande, s'agissant plus spécialement du Conseil régional wallon et du Conseil régional bruxellois, de songer aux plus jeunes, aux plus beaux, aux plus belles et aux députés. *(Applaudissements sur les bancs du FDF-RW.)*

De Voorzitter. — Het woord is aan minister Calewaert.

De heer Calewaert, Minister van Openbaar Ambt en Institutionele Hervormingen. — Mijnheer de Voorzitter, onze eerbied voor uw tijd en uw nachtrust is te groot dan dat wij hierover meer zouden zeggen dan: wij vragen het amendement niet aan te nemen. *(Applaus op verschillende banken.)*

De heer De Bondt. — Het zal zich naar om de 1980 jaar voordoen dat die vier voorwaarden gelijktijdig optreden.

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer Vandekerckhove.

De heer Vandekerckhove. — Mijnheer de Voorzitter, Heren Ministers, geachte collega's, het komt natuurlijk vrij eigenaardig voor en het is eerder zeldzaam dat de heer Lagasse en ik een zelfde thesis verdedigen.

Hoewel het eigenlijk iets is dat, gelet op de verklaringen die ik kreeg in antwoord op mijn vraag bij vorige artikelen, toekomt aan de Waalse Raad en aan de tweetalige Brusselse Raad, zou ik toch hierop willen aandringen.

Er zijn vele argumenten ter verdediging van deze amendementen. Ik zou kunnen verwijzen naar de fysiologische argumenten die hieromtrent ook een betere doorslag zouden kunnen geven.

Il wil echter niet de hele redenering herhalen die hier ontwikkeld werd en die ook de mijne is. Er valt wat voor te zeggen om ook eens aan de jongsten te denken.

Wanneer u, Mijnheer de Eerste Minister, net zoals ik, de jongste bent van zestien, bent u daarvoor misschien iets gevoeliger. *(Applaus op de banken van de Volksunie.)*

M. le Président. — Nous passons au vote sur l'amendement de MM. Lagasse et consorts, ainsi que sur l'amendement de MM. Vandekerckhove et Jorissen.

Wij gaan over tot de stemming over het amendement van de heren Lagasse en consoorten en het amendement van de heren Vandekerckhoven en Jorissen.

— Il est procédé au vote nominatif.

Er wordt tot naamstemming overgegaan.

171 membres sont présents.
171 leden zijn aanwezig.
138 votent non.
138 stemmen neen.
31 votent oui.
31 stemmen ja.
2 s'abstiennent.
2 onthouden zich.

En conséquence, les amendements ne sont pas adoptés.

Derhalve zijn de amendementen niet aangenomen.

Ont voté non:

Hebben neen gestemd:

MM. Adriaensens, Akkermans, André, Bailly, Bascour, Basecq, Bataille, Belot, Mme Bernaerts-Viroux, MM. Boey, Bogaerts, Bril, Bruart, Bury, Busieau, Calewaert, Califice, Canipel, Carpels, Chabert, Claeys, Coen, Conrotte, Cooreman, Coppens, Cornelis, Croux, Cudell, Cugnon, Cuvelier, Daems, Dalem, Daulne, Mme De Backer-Van Ocken, MM. De Baere, De Bondt, De Clercq, Deconinck, De Graeve, Delmotte, Mme De Loore-Raeymaekers, M. Demuyter, Mme De Pauw-Deveen, MM. De Rore, Descamps, De Smeyter, le chevalier de Stexhe, Deworme, Dewulf, D'Haeyer, Mme D'Hondt-Van Opdenbosch, MM. Donnay, Dulac, le comte du Monceau de Bergendal, Egelmeers, Féaux, Férir, Flagothier, Geens, Gerits, Gijs, Mmes Gillet (Lucienne), Goor-Eyben, Mme Hanquet, M. Henrion, Mme Herman-Michielsens, MM. Hismans, Hostekint, Houben, Hoyaux, Hubin, Kevers, Kuylen, Lagae, Lagneau, Lahaye, Lallemand, Lambiotte, Lavens, Lecoq, Lutgen, Mme Maes-Vanrobaeys, M. Mainil, Mme Mayence-Goossens, MM. Mesotten, Meunier, Nauwelarts, Mme Nauwelaerts-Thues, M. Noël de Burlin, Mme Panneels-Van Baelen, MM. Paque, Paulus, Pede, Mme Pétry, M. Piot, Mme Planckaert-Staessens, MM. Poulain, Poullet, Radoux, Mmes Remy-Oger, Rommel-Souvagie, MM. Seeuws, Smeers, Mme Smitt, MM. Sondag, Spitaels, Mme Staels-Dompas, MM. Storme, Sweert, Tilquin, Toussaint (Théo), Mme Turf-De Munter, MM. Vandenabeele, Van den Broeck, Van den Eynden, Van den Nieuwenhuijzen, Vanderborght, Vanderpoorten, Vangeel, Vangronsveld, Vanhaverbeke, Van Herreweghe, Van Nevel, Vannieuwenhuyze, Van Spitael, van Waterschoot, Verbist, Vergeylen, Verhaegen, Verleysen, Wathelet, Windels, Wyninckx et Leemans.

Ont voté oui:

Hebben ja gestemd:

MM. Bertrand, Bonmariage, Capoen, Cerf, de Bruyne, Delpérée, De Rouck, Désir, de Wasseige, Dussart, Février, Gillet (Jean), Gillet (Roland), Guillaume (Emile), Humblet, Jorissen, Lagasse, Lepaffe, Maes, Mme Mathieu-Mohin, MM. Moureaux, Neuray, Payfa, Peeters, Renard, Vandekerckhove, Van der Elst, Vandersmissen, Vandezande, Van Elsen et Van Ooteghem.

Se sont abstenus:

Hebben zich onthouden:

MM. De Kerpel et Lindemans.

De Voorzitter. — Wij moeten thans stemmen over artikel 10.

Het woord is aan de heer De Bondt voor een stemverklaring.

De heer De Bondt. — Mijnheer de Voorzitter, geachte collega's, het is mij niet mogelijk dit artikel goed te keuren. Het gaat hier over het bureau van de Brusselse Gewestraad en van de Waalse Gewestraad.

Vermits ik de samenstelling van de Brusselse Gewestraad liever anders had gezien, zoals u heeft kunnen vaststellen bij de bespreking van artikel 5, heb ik hier niet willen ja stemmen omdat het mij niet oorbaar voorkomt dat de Brusselse Gewestraad zou worden voorgezeten door een niet-ingezetene van dit gewest.

M. le Président. — Nous passons au vote sur l'article 10.

Wij gaan over tot naamstemming over artikel 10.

— Il est procédé au vote nominatif.

Er wordt tot naamstemming overgegaan.

179 membres sont présents.

179 leden zijn aanwezig.

123 votent oui.

123 stemmen ja.

53 votent non.

53 stemmen neen.

3 s'abstiennent.

3 onthouden zich.

Ont voté oui:

Hebben ja gestemd:

MM. Adriaensens, Akkermans, André, Bailly, Basecq, Bataille, Belot, Bogaerts, Bruart, Bury, Busieau, Calewaert, Califice, Canipel, Carpels, Chabert, Claeys, Conrotte, Cooreman, Coppens, Cornelis, Croux, Cudell, Cugnon, Dalem, Daulne, Mme De Backer-Van Ocken, MM. De Baere, De Clercq, Deconinck, De Graeve, Deleeck, Delmotte, Mmes De Loore-Raeymaekers, De Pauw-Deveen, MM. De Rore, De Seranno, De Smeyter, le chevalier de Stexhe, Deworme, Dewulf, Mme D'Hondt-Van Opdenbosch, MM. Donnay, Dulac, le comte du Monceau de Bergendal, Dussart, Egelmeers, Féaux, Férir, Flagothier, Geens, Gerits, Gijs, Mmes Gillet (Lucienne), Goor-Eyben, MM. Goossens, Gramme, Guillaume (François); Hanin, Mme Hanquet, MM. Hismans, Hostekint, Houben, Hoyaux, Hubin, Kevers, Kuylen, Lacroix, Lagae, Lallemand, Lambiotte, Lavens, Lecoq, Lutgen, Mme Maes-Vanrobaeys, MM. Mainil, Mesotten, Meunier, Nauwelaerts, Mme Nauwelaerts-Thues, M. Noël de Burlin, Mme Panneels-Van Baelen, MM. Paque, Paulus, Mme Pétry, M. Piot, Mme Planckaert-Staessens, MM. Poulain, Poullet, Radoux, Mme Remy-Oger, M. Renard, Mme Rommel-Souvagie, MM. Seeuws, Smeers, Mme Smitt, MM. Sondag, Spitaels, Mme Staels-Dompas, MM. Sweert, Tilquin, Toussaint (Théo), Mme Turf-De Munter, MM. Vandenabeele, Van den Eynden, Van den Nieuwenhuijzen, Vanderborght, Vangeel, Vangronsveld, Vanhaverbeke, Van Herreweghe, Van Nevel, Vannieuwenhuyze, Van Spitael, van Waterschoot, Verbist, Vergeylen, Verhaegen, Verleysen, Vernimmen, Windels, Wyninckx et Leemans.

Ont voté non:

Hebben neen gestemd:

M. Bascour, Mme Bernaerts-Viroux, MM. Bertrand, Boey, Bonmariage, Bril, Capoen, Cerf, Coen, Cuvelier, Daems, De Bondt, de Bruyne, Decoster, Delpérée, Demuyter, De Rouck, Descamps, Désir, de Wasseige, D'Haeyer, Février, Gillet (Jean), Gillet (Roland), Guillaume (Emile), Henrion, Mme Herman-Michielsens, MM. Humblet, Jorissen, Kenens, Lagasse, Lagneau, Lahaye, Lepaffe, Maes, Mmes Mathieu-Mohin, Mayence-Goossens, MM. Moureaux, Neuray, Nutkewitz, Payfa, Pede, Peeters, Vandekerckhove, Van den Broeck, Van der Elst, Vanderpoorten, Vandersmissen, Vandezande, Van Elsen, Van Ooteghem, Waltniel et Wathelet.

Se sont abstenus:

Hebben zich onthouden:

MM. De Kerpel, Lindemans et Storme.

De Voorzitter. — Mag ik aannemen dat de drie voorwaarden vervuld zijn? *(Instemming.)*

L'article 10 est donc adopté.

Mesdames, Messieurs, je vous propose d'interrompre ici nos travaux.

Dames en Heren, ik stel u voor onze werken hier te onderbreken. *(Instemming.)*

PROPOSITION DE LOI — VOORSTEL VAN WET

Dépôt — Indiening

M. le Président. — Mme Mathieu-Mohin a déposé une proposition de loi visant à autoriser le port du nom d'un des conjoints après divorce.

Mevr. Mathieu-Mohin heeft ingediend een voorstel van wet houdende machtiging van de ene echtgenoot om de naam van de andere echtgenoot te dragen na echtscheiding.

Cette proposition de loi sera traduite, imprimée et distribuée.

Dit voorstel van wet zal worden vertaald, gedrukt en rondgedeeld.

Il sera statué ultérieurement sur sa prise en considération.

Er zal later over zijn inoverwegingneming worden beslist.

Le Sénat se réunira demain, jeudi 27 mars 1980, à 10 et à 14 heures.

De Senaat vergadert opnieuw morgen, donderdag 27 maart 1980, te 10 en te 14 uur.

La séance est levée.

De vergadering is gesloten.

(La séance est levée à 22 h 15 m.)

(De vergadering wordt gesloten te 22 u. 15 m.)

32.209 — E. Guyot s.a., Bruxelles

1124